

SZABADSÁG
The oldest established and largest Hungarian paper in the United States
Published daily except Sunday the thirtieth year by The Szabadsag Printing & Publishing Co.

MÁSNAP REGGEL.
NOVEMBER 21.
VERHOVAYAK
SÉGELYMOZGALMA.

Egy óra az ékszerbörzén.
Biletkép a háború utáni Budapestről.
(Az Est 1919 október 16-iki számából.)

reskedő tart... két segédrel dolgozik. Ha nem esalódnak, a Rotseidit... tekintély szemmel látható. Vesz és elad: aranyérmét, tört aranyat, ékszert, követ és egész tömeg ügynök buzgólkodik mellette, hogy megörjtsék az idegnek a kinek ezzel a nagyatalmossal... akad. A nagy kavarodáson öt perenként át-tör egy hosszalábú, szakállas fiatalember és bekiált a kábitó hangzavara:

Pénzküldés és pénzváltás a legolcsóbb napi áraikon.
Hajójegyek a legjobb és leggyorsabb utvonala.

ÖREG VAGY FIATAL FÉRFI VAGY NŐ
egyaránt legyen takarékos, mert senki sem tudhatja, mikor köszönt be a munkátlanság, a betegség, a szükség és jó ha van egy kis

MEGTAKARITOTT PÉNZ,
mert gondtalanul nézhet a jövőbe és nem kell attól rettegnie, hogy mások terhére esik, mások könyörületére szorul.
Tegyen félre minden pedajából egy pár dollárt és küldje be hozzánk.
Mi elfogadjuk mint

BANKBETÉTET
és kamatot fizetünk pénze után. Idővel így szép összeget takaríthat össze, mely a kamatokkal napról-napra szaporodik. Ne habozzék, hanem küldje be még ma a pénzt és postafordultával megkapja a nevére kiállított bankkönyvet. Betétzámlát nyithat egy dollárral és öt dollár után már kamatot fizetünk.
Pénze nálunk a legnagyobb biztonságban van, mert alaptőkének, a tartalék és a betétek összege
\$2.124.426.00
Mindennemű tanácsért és felvilágosításért bizalommal forduljon hozzánk.
NÉMETH JÁNOS ÁLLAMI BANK
1597 SECOND AVE., Corner 83rd Street, NEW YORK CITY.

A "khaki-terror."
KÖZVETLEN A háború befejezése után természetesen kitörés volt Amerikában, elmaradhatatlan járvány volt minden győzedelmes országban, a katona-imádás, Jöttek haza a csataterék hősei és virágosó, éjlenriadalom, ingyen narancs, kávé és cigareta, ingyen tanács és alkalmi innepi díszítéskre elposzkolt millió dollárok várták őket. Hazaérkeztek a diadalmas hősök és örömmámorban szótt New Yorktól San Franciscoig még a legparányibb városka népe is.

Az örömeik, az ószinte érzéseiknek még a legizléselemben kitörése is méltányolható, magyarízható, de súlyos elbírálat alá érik olyan tünet, mely az izléstelen-ségek állandóságát minden célt szolgál, csak hasznosít, szépet és nemeset — nem. A háború ideje a rítkító túlzások ideje volt, mert a túlzások a hadviselés gyakorlati eredményét segítették elő. Ilyen kényszerhelyzetben, még az izléstelen-ségek létjogosultsága is elösmérhető, de ma, amikor véget ért a világozdoklás, ma egyértelmű célja lehet csak minden becsületes és józan szándékú gondolatnak: a háború szörnyűségeinek elfeledtetése.

Páris városának legpompásabb részében, szobrot emeltek a tanknek. Igen: "a" tanknek, annak a tömeggyilkoló szerszámnak, mely jelentős részben segített az ellenség-kaszaboló munkában. A tank tetején a Győzelem istennője lebeg, hogy további háborúkra, újabb diadalokra biztassa a franciák jövőjöd nemzedéket.
Amerikában nem emelt szobrot egyik város sem a Lewis vagy a Browning-féle gépfegyvernek, sem a Ford-féle "baby tank"-nek; Amerikában az ugynevezett "Amerikai Légio" emléketet bennünket napról-napra a katonaí erényekre, a hadviselés szigorúságára és a harcós bátorságára.

Kentucky államban, Louisville-ben a helyi Amerikai Légio tagjai kimondották, hogy Fritz Kreisler, a világ legnagyobb hegedűművésze nem tarthat hangversenyét a városban. Nem jelenhet a Louisville-i művel amerikai közönség előtt a világhírű mester, mert történetesen, véletlenül, saját beleegyezése nélkül: Ausztriában született és mint ahogy Ausztriában született, ugyancsak saját beleegyezése és megkérdezése nélkül besorozták a kettős hadseregbe. Osztrák katonatiszt volt Kreisler, aki azonban egy pillanattal sem vett részt abban a háborúban, melyet az Egyesült Államok érvit a központi hatalmak szövetsége ellen.

Az "Amerikai Légio" miatt hegedülhet Kreisler, ahogy akar és ahol akar, de Louisville-ben — nem. És ha nem hiszi el a hegedű mestere, úgy próbálja meg: ha személyesen meg akarja tapasztalni, milyen kitűnő kezigránt-hajítók a louisville-i kiskori veteránok, — megtapasztalhatja.

Es ez a louisvillei eset, nem szörványos jelenség. Napról-napra történnek hasonló esetek az ország minden részében. Nincs egyetlen ország sem ma, amelyikben valamilyen színű terror ne garázdálkodna. Van már vörös is, fehér is, fekete is és ha így tart tovább, rövidesen megszületik a szabad demokrácia, militarizmusmentes hazájában: a khaki-terror.

A "zöld-terror."
FELBUZDULTAK a románok példáján a magyarok. A legújabb táviratok azt az újsgót röptik közöbünk, hogy a jelenlegi kormány és a katonai hatalom nem akar engedelmeskedni a szövetségesek párisi tanácsa óhajtsáának. A kormány és a hadsereg kijelentette, hogy Magyarország nem engedi át Ausztriának a nyugati határzárakat és egyszerűen mítsem történnek azzal, mi van a versaillesi békeszerződés: megélnék ök a maguk erejéből.
Magyarország keresztülesett már ugyanígyan kísértelen: a Károlyi-félen. Ugyanezt tette meg az első népköztársaság egyetlen elnöke: ő sem akart engedelmeskedni a diktáló győzőknek, inkább saját házi diktátorainak, a proletárdiktátorának, adta a hatalmat. Friedrich ur és Horthy ur nem hívták haza ausztriai száműzetéséből Kun Bélát, hogy előről kezdődjék a vak játék: nekik nem kell segítség, maguk is megcsinálhatják a diktatúrát; nem a vöröset, hanem a piros-fehér-zöldet. De leginkább a zöldet, mert piros is volt már, fehér is volt már.
Egészen zöld ország lett Magyarország. A tehetőséglen, tudatlan, máról-holnapra-lelt Friedrich után a hasonszörű Huszár Károly kerülhet az ország élére; mert a legújabb híradások megint megbukatták Friedrichet és őt jelölik a jövő miniszterelnöknek.
Szegény ország volt mindig Magyarország, de ilyen szegény — soha. Külföldtől kért kölcsön mindent: cipőtől kalapig, kápatól aratógépig, aprópénztől bankig, de sohasem kért kölcsön politikai nagyságokat, humentó nagyokat, nemzetbiztosító államfériaikat. És most bekövetkezik az a szomorú helyzet, hogy egyetlen büszke "hazai-termékét" is elveszíti Magyarország. Homméti, nyugalom- és békebiztosító politikuskokat, államfériaikat is külföldről kell importálnia.
Mert mi itt, a messze Amerikában, azt hishetjük csak, hogy Magyarországon már egyetlen is lehet.

A magyarországi isaszgek érdeklében megindult segély-akció mindenféle mindkább tört hódít az amerikai magyarok között s ha a mozgalom eddig nem is tud felmutatni olyan sikert, mint várni lehetett, lassan-lassan kezdik felkarolni az eszmét az amerikai magyarországi szűkebb rétegei is.
A segélyezési mozgalomnak eddig két irányzat különböztették meg. Az egyik az erdelti akción, amely az American Relief Association, az Hoover bizottság révén juttatja el az amerikai magyarok adományait a magyarországi nélkülözökhöz, a amely mozgalom szászere dollárnál nagyobb összeget hozott össze máris.
A másik mozgalom az, amit a Verhovay Segélyegylet vezetése kezdett meg az egyet tagjai között. Ez az utóbbi mozgalommal összefüggésben a Verhovay Segélyegylet hivatalos lapja vezércikket közöl, amiben eszmehányasokkal illeti a magyar lapokat s általában az egész amerikai magyarországot. Nem lesz fölösleges dolog, ha megjegyzéseket teszünk erre a cikkre, már csak azért is, mert egyes részletei azt árulják el, hogy az író vagy nem ismeri a helyzetet, vagy rosszkarátu. Tudatlanossággal és rosszkarátuval pedig nem lehet szolgálni azt a nemes ügyet, amit valamennyien szolgálunk vagy szolgálni akarunk.

A közömbösen végighuzódna a méltatlankodás amiatt, hogy a Verhovay Segélyegylet akciója eddig nem ért el nagyobb sikert. Ismétlem, EDDIG, mert az bizonyosra veszem, hogy a vezetőség törekvéseit teljes siker fogja koronázni. Ennek a szemlelemnek, ami a Verhovayakat ilyen mozgalomalkalmával mindig áthátolta, ebben az esetben is meg kell nyilatkoznunk. Még az ilyen balkezettel írt cikke ellenére is. Akik a helyzetet ismerjük, tudjuk, hogy a tagok ereit nem lehet felelősségre tartani az ilyen irásokért.

Azt olvasom a cikkben, hogy az eddigi nyilvános gyűjtésel, felhuzalásáról nyilvános és részletes elszámolás eddig soha nem történt. Ez nem felel meg a valóságnak.
Azt olvasom, hogy a Verhovay Segélyegylet által megindított akció a lapok elhalgatták. Ez sem felel meg a valóságnak. Ennek a hasúbnak a szomszédjában közölték a Verhovay Segélyegylet mozgalomával kapcsolatosan. Kalassy Sándor né ut cikkeket. Az irásokok, annak tudnia kellene mind ezeket.

Azt olvasom, hogy "a Verhovay Segélyegylet megindította a kelbelen az akció". Ez igaz. Azonban a Verhovay Segélyegylet, ebben a tekintetben megelőzte a new yorki Relief Committee for Hungarian Sufferers. Nagyon sokan ide küldték már megelőzőleg az adományait. Másiküben is, a Verhovay Segélyegylet csupán a maga kelbelen indított mozgalom. Maga az egyet főnöke írja a hivatalos lapnak ugyanabban a számban között felhuzásában, hogy "a Verhovay Segélyegylet kizárólag a saját tagjait kérte fel gyűjtésre". Ez persze nem jelenti azt, hogy ne fogadják el olyanoknak az adományait is, kik nem tagjai a Verhovay Segélyegyletnek. De azt a mi amerikai magyar viszonyaink között mindenki természetesen fogja tartani, hogy azok, akik valamelyik más, versengő betegsegélyző szövetségnek a tagjai, nem fogják erre a célra szánt adományait a Verhovayakhoz küldeni. S ez senki töliük rossz néven nem veheti, míg csak alkalmuk van arra, hogy az összeget más helyre is küldhessék.

Rosszhiszeműség vall, mikor úgy állítják be a helyzetet, hogy aki nem a Verhovayak gyűjtését szaporítja, az "méltatlannak tartja a Verhovay Segélyegylet" arra, hogy ebben a mozgalomban az amerikai magyarországi élére álljon. S rosszhiszeműség az is, ha úgy tűnteti fel valaki a helyzetet, mintha azért küldné valaki máshová az adományait, mert a "Verhovayak föltüntetése" nem felel meg a beléjük helyezett bizalomnak."

As amerikai magyarországnak élére állhat akárki. Nem az a fontos, hogy ki áll az élén, de az, hogy ki követ az amerikai magyarországnak a hivatalos lap, hogy a Verhovay föltüntetést az egész amerikai magyarországi követni fogja ebben a mozgalomban, mikor eddig még maguk a Verhovay tagok sem követik valamennyien a tisztikart.
Ugyanez áll a bizalomra néve is. A föltüntetésre a bizalmat azok helyezték, akik tagjai a Verhovay Segélyegyletnek; mellőzése legyen mondva, a tisztikar tagjai erre a bizalomra méltók is. Tessék tehát követni őket, első sorban a tagoknak.

Persze, a cikk nem tródiót volna meg, ha valami baj nem lenne a dolgokban. Es én szeretném nem az a baj, hogy a magyarok bizalmatlankodnak. Nem az a baj, hogy a lapok hallgatnak. A baj ott van, hogy a Verhovay Segélyegyletben is felütötte a fejét az öbils toroku demagógia.

Déliájban törekedünk a Quarneróhoz, melynek kopott ajtaja előtt ekkor már százzával tökdösködtek és akindoztak az emberek. A kereskedés szabadon folyik itt az utcán és más élénk forgalmu helyektől — mindössze abban különbözik, hogy az emberek egy része műszerekkel van ellátva. Elénk áll egy hordár-külsőji fiatalember, hogy meg tudja, mit akarunk venni vagy eladni és mi ijedten hőkölünk vissza. A nedves októberi ködben úgy tetszik, hogy a mitológiai Ciklops merészli reánk egyetlen nagy szemét. Csak aztán vesszük észre, hogy a fiatal-ember jobb szemére az a toka illesztett nagytó van fölitéve, melylyel az órásk dolgoznak és hogy ez itt a helyi divat járulék, mert ezzel van felszerelve minden második ember. Van azután, a ki az igazságtalanszorongnyát jelképezi, apró, libegő-méreggel jár a tömegben, márisoknak valami finom hozzémérték, vagy ezüst iszétető van a kezükben. Belül a kávéház mind egyik ablakát emberek foglalják el, a kik azon vannak, hogy drá grakóveket, többnyire apró briliánszemekeket fordítsanak a nap felé, mely most valahol a Gellérthegy mögött bukál és az utjak között megvilan a briliáns szikrája.

A kávéház zsúfolt, szöllöztelen és rossz szagú. Egy fekete szemű leány, a ki a kasszában ül, azt mondja nekünk:
— Sablon az egész: Tessék elhinni, sablon. Vesznek és adnak. Ez így meg reggeltől estig.
— Milyen kopott emberek!
— Csak kívülről — mondja a kasszaszony méla sóhajással. A zsebeik aranyal és drágakövel vannak kibéltve.
Egy alacsony köpös ember lép mellénk. Belenyul a nadrágja egyik zsebébe és két arany-órárt tesz a márványasztalra. Belenyul ugyanoda, kinarkol két két órárt, egy karkötőt, egy aranyláncot. Most a bal nadrágzsebébe ürít ki, aztán egyéb zsebekből. Egész ékszerkincset törnyomul már előtte és valami kurgörög hangon, mely a torok mélyéről jön és melyet nehezen értünk meg, megindul a vásár. De így leltálnak, alkudoznak, lármáznak és pörlekednek a többi asztaloknál is, mindemitt arany és gyémánt ömlik a zsebekből, táskákból, borítékokból, száz és száz hadonászló kéz mind-egyike ész kézzel mutat: órárt, gyűrűt, nyakláncot, fülbevalót, öreg diadémot, többnyire azonban központi ékszerárnyat. Egy fiatal óriás a mellénye felső zsebéből aszpirinporokat vesz ki. Szétnyitja a kis papírszerkeletet és orvosság helyét briliánszemekek vannak bennük. Szakállas galicai kez alkudozni rájuk, a darabokat vizsgálja, törölgöti, a nap felé fordítja. A sarokban egy nagyfejű, vastagnyaku ke-

Esté, mikor már a levert nagy város sötétsége borult reánk, ismét az ékszerbörze táján volt dolgunk. Benn még mindig százzával dolgoztak az egyszemű emberek és a vastag cigarettafüstön át is aranyak csillogtak és szikráztak a foglalás nélkül briliánsok. Elmutt egy nap és ha nem esalódnak, e rosszal el-tözött, értelmetlenül gazdoló emberek között ismét garázt esereült annyi érték és pénz, amelynek összegével a háború-előt legfeljebb nagybánok mérlegel-vetésében találkoztunk.

Magyar napilap Losoncon.
Nem újsághírekből, levélből tudom, hogy Losoncon, Nógrád vármegyében magyar napilap indult meg a közel múltban.
— Csak kívülről — mondja a kasszaszony méla sóhajással. A zsebeik aranyal és drágakövel vannak kibéltve.
Egy alacsony köpös ember lép mellénk. Belenyul a nadrágja egyik zsebébe és két arany-órárt tesz a márványasztalra. Belenyul ugyanoda, kinarkol két két órárt, egy karkötőt, egy aranyláncot. Most a bal nadrágzsebébe ürít ki, aztán egyéb zsebekből. Egész ékszerkincset törnyomul már előtte és valami kurgörög hangon, mely a torok mélyéről jön és melyet nehezen értünk meg, megindul a vásár. De így leltálnak, alkudoznak, lármáznak és pörlekednek a többi asztaloknál is, mindemitt arany és gyémánt ömlik a zsebekből, táskákból, borítékokból, száz és száz hadonászló kéz mind-egyike ész kézzel mutat: órárt, gyűrűt, nyakláncot, fülbevalót, öreg diadémot, többnyire azonban központi ékszerárnyat. Egy fiatal óriás a mellénye felső zsebéből aszpirinporokat vesz ki. Szétnyitja a kis papírszerkeletet és orvosság helyét briliánszemekek vannak bennük. Szakállas galicai kez alkudozni rájuk, a darabokat vizsgálja, törölgöti, a nap felé fordítja. A sarokban egy nagyfejű, vastagnyaku ke-

Losonc a háború előtt kifejezetten kereskedő város volt. És ez a város volt tulajdonképpen Nógrád központja annak dacára, hogy a vármegye székhelye Balassa-Gyarmat. Losonc kötötte össze a vármegye gazdaságát a tótszággal. A rutikai fővonal Losoncra hozta be a nögrádi és zölými tótokat, ha vanni, ha eladni valójuk volt. De lehozta ez a vonal a tótokat másrészt is Losoncra. Már a háború előtt is. Lassan a tótt propaganda egyik főfészke lett Losonc. Tét ügyvédék, tanítók, papok, kereskedők, földbírlók jöttek a magyarok közé s már két évtizeddel ezelőt nyilvánvaló volt, hogy a tótok természetesen foglalkoznak Losonc mehdítáival. A háború eredménye fölöslegesen tett minden további erőlködést a tótok részéről. Losoncot Cseh-Szlovákiahoz osztották.

Mig ez meg nem történt, nagyon elkeseredett küzdelem folyt a magyarok és tótok között Losoncon. És nem lehet azt állítani, hogy keztynis kézzel bírták volna egymással.
Ilyen körülmények között rendkívül meglepő az a hír, hogy Losoncon magyar napilap indult meg. Ez — a mai viszonyok között — csak a tótok háborítására és támogatására mellet történhetett meg. És a lap irányának, hitvallásának egyenle kell a tótok érdekeivel.
A lap tulajdonosát és szerkesztőit személyesen ismerem. Szilassy Béla igen vagyonos magyar földesúr, a kálmánista egyház gondnoka, nem politikusa, nem közszerelő ember. Egész életét — ma 70—75 éves lehet — a világ eseményeitől elvonultan élte-le. Egyedül az egyházi és iskolai ügyek érdekelték.
Kristóff Sándor szintén kál-

Mindent egybevetve tisztán kiérzhető ebből a hírből, hogy Nógrádban és Gömörben történő dolgok, amik a magyarokat és tótokat közösen bántják. És vannak dolgok, amelyekben közös érdekeik találkoznak. Szilassy Béla, a begubó-zott agglégény — aki egyébként rendkívül művelt ember — nem lehet kizárólag anyagi rendezője ennek a vállalkozásnak és az se lehet véletlen, hogy a kálmánista Kristóff és a jesusiták nevelje, Dr. Giller, egy magyar napilapnál találkozunk Losoncon.

Losonc — hangulyozom — egyik legfontosabb városa a felvidékek, akármilyen szemüvegben az is nézi az ember. Cseh-Szlovákia és a mai Magyarország határán fekszik és — mond — valaha nagyon elkeseredetten küzdöttek éte egymással a magyarok és tótok.
Mindezekhez még csak néhány sort teszsek hozzá. Ezt a néhány sort is az említett levélből veszem. Szórol-szóra így áll a levélben:
"Megéjük meg, hogy a mi tójtánk mentenek meg bennünket." (Ty.)

Politikai zavarok.
A bécsi lapok igen érdekes megvilágításban mutatják be a magyarországi politikai helyzetet. Október elejéről keltezte megírják azt, hogy a szövetségesek beavották politikai körreben immár rámutattak arra, hogy a magyar politikai helyzet tartós kitisztulása csak akkor remélhető, ha a jogfolytonosság minden körülmények között biztosított. A jogfolytonosság elve ugyanis teljesen hozzánőt a magyarság legszélesebb rétegeihez. A jogfolytonosságnak azonban a forradalomtól kell feltétlenül számíttódnia. Ez alapon tervezte azt az ántánt, hogy Wekerle kabinetjét reaktiválja, meg pedig olykép, hogy ez a kabinet kiegészíti magát a paraszpártnak és a szociáldemokrata pártnak 1-1 tagjával. Azt nem tudják, hogy vajjon a békekonzferencia négyes tanácsa foglalkozik-e ezzel a tervvel, az azonban bizonyos, hogy a szövetségesek budapesti képviselői igen komolyan foglalkoznak vele.

Közben azután nyilvánosság-ra jutott a Friedrich kormány-nak kormányprogramja is. A kormány a nemzeti erők egyesülését, a jogfolytonosság visszaállítását és az alkotmányos életet kívánja. Mindennemű kizárólagos a proletárdiktatúra visszaállítása irányában lehetlenné kell tenni. Ez irányban igen szigorú büntetőjogi intézkedéseket akar éltelbeteretni a kormány. A program másik része azt mondja ki, hogy a kormány elítéli az internacionalizmust, amely az osztályharc alapján áll és a magántulajdon tagadja és ezért egy ilyen alapon álló párttal dolgozni nem is hajlandó. Végül megálapítja a program azt, hogy a Habsburg ház lemondása folytán az intézkedés joga a nemzetre szállott vissza.

A pártpolitikai viszonylatokban bizonyos változások állottak be. A keresztény szocialista és a keresztény nemzeti pártok között egyesüléstől folynak a tárgyalások. Az egyesülés megtörténte esetén a kormány egy egységes keresztény pártot fog a háta megett találni, melynek a neve Egyesült Nemzeti

MAGASABB SZELLEMI KÉPESSÉG
Önt arra szoktatták, hogy elhigye, miszerint a Pénzvilág, Kereskedelem és Ipar fejedeleméi sikerülték magasabb szellemi képességük révén alapították meg. Gondolkodott-e már afelett, hogy a vasutak Harriman és Hill halála után is elköledeknek? Hogy a bankok az idősebb Morgan alkalozás-dacára is folytatják működésüket? Hogy az acélipar nem omlott össze Frick és Carnegie elhalozásával és hogy ha valami rettenetes csapás folytán az ország összes kapitalistái hirtelen elhaloznának, az ipari működés egy napra sem szűnne meg? Az ipari és pénzügyi Mágusok hatalma a multban azért volt nagy és jelenleg a tüke tulajdonosai azért játszanak vezető szerepet, mert tanulságunk előttük lebegett, hogy a meggardagodásnak egyedüli módja:

DOLGOZTASSA A PÉNZÉT
Ez nem egy olajforrás spekulációja, avagy föld parcellázási tervezés, sem pedig levegőben szállodgáló bányarészevények elhelyezése. Mi Bankár Korporációja révén Banki és Pénzügyi műveletekkel foglalkozunk, melyeknek alapjái a kormány statisztikájára szolgát a multból és felfogásunknak az az alapja, ami milliók fejében forog (együttműködés, nem pedig egynehány ember baszkodása), mi felhívjuk az átlagos embereket a vállalkozásban részt venni.
VIZSGÁLJA MEG.
Nem kérünk semmi egyebet, mint vizsgálatot. Nem kisérjük, hogy Ön most meggyőződhetik és nem kisérjük meg Önt a hirdetésünk révén meggyőzni. De azt reméljük mindennek dacára, hogy felkeltjük érdeklődését annak, aki felismeri az üzleti tényeket, írjon részletekért — pénzt jelent az Önnek.
J. GREEN & COMPANY, Inc.
110-112 WEST 40th STR., NEW YORK CITY.

HINDE UJRA
Mi okoz Némét kását? mondj
A "Történelem" majdné igazsá...

BELI...
képviselet előtt Him nap kijön szág... kiben a Hindeb... vatkozt... kére és k... jelenlété... Hindeb... táborok... vetkezt... majdné... adott H... tette, ho... már ré... határ... lett vol... fognia... vására...

rossz vis...
hadser... Ludendor... mikor a... tulnyom... kellett sz... átvettük... német b... szövetség... hez. O... hansen, a... met köze... zett. Áz... német kö... tudták... mognak... Németors... lenti. A v... is kijele... előtt és a... amerikai... ségek és... mokkal v... A mon... sim híve... tők Hird... dorffnak... Reichstag... hagyták...

Fore...
Mint a megállap... meghizha... trüban is... gián és a... politikai... sanypar... A kormá... ni a hely... a közfár... szakadni... a legfőbb... való egy... Azt is g... osztrák... forradalo... nál keve... tekét és... kal es...

Borbas...
éleg, de... pánia... annyí... tudnak... ben is k... gért ide... söbb ma... a munká... tólag les... de most... plezen, p... sem a m...

Gillap...
Vegyen... tet és tar...
CSAK...
Jánim... azt! Es az... tartó sz... szurások... tegyen Oh... vel meg... ájjel. Joh... scatica, h... mereved... átfázás... elmulik... érszása... 38 év... Három m... \$1.40.

SI...
16

legolcsóbb napi
leggyorsabb

ATAL GY NŐ

mert senki sem
a munkátlan-
és jó ha van

PÉNZE,

újjöve és nem
mások terhére
sorul.

ájából egy pár

TET

tán. Idővel így
se, mely a ka-
porodik. Ne ha-
gy má a pénzt és
a nevére kiállít
lát nyithat egy
már kamatot

3.00

s felvilágosítás-
ozzánk.

LAMI BANK

er 83rd Street,
ITY.

és lelkiismeretes
és csak a kész

gyesítse. Ha ez sikerül,
ez az egyesülés érinke-
fog lépni a keresztény
kal, hogy együttesen egy
nyári koalíciót hozhas-
létre.

ELEMI G

elhagyja, miszerint
Ipar fejedelméi si-
pességük révén ala-
már áfelőtt, hogy a
la után is közeled-
Morgan elhalálo-
ódésüket? Hogy az
k és Carnegie elha-
ni rettenetes csapás
listái hírtelen elha-
gy napra sem szün-
Mágások hatalmas
elenleg a tőke tulaj-
ő szerepet, mert ta-
y a meggazdagodás-

A PÉNZÉT

pekulációja, avagy
em pedig levegőben
elhelyezése. Mi Ban-
ki és Pénzügyi mű-
mek alapján a kor-
multból és felfoga-
ülliók fejében forog
gynehány ember ba-
átlagos embereket a

MEG.

pet, mint vizsgálatot.
t meggyőződhetik és
detésünk révén meg-
dennek dacára, hogy
aki felismeri az üz-
rt — pénzt jelent az

PANY, Inc.
NEW YORK CITY.

HINDENBURG MÁR ÚJRA MEGSZÓLAL.

Mi okozta tulajdonképen
Németország katonai buk-
kását? Hindenburg el-
mondja.

A "Történelem Itélőszéke"
majd megállapítja az
igazságot.

BERLIN, nov. 20. A német
képviselőház vizsgálóbizottsága
előtt Hindenburg marsall teg-
nap kijelentette, hogy Németor-
szág katonai bukását tulajdon-
képen a forradalom idézte elő.
Hindenburg előadásában köz-
vetkezett a történelem itélőszé-
kére és kijelentette, hogy a tör-
ténelem igazságot fog az ő ki-
jelentésének szolgálatára.

Hindenburg után Ludendorff
tábornok, a főszállásmester kö-
vetkezett a tanúszék. Ő is
majdnem mindenben igazat
adott Hindenburgnak. Kijelen-
tette, hogy a forradalmi eszmék
már régóta lángoltak az ország
határain belül és épen ezért kel-
lett volna minden erőnek össze-
fognia, a végső győzelem ki-
vására.

Hindenburg és én nagyon
rossz viszonyok között vettük át
a hadsereg vezetését, mondta
Ludendorff. Abban az időben,
mikor a német hadseregnek egy
tábornok többsége ellenséggel
kelett szembeállnia. Mikor mi
átvettük a hadsereg vezetését, a
német hadsereg úgy aránylott a
szövetségesekéhez, mint hat a tíz-
hez. Ő utának Daniel von Haim-
hausen, a volt washingtoni né-
met követési titkár követke-
zett. Az ő vallomása szerint a
német követésen nagyon jól
tudták, hogy az Egyesült Álla-
moknak a háborúba való lépése
Németország biztos vereségét je-
lent. A volt követési titkár azt
is kijelentette, hogy a háború
előtt és alatt a német születési
amerikai polgárok abszolút hűs-
ségesek voltak az Egyesült Álla-
mokkal szemben.

A monarchisták és a régi re-
szim hívei nagy tüntetést rendez-
tek Hindenburgnak és Luden-
dorffnak, mikor megérkeztek a
Reichstag épületébe és mikor el-
hagyták azt.

Forradalom készül Ausztriában.

Mint az egyik berzi távirat
megállapítja, az oda beérkezett
megbízható hírek szerint Ausz-
triában igen forradalmi a hang-
ulat és azt még jobban szítja
a politikai elégedetlenség és a
sanyaru közgazdasági helyzet.
A kormány aligha tudja tartani
a helyét és valószínű, hogy a
közérszág darabokra fog
szakadni, annál is inkább, mert
a legtöbben a Németországgal
való egyesülés mellett vannak.
Az is jelzik a hírek, hogy az
osztrák hadsereg aligha fog a
forradalom útjába állani, an-
nak kevésbé, mert a régi tisz-
tek fokozatosan szocialisták-
kal esztették fel.

Munka hírek.

Borbás pléz, Ky. — Bora van
eleg, de száraz szőlő a Com-
pánia storeban nincs. Most
annyi ember verődött össze,
hogy a jelentkezőknek nem
tudnak munkát adni a külön-
ben is kis pléznél. Kár a bélye-
gért ide munka után irni. Ké-
sőbb majd, ha a jobb helyeken
a munka megindul, előrelátha-
tólag lesz szükség emberekre,
de most feketé kevés van a
plézen, nincs kitől a yardiest
sem a magyar bányászok irni.

Gsillapítja a fáradt fájós izmokat.

Vegyen egy üveg Sloan's Liniment-
et és tartsa kézzel szűkös ecsetén.
CSAK volna egy kis Sloan-féle
Liniment! Hányszor mondják
azt! És azután — mikor órákon át
tartó szenvedés után, a reumas-
zuszok elültek — elfelejtjük! Ne
tegyen Ön is úgy, vegyen egy üveg-
vel még ma, szüksége lehet rá az
éjjel. Jöhet egy váratlan roham —
sciatica, hátfájás, izomfájás, csukló-
meredés, neurálgia, fájások vagy
tífúzás utáni bántalmak. Mindjárt
elmulik, ha Sloan's-t használ, mely
dörzsölés nélkül behat.
38 év óta vezet. Tiszta, olcsó.
Három nagyság van 35c., 70c. és
\$1.40.

Sloan's
Liniment
Keep it handy

A NAGY FRANCIA VÖRÖS VERESÉG.

Stephane Lausane szerint
a francia parasztság ösz-
szetartása buktatta meg
a szocialistákat.

Különösen Páris környé-
kén keltett a szocialista
vereség, nagy meglepe-
tést.

Stephane Lausane tudósító je-
lenti Párisból november husza-
diki kelettel: A most vasárnap
lefolyt általános választásokon
oly hatalmas vereséget szenved-
tek a vörösek tábora a mérsé-
keltekkkel szemben, amilyenre
még nem volt példa a francia
történelemben.

A híres francia bourgeois, a
francia ingatlan tulajdonos, kis-
bírók, a nyugodt francia pa-
rasztság nagy elhatározással
ment a választási urnákhoz, az-
zal, hogy egyszerre véget vet
mindennemű bolshevik, anar-
chista áramlatnak és mindenne-
mi kísérletnek az erőszak ural-
lására.

Az eredmény még a legna-
gyobb optimistákat is meglepte
Páris külvárosában. Olyan kör-
nyéki gyárvarosokban, amelyek-
ben az utolsó negyven esztendő
alatt mindig a szocialisták és a
szélső radikálisok voltak az
urak, most egy egyszerű fran-
cia katona leverett olyan híres
embereket, mint Longuet, Marx-
nak és unokája és Lenin esz-
méinek főtérjesztője.

A szélső baloldalomnak csaknem
az egész táborkara létűn a köz-
szereplés színteréről és Thomas,
az exmuniciósminiszter is csak
egy tudott bekerülni, hogy el-
meneküljön a párisi kerületből és
Délfranciaország egyik kerületé-
ben jelöltette magát.

Számbelleg a múlt országgyű-
lés 110 főnyi szocialista tábora
hatvanra esökkent le. Az a kö-
rülmeny, hogy a nyomdások
sztrájkba léptek és nem szed-
tek ki egyes konzervatív lapa-
kat, nem ártott, hanem inkább
használt a konzervatív érdekek-
nek. Az összes ilyen lapok ugyan
is összszállottak Párisban és
egyetlen-lapot adták ki naponta
kétszer, amelybe az összes
hírreves írók vezércikkeket és
kiseb cikkekkel írtak. A heve-
nyezett papírvéknek óriási ke-
letük volt, olyannyira, hogy
mindjárt az első kiadás három-
millió példányban kelt el.

Az elszánts-lotharingiai válas-
zások eredményei különösen
kielégítőek nemzeti szempontból.
Az elszánts-lotharingiai nemzeti
politikai csoport huszonegy
képviselettel jutott be a parla-
mentbe. Közük van három kat-
holikus, két protestáns és egy
zsidópap is.

TOBOZ CSALÁD GYASZA.

Sharondale, Ky. bányatele-
pére szomorúan jött fel a nap,
mintha jelezte volna egy bá-
nyász leli ma halálát a bányá-
ban. Az Abaujmege boldva-
lenkei születési Toboz Dániel
magyar bányász reggel szokása
szerint felkelve nehezen hatá-
rozta el felöltö-e a bányász
ruháját, mely végre felöltöz-
ködve, családjától elbucuzása
után már az udvaron volt, a
midőn még egyszer visszanezett
néjére, megkérdezte menjen-
e munkába? Eredj, nagy a esa-
lád, volt a válasz.

Mint gondos családapa be-
ment a mindennapi megkeresés-
se végett a bányába, a honnan
még csak mint halott került
haza, a délutáni órákban egy
lezuhanó tető okozta halálát.

Gesztenye színű koporsóba
ravatalozták síró övegye és 5
kiskora gyermeke vette ravata-
lát körül.

Temetésén a Stone, Ky. an-
gól lelkész, a szomszédos bá-
nya telepeken lakó magyarság
részvételével mellett celebrált,
kiskisérve oda, ahonnan nincs
több visszaterés.
Toboz Dániel halálával Bor-
sodmege debrétei születési
neje, szül. Jakab Máriát, kivel
22 évvel ezéltt esküdtött örök
hűséget a rakacsendi ref.
templomban, valamint Dániel,
Rezső, Erzsébet, István és Má-
ria gyermekeit ejtette gyászba.

LIBERTY BONDOK ÉS
WAR STAMPEK.
Legmagasabb árakat fizetjük
Liberty Bondokért a War Stamp-
ekért. Hozza be a megvásárol-
t pénzt.
S I M O N
megbízható bankár
216 Lenox Bldg., E. 9. E. East
Ave. szék. Singer Sewing Mach-
ine Co. felett, Cleveland, O.

PÉNZKÜLDÉS ÉS PÉNZBEVÁLTÁS

A LEGOLCSÓBB NAPI ÁRFOLYAM MELLETT.
HAJÓJEGYEK EURÓPÁBA
HA NINCS UTLEVELE

FORDULJON HOZZANK.
Saját Házunkban tiszta szobák állanak szás és szás utas rendel-
kezésre. A ki levelel vagy sürgönyileg tudat bennünket, hogy
mikor érkeznek New Yorkba, azt emberünk megvárja a Depot-n.
TRANSATLANTIC EXCHANGE INC.,
203 10th Ave., Corner 22nd St. New York, N. Y.
TEL. WATKINS 7232

A BÉKESZERZŐDÉS TOVÁBBI SORSA EZUTÁN MÁR CSAK WILSON ELNÖKTŐL EÜGG

(Folytatás az 1. oldalról)

fogadni, mint azt, illetve annak
becikelyezését teljesen elutasí-
tani. A három szenátor: Pome-
rene ohioi, Myers montanai és
Owens oklahomai szenátorok.

A HAZ KÜLSŐ KÉPE.

Attól a peretől kezdve, ami-
kor pont dében tegnap a szen-
átus ülése megkezdődött egé-
zen addig, míg az be nem zá-
rult, a szenátus úgy lent, mint
a karzatokon a lázas izgalomnak
a külső képét mutatta.

A karzatok zsúfolásig tömve
voltak és az egyes szavazások
alkalmával, valamint azok kö-
zött is gyakran megtörtént,
hogy az egy szenátus tagját,
mint a karzat közönségét rend-
re kellett utasítani. A karzat
feltűnően nagyszámban ültek a
nők.

Már kezdetől fogva nyilván-
való volt, hogy republikánus
részről Lodge szenátor bizton-
ságon ül a nyeregben. Minde-
nyütt ott volt, izgett-mozgott a
teremben. Sokszor ideges lett és
idegesen gesztikulált a kezével.
A demokrata szenátorokkal, ha
ezek megközelítették, izgatottan
tárgyalt és a gesztusaiból lát-
szott, hogy tiltakozik minden-
nemű kompromisszumos javas-
lat ellen.

LODGE SENATOR MUNKÁBAN.

Amint a szenátus lelkése be-
fejerte a rendes napi imáját,
Lodge szenátor azonnal felállott
és szólni kezdett:

"Van szerencsém előterjesz-
teni a becikelyezésről készített
határozati javaslatot, belefoglal-
va az elfogadott fenntartásokat
is". A karzatok mozgás hal-
latszott, majd hírtelen halotti
csend lett a teremben.

Amikor a javaslatot felolvas-
ta, úgy, amint az a kongresszus
nyomdából kikerült, Lodge szen-
átor hibát fedezett fel a szöve-
gében, amire ceruzát húzott
elő és sajátkezeleg javította ki
a hibát.

EGYMAST VADOLJAK.

A két párt tegnap este, köz-
vetlenül a gyűlés beárása után,
keserű vádakkal illette egymást.
Mindkét rész a másikát vádolta
azzal, hogy a szerződés becik-
elyezését megakadályozta. A
demokraták azt hangoztatták,
hogy a republikánusok háttal
a falhoz állították őket azzal,
hogy vagy fogadják el a Lodge-féle
javaslatot, vagy szavazzanak a
becikelyezés ellen, ha azt nem
karják, hogy a szavazatukkal
ellenkezésbe jöjjenek Wilson el-
nök nézetével.

UTLEVELEK. HAJÓJEGYEK. KÖZELEDIK SZENT KARACSONY UNNEPE, SIENSEN

PÉNZKÜLDEMÉNYÉVEL,
hogy felvidíthassa otthon nélkülöző családjának Karácsonyát.
A Korona árfolyama olcsó, a pénzt
biztosan megkapják.

Irjon, vagy jöjjen el személyesen irrodamba, ahol pontos és
előszökny kiszolgálásban fog részesülni.

JOHN NEMETH, JR. BANKER
437 Penn Ave. 231 Girard Ave.
Pittsburgh, Pa. Philadelphia, Pa.

Pennsylvania állam felügyelete alatt.

MIKOR AZ ÜGYVÉD ELSIKKASZTJA AZ ÜGYFELE PÉNZÉT.

R. H. Jackson ügyvéd, volt
kerületi ügyész szenzá-
cióos botrányra Pittsburg-
ban.

Rutul visszaélt egy magyar
ember bizalmával.

PITTSBURGH, PA., nov. 20.
— A jószág köroket szenzációs
eset foglalkoztatja. Ralph
Brown ügyvéd megjelent Hay-
maker bíró előtt és arra kérte,
hogy tültsa el az ügyvédi gya-
korlat folytatásától R. H.
Jackson, a volt kerületi
ügyész, miuthogy elsikkasztot-
ta egyik ügyfelének, Balogh
Tamásnak 4000 dollárját, ame-
lyet avégett kapott, hogy biz-
tosítékul tegye le a gyilkos-
sággal vádolt magyarért.

Haymaker bíró a kérelem
folytán elrendelte, hogy Jack-
son jelenjen meg előtte és
mondja meg, miért ne teljesítse
Brown ügyvéd kérését.

Brown a kérvényében el-
mondja, hogy Balogh Tamást
júniusban elfogták abban a
hitben, hogy azonos Balogh
Jánosnal, aki 1919. január 28-
án gyilkosságot követett el
New Yorkban s azután meg-
szökött. A szerencsétlen ma-
gyar a greensburgi börtönbe
került Rankinban levő ottho-
nából. A felesége Jackson
ügyvédet fogadta fel védelmé-
re. Az ügyvéd első kérésze az
volt, hogy letudja-e Baloghné
tenni a 4000 dollárt, amelyet
a bíró biztosítékul szabott ki s
amelynek ellenében hajlandó
volt Baloghot ideiglenesen sza-
badon bocsájtani.

Balogh, aki azelőtt az india-
nai Garyban lakott, elmondot-
ta, hogy két karyi bankban
van neki annyi pénze, hogy a
4000 dollár futja belőle. Az
ügyvéd erre vállalkozott a
pénz elhozására. Irattot Bal-
oghgal csekket \$2,500-ról a
garyi First National Bank,
\$1500-ról pedig a Gary State
Bank részére s a pénzt Jack-
sonnak kérte kiutalni.

A SZAVAZÁS
EREDMÉNYÉNEK
MÉSSEMENŐ
HATASA LESZ.

PÁRIS, nov. 20. — Az itteni
amerikai szakértők nézete sze-
rint az amerikai tület németor-
szági viszonylatban nagy káro-
kat fog szenvedni amál, hogy
a békeszerződés amerikai rész-
ről való becikelyezésének meg-
tagadása "folytán az Egyesült
Államok nem lehet képviselve
abban a kártérítési bizottság-
ban, amelyről a békeszerződés
intézkedik. A szakértők szerint
ezzel lehetetlenné válik az, hogy
Amerika a németországi üzleti
forgalomból a maga megillető
részét kivehesse.

A most elővetkező hosszú
évek során ugyanis ez a bizott-
ság fogja ellenőrizni az ameri-
ka az egész németországi köz-
gazdasági és pénzügyi, kereske-
delmi életet. Ez a bizottság, a
mely meg fogja állapítani a Né-
metország által évente fizeten-
dó kártérítés mérvét és amely
befolyásolja nemcsak a német
kormányt, hanem a német
magasoknak is a közgazdasági
tevékenységét, a világ egyik
legnagyobb pénzügyi hatalmas-
sága lesz.

Már most, mondják a szakér-
tők, bizonyos az, hogy az euró-
pai hatalmasságok teljesen ön-
ző módon fognak eljárni, ha
egyedül lesznek a bizottságban,
amelyben illetékesen Anglia,
Franciaország és Olaszország
érdekei fognak dominálni esu-
pán, még Amerika kereskedelmi
érdekei teljesen háttérbe lesznek
szorítva.

Balogh Tamás azonnal felke-
reste Jackson ügyvédet és kö-
vetelte 4,166 dollárja és 91
centje visszafizetését, kijelen-
te, hogy hajlandó belőle tekinté-
télyes összeget ügyvédi díj
Jacksonnak adni. Az ügyvéd
erre kerekén kijelentette, hogy
fáradságért \$4,100-t számít s
csak 66 dollár 91 centet haj-
landó visszafizetni.

Balogh erre Brown ügyvé-
dhez ment, akinek elpanaszolta
a dolgot. Brown a felkereste
Joeksonat és megpróbált vele
kiegyezni Balogh javára, de
sikertelenül. Szeptember 18-án
ártán Balogh beperelte Jack-
sont sikkasztás miatt. Truall
greensburgi békebíró elé ke-
rült az ügy. Itt Jackson kijel-
entette, hogy nem volt ugyan
megállapodása Baloghgal az
ügyvédi díjazás kérdésében, de
ő úgy véli, hogy az egész pénzt
magáremeltesé szolgálatával.

OTTHON

tartott pénz magában hordja a ve-
szedelmet.

Gondolt-e már arra, hogy mi törté-
nik akkor, ha — ne add Isten — tűz üt
ki a házban. Az elégett pénzt nem
pótolja az állam.

Az egyedüli biztos helye a pénznek
— és ez alól nincs kivétel — a bank.

A ki otthon tartja pénzét és elveszti
— annak nincs mentése. Még nem is
sajnálkoznak rajta, mert azt mond-
ják, hogy úgy kellett neki, minek
tartotta otthon.

Tartsa pénzét
bankban.

Ne bízzék semmi
másban.

Alapítottát
1898-ban.

KARÁCSONYRA

Magyarország megszállott
részeibe, a felvidékre, Er-
délybe, Bánátba és

BUDAPESTRE

most küldjön pénzt, hogy
idejében odaérjen.

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET

KISS EMIL

BANKAR

133 SECOND AVE.

NEW YORK

November 6-án egy újabb
kihallgatás alkalmával Leinster
garyi bankár azt vallotta,
hogy Jackson, amikor a pénzt
kikérte a banktól, azt mondot-
ta, hogy Balogh biztosítékára
kell.

Az ügy kimenetelét nagy ki-
váncsisággal várják.

A jó anyós.

A super szereti magyar bányá-
szok mindennap dolgoznak.

Majestic, Ky. — Szép számmal
vannak itt magyarok Mrs.
John Kutor vezeti a big bur-
dingházat, a magyar bányász
burdosok meg vannak eléged-
ve a kosztal. A magyarok

HÓDÍTÓ FEGYVER A NŐI SZÉPSÉG

melynek legfőbb kelléke a
TISZTA, UDE, FEHÉR, BARSONYSIMA ARC,
NYAK, KEBEL S KÉZ

könnyen megszerézhető, ha helyes módszert hasz-
nál.A helyes módszer pedig az, hogy hozassa meg a

LILIOM CSOKROT

olvassa el s véssé jól elméjébe az ahoz mellékelt használati utasítást s ápolja
az arcát az ahoz mellékelt utasítás szerint. Az eredmény meg fogja lepni.
NEM BAJ, HA ARCA RANCOS DURVA, SZEPLŐS, PATTANASOS,
FOLTOS, VÖRÖS, VAGY ZSIROS, EZ MIND MEGVÁLTOZIK.
S arca szép, piros-fehér, sima, tude lesz s a késő agkkorig megőrzi fiatalos
külsőjét. A

LILIOM CSOKOR

négyféle csokorból, Liliom Krémből, Liliom Szappanból, Liliom Tejből s
Liliom Puderből áll s az egésznek ária bérmenten használati utasítással
együtt csak két dollár és 10 cent.

Őrizkedjék az utánzatoktól
s hogy a valódit kapja, címezze a rendelést s a pénzt így:

✠ Vörös Kereszt Patika ✠
8601 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, OH

Mindennemű illatszerek, piperecikkek, gyógyszerek, stb. a Vörös
reszt Patika az egyedüli, mely óhazai s amerikai képzettései elsőre
gyógyszereszek, Dr. Mersey (Ph. D.) és Bolgar Ervin vezetésé alatt.

ALKOTMÁNYOS-E A PROHIBÍCIÓ?

Az Egyesült Államok fővárosának elő került tegnap a nagyfotosszerű kérdés.

A nedvesek rájuk néve kedves döntést remélnék.

WASHINGTON, nov. 02. — Az Egyesült Államok fővárosának most készül dönteni a háborús prohibíció élete fölött.

Három olyan ügy került eléje, amelyben ki kell mondani, hogy alkotmányos-e az ennek alapján érvényesítés az a törvény, amely az egész országot szárazzá tette addig a napig, amelyen Wilson elnök kihirdeti a békét a hatályon kívül helyezve a háborús prohibíciót. A nedvesek azt szeretnék, ha a fővárosnak érvénytelennek minősítene a háborús szesztilalmat, mert akkor legalább folytathatja ismét a sör, bor, pálinka és nedves államokban egészen január 16-ig, amikor tudvalevően életbe lép az alkotmány módosítás, amely az alkotmány erejét teszi szárazzá egész Amerikát.

A szárazak abban reménykednek, hogy Palmer igazságügyminiszter velük van a köztársasági jogok megvédésére a kongresszus által hozott háborús prohibíciós törvényt s a fővárosi bíróság a javukra dönt.

Evvel szemben a nedveseknek az a legerősebb érve, hogy Wilson elnök nemrég a Volstead-féle törvényjavaslattal megvitatásával elismerte, hogy a háborús prohibícióra már nincs semmi ok.

A fővárosi bíróság elé került három ügy közül az elsőben Elmwood Hamilton adószerűt kívánja, hogy a Kentucky Distilleries and Warehouse Company tiltassék el attól, hogy pálinkázásért a louisvilli kerületi szövetségi bíróságot alapján áruba bocsás. Tudvalevő dolog, hogy Hamilton és finanszíra nem engedték meg ennek a társaságnak, hogy bond alatt levő több millió gallyon whiskeyt elszállítsa. A bírósági eljárást a társaság nem törődött Hamilton tilalmával megkezdte whiskeyje árusítását.

Ez után az ügy után egy new yorki szövetségi bírónak az a megfélebezett döntése került a fővárosi bíróság elé, hogy egy háborús prohibíciós mint a végrehajtására vonatkozó és az elnöki vétő daczára is törvényi vált Volstead-bill alkotmányos.

A szövetségi ügyészek avval érvelnek, hogy ez az ország még háborús állapotban van s amíg a békét nem, proklamálja a háborús prohibíciónak nem lehet véget vetni.

Brüsszel, nov. 18. — A belga kabinet ma beadta a lemondását. Albert belga király arra kéri a kormány tagjait, hogy folytassák a hivatali működésüket addig, amíg a jelen választások eredményét hivatalosan megállapítani lehet.

SZERBIA ISMÉT MEGINTI AZ OLASZ TÁMADÓ VEZÉRT.

A szerb csapatok készen vannak arra, hogy megtámadják D'Annunzio seregét.

Nem szerelik le a szerb hadsereget.

PÁRIS, nov. 20. Szerbia nem szereli le teljesen a hadsereget, még a régebbi korosztályokat is zászlók alatt tartják, mert a kormány számít arra, hogy a fiu-mei kérdésben még nem hangzott el az utolsó szó. A szerb kormány arra vár, hogy az olasz kormány intézkedjen a betolakodó hadvezér ellen. A szerb hadsereg készen van arra, hogy D'Annunzio bármikor megtámadja.

A jugoszláv kormány legutóbb kiáltványt bocsájított közre, amelyben azt mondja, hogy a nép nek türelme kezd a végéhez közeledni. Az összes emberek, akiknek sikerült a D'Annunzio által megszállott Fiuméből kimenekülni, azt mondják, hogy a városban rettenetek az állapotok.

A kiáltvány szerint a jugoszlávok az olasz betolakodás ellen csak úgy védekezhetnek, ha fegyvert fognak.

A jugoszlávok nemcsak Olaszországot okolják és figyelmeztetik is, de egyuttal a szövetségeseket is, őket teszik felelősnek azért, hogy D'Annunzio Fiuméből nem akarja kivonni csapatait.

A fiu-mei helyzet miatt az elmentek egyre élesebbek lesznek a jugoszlávok és az olaszok között.

VENIZELÓZ A TÖRÖKÖK ELLEN.

Eleutherios Venizelos görög miniszterelnök az Associated Press tudósítójának intervjúját adott Párisban, amelynek során kijelentette azt, hogy a bévetekérek teljes csődjét jelenti az, hogy a szövetségesek nem ütétek ki Európából a törököket. Szerinte sem a románok, sem a görögök, sem a bolgárok nem fogják a balkáni kérdést megoldottnak tekinteni addig, amíg a török Európában marad. Ők ragaszkodnak Szmirnához, mondotta, de csak ahhoz a területhez, amely már háromszor esztendeje görög nemzetiségű és ahol a görögök otthon érzik magukat.

AZ ELREJTETT KINCSESLÁDA.

A Hungária szálló második emeletének egyik szobájában, ahol a hírhedt Szamuely Tibor écsese, László, lakott, óriási ládát találtak, melyben több, mint félmilliónyi papirpénzen kívül nagyobb mennyiségű ezüst évszékű és antik tárgy volt elrejtve. A rendőrség megállapította, hogy a kincsesháza Szamuely László tulajdona volt. A láda a következő holmikat tartalmazta: finom fehérneműk és felső ruhák, 450 ezer korona értékű jó fehér pénz és százezer korona szovjetpénz, ezüst évszékű és antik tárgyak, melyeknek értéke körülbelül fél millió korona. A rendőrség most a megtalált értékek tulajdonosai után kutat.

BECÉZI NEW YORK A TRÓN ÖRÖKÖSÉT

A new yorkiak nagyon megszerették, rövid idő alatt az angol trónörökösét. — Mindenfelé ünneplik az ifjú herceget.

New Yorkból jelentik: — Tizenhét évesen a walesi herceg, az angol trónörökös megérkezett New York városába.

Attól a pillanattól kezdve, hogy reggel a Battery-nál megérkezett, végig az egész napon keresztül, amíg csak vissza nem tért a Renown nevű angol csatahajóra, a melyen érkezett, new yorki tartózkodása a herceg számára csupa ünneplés volt. Különösen meglepte és meghatotta a herceget a hivatalos ünneplés, amely a város házában folyt le. A város házában, ahova a herceg autója a Battery-n való kiszállás után ment, Hugó, new yorki államtitkár és Hylan, a város polgármestere üdvözölték az ifjú herceget.

A tömeg nagy szeretettel mutogatta a herceggel szemben, aki az egész idő alatt nagyon szerényen viselkedett és mosolygva köszöntött meg az üdvözlőket. Autója a város üzleti negyedében a hatalmas tömeg miatt csak nehezen tudott előre haladni és így a herceg az egész utat a kocsiában állva tette meg. Jobb keze gépies egyformasággal lendült a sapkája ellenzőjéhez.

A fiatal és józsan herceg persze főleg a nők körében aratott sikert, akik nem is fukarkodtak elismerésük számtalan jelével elhalmozni őt.

UJABB POLITIKAI BAJOK EMÉSZTIK MAGYARORSZAGOT

(Folytatás az 1. oldalról)

án ül össze. A tervek szerint 24 évet betöltött férfi és nő és azok a kiskorúak is, akik a háború alatt bizonyos időt töltöttek a fronton.

BUDAPEST, nov. 20. — A szövetséges hatalmak nyomása következtében Friedrich miniszterelnök lemondott. Huszár Károly a mai napon megkezdte a munkát új kormány megalakítása érdekében. A szövetségesek végérvényesen kijelentették, hogy semmi körülmények közt sem ismerik el azt a Friedrich kormányt, melyet a királyiág hívei támogatnak.

BÉCS, nov. 20. — Romániai hírforrások azt állítják, hogy Mária román királyné Svájcban találkozott Habsburg Károly egykori magyar királlyal. A román király felesége állítólag, arra kéri Károlyt, mondjon le minden jogáról a magyar trónra vonatkozólag. Azt beszélik, hogy Mária királyné nagy ösztönző pénzt ígért Károlynak, ha megteszi ezt a "szívességet", mert ebben az esetben Magyarország könnyen egyesíthető a román korona alatt.

BÉCS, nov. 18. — Kunfy Zsigmond a Károlyi és a Kun kormány egykori tagja cikket írt egyik bécsi lapba, melyben kijelenti, hogy a Károlyi kormány éppen meggett minden előkészítet az új választásokra, amikor Kun Bélák kerültek hatalomra. A szövetségesek az okai egyedül annak, hogy Magyarországon megszűnt a kommunista uralom.

Terroristák a Bazilikában.

A Szent István templom kaplánya, Vesér Lajos, figyelmeztette a rendőrséget, hogy a kommunizmus idején több száz vöröskatonák és terroristák jártak és kutattak a Bazilikában. Attól tart, hogy a szentegyházban rebbanó szerek helyeztek el, mert egy alkalommal a vörösek egy ilyen látogatása után hetven éves töltenyt találtak elszórvva. A figyelmeztetésre vegyes bizottság ment ki egy rendőrfogalmazó vezetésével. A bizottságban a tüzoltóparancsnokság, a tűzvédelmi anyag szertár két szakértője és a kerületi mérnökség is képviseltették magukat. Átkutatták a templomot, de semmiféle gyanús, sem lövedéket, sem robbanószereket nem találtak.

OLCSÓ pénzküldés

érdekli most az összes nemzetiségeket, de főként az amerikai magyarokat.

BIZTOS pénzküldés

még inkább kell, hogy érdekelje azokat, a kik pénzt akarnak küldeni szükségét szenvedő hozzátartozóiknak.

AZ OLCÓ PÉNZKÜLDÉS BIZONYÍTÉKA

1000 MAGYAR KORONA	\$12.00
1000 korona Czecho-Slovákiába	\$23.75
1000 korona Jugo-Szláviába	\$17.00
1000 román Lei Erdélybe	\$43.00

Átutalási költséggel együtt.

A biztos pénzküldés bizonyítéka:

Amerika egyik legrégibb és legnagyobb Bankja, mely 70,000,000 dollár vagyonnal és több mint 100,000 betevővel rendelkezik.

THE STATE BANK

378 Grand Street, New York, N. Y.

Amely üzletfeleit tisztességesen és becsülettel szolgálja már évtizedek óta.

NEM LESZ SÖR

Anyaghiány miatt megállnak a gyárak.

(Az Est 1919 október 17-iki számából.)

A gyárak legnagyobb része szűnnet, de a sörgyárak eddig képesek voltak üzemüket fenntartani. Maradt némi készletük, árpájuk, volt egy kevés szénük is, úgy hogy dolgozhattak és néhány ezer munkást foglalkoztatott. Most azonban az a veszedelem fenyeget, hogy ezek a gyárak is kénytelenek lesznek a munkát megszüntetni, mert a készletek végéhez értek és azok a tárgyalások, a melyeket a kormányval az árpa és egyéb nyersanyag beszerzése ügyében folytattak, még semmiféle eredménnyel sem jártak.

Künn jártunk a kobányai gyártelepen s a nagy kéményerdőből már messziről feltűntek a sörgyárak kéményeinek nagy füstfelhői. Ez az egyetlen iparág Budapesten, a melynek minden üzeme munkában van. Azonban a munka itt is csak árnyéka a réginek. Azelőtt körülbelül 8000 munkás dolgozott a gyárakban, ma mindössze két-három ezer munkást tudnak foglalkoztatni. A főlélege elszóródott, egyrésze vidékre ment, másrésze még itt van a fővárosban és más fajta elhelyezkedést keres.

A gyárak termelése is lényegesen esökkent. Ma körülbelül a tizedesét termelnek annak, ami tizedesét időben termelték. A vidéket egyáltalán nem tudják ellátni, csak Budapestre és a környékére tudnak sőt szállítani. Pedig a kereslet óriási. Mindennél is nagyobb az érdeklődés jönnek a rendelések a meg nem szállt és megszállt területekkel egyaránt. A külföldre is megindult az export, ott is van érdeklődés a nehézfajta magyar sörök iránt, azonban nem tudnak termelni eleget.

A kommunizmus nem sokat pusztított a telepeken. A munkásság túlnyomó része nagyon józanul viselkedett. Most azonban a józanabb rész is keserűen megszűnt, a következő nyelket. Ha a kormány a szabad vásárlást megengedné, volna árpa elég, mert a kereskedelmi élelmesség még a megszállott részekről is bőven tudna nyersanyagot előteremteni. A kormány azonban még nem döntött.

A pillanatnyi helyzet az, hogy ha a gyárak nyersanyagot nem szerezhetnek, a sörgyárak kéményei sem fognak soká füstölni és újabb néhány ezer munkás marad kenyér nélkül. A sör pedig megint eltűnik a boltokból és a vendéglőkben, mert a gyárak készlete már a végét járja.

SZÖVETSÉGESEK ÉS SZIBÉRIA

WASHINGTON, nov. 20. A főváros hivatalos körében ma egész biztosra veszik, hogy a szövetségesek az összes anyagi segítségüket és az összes csapatokat vissza fogják vonni Oroszországból.

Ezt a véleményt két igen fontos körülmény tette lehetővé. Az egyik az, hogy az amerikai seregek, amely tízezer főből állott azért küldték Szibériába, hogy segítsen a csehszlávok hadseregnek a bolshevikek elleni harcában. A csehszlávok kiűrtették Szibériát és így nyilvánvaló, hogy az amerikai hadsereg tovább nincsen szükség Szibériában.

A másik az, hogy Lloyd George angol miniszterelnök tegnap kijelentette a képviselőházban, hogy Angliának annyi gondja van e pillanatban és anyagilag annyira érdekelve van más oldalról, hogy nem képes továbbra is fenntartani azt az angol hadsereget, amelynek az volt a célja, a többi szövetséges sereggel egyetemben, hogy a bolshevikek ellen harcoljon.

A ST. LOUISI MAGYARSÁG SEGÉLYMOZGALMA.

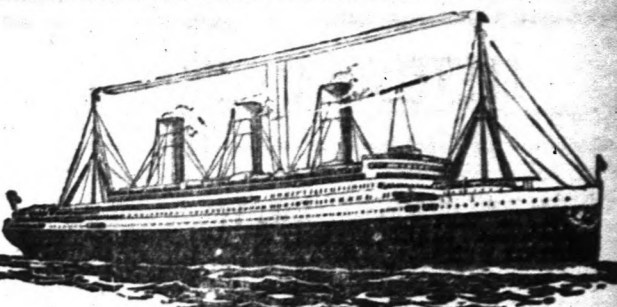
St. Louis, Mo. — A st. louis-i és vidéki magyar egyletek által megindított és a magyarországi éhezni gyerekek és a nékülöző lakosság segélyezésére célzó mozgalom mindinkább szélesebb tért hódít magyarságunk körében és az eddigi jelekből következtetve, nyilvánvaló, hogy páratlan eredménnyel fog lezárni a most megkezdett gyűjtés.

Ugy a helybeli, mint a közeli vidéki magyarság is nem részt kért magának a munkából. Lapunk legutóbbi számában hírt adtuk, hogy az East St. Louis Református Egyház és a Betegsegélyző Egylet gyűjtést indított a nemes célra, most meg arról adhatunk számot, hogy a Granite City Munkás Bs. és Önképző Egylet tagjai egyhangúlag magukévá tették a segítségüket és elhatározták, hogy a november 27-én lejátszódó szindarab tiszta jövedelmét a segélyezés céljára fordítják. A nemesen gondolkozó egyleti tagok e határozatukat még megtoldták azal is, hogy gyűjtést indítsanak az ottani magyarság körében és egy illető bizottság megalakítására össe hívják az ottani egyleteket és a magyarságot, hogy a granite cityi magyarság adománya együtt és külön összegként szerepeljen a végelszámolás alkalmával. Nincs kételyünk az iránt, hogy az ottani magyarság lelkes áldozatkészséggel veszi ki részét a nemzetmentés munkájából.

Ugyanezen ügyben a Verhovay Segélyegylet 187-ik fiókja is gyűlést tartott, hogy tagjait az adományozás serkentésére buzdítsa. St. Louisban a Columbian Circle Hunyadi osztálya foglalkozott behatóan a segélyezés ügyével múlt vasárnap megtartott gyűlésen, amikor az egyesület tíz dollárt utalt ki a saját pénztárából; a tagok közül pedig Katona Pál, Talpaly Ilés, Kovács János egyenként 5-5 dollárral; Seper Elek, Gangel Katalin, Németh János, Kiseh András, Ferber István 2-2 dollárral, Breining József pedig egy dollárral járultak a gyűjtéshez. A végösszeg 36 dollárt tesz ki, amit a bizottság legközelebbi gyűlésén adnak át.

A Verhovay Segélyegylet st. louis-i fiókja vasárnapi gyűlésén szintén követendő példát szolgáltatott a többi egyleteknek, a mennyiben 25 dollárt szavazott meg a helyi bizottságnak, 25 dollárt pedig a Verhovay Segélyegylet központi irodája által indított gyűjtéshez utalt át.

A gyűjtésnek is ekkészültek és ki lettek küldve az egyletekhez. Aki ismerősei körében gyűjteni akar, gyűjtővért forduljon dr. Becky Gyulához, a Segélybizottság elnökéhez, vagy Reimann Jánoshoz, a bizottság titkárához.

SZABAD AZ UT MAGYARORSZÁGBA!

Az óhatáron visszaváradolni szándékosok forduljanak bizalommal hozzánk. Mi besezerünk a hazatéréshez szükséges iratot, valamint elküldjük teljes felelőség mellett pénzét Magyarországra bármely részben.

New Yorki fiókirand minden utast védelmebe vesz egészen a hajóra szállásig és nagy gondot fordítunk annak kényelmére. Bővebb felvilágosítást forduljon a 30 év óta fennálló irodánkhoz.

ALLAMILAG ENGEDÉLYEZETT ÉS ÁLLAMI BIZTOSÍTTAK ALATT ALLO PÉNZKÜLDŐ INTÉZET.
Felhatalmazott ügynökei vagyunk az összes hajótársulatoknak.
NEMZETKÖZI HAJÓJEGYIRODA
(INTERNATIONAL STEAMSHIP AGENCY)
Szepessy L. József utadja
9117 BUCKEY ROAD, CLEVELAND, OHIO
Telefon: Garfield 5053, Princeton 2456-W

PÉNZKÜLDÉS teljes felelőség mellett Czecho-Slovákia, Jugo-Szlávia, Erdély és más országokba olcsó napi áron az AMERICAN EXPRESS COMPANY UTJÁN.

Az óhatáron való utazás most nem ajánlatos. Minden ügyét elintézem. Forduljon hozzám bizalommal. Közel tíz éve szolgálom az amerikai magyarságot.
GARTNER LAJOS
megbízható közlegyűző, pénzküldési és óhatáron jogügyi irodája,
401 EAST 80 STREET, NEW YORK, N. Y.

KARÁCSONYI AJÁNDÉKOT AZ ÓHÁZABA.

Cankis most van a legjobb alkalom hazá küldeni pénzt, míg a pénznek olcsó ára van. Igyekezzon az alkalmat fölszámolni, mert ha pénznek az ára fölmejj, kevesebb magyar koronát kap. Küldje pénzt Bankunk által, a legolcsóbb árat számíttunk, elküldjük a világ bármely részébe.

Hajójegyek az összes vonalakra kaphatók. Külföldi és utazó csekket kiadunk. Külföldre van szükség, forduljon bankunk külföldi osztályához bővebb felvilágosításért szivesen állunk szolgálatára.

DAYTON SAVINGS & TRUST CO.
25 Main Str., a courtház mellett, Dayton, O.
B. LUSZTIG, külföldi osztály vezetője.
a North Daytoni fiókunkban, 103 Valley Street,
M. K. MACKEVICH, Külföldi osztály vezetője.
VAGJA KI EZT A HIRDETÉST ÉS HOZZA MAGAVAL,
HOGY JUTÁNYOSABB ART KAPHASSON.

Hajójegyek eladása Európába vagy Európából ide.

Pénzküldés Magyarországra bármely részben. — Kamatot fizetünk takarékbetétre.
JACOB GOLDBERGER, Bankár
432 State Street, corner Washington St. Perth Amboy, N. J.

ÖNNEK JÓ KEZELÉS KELL.

PROF. DR. MOORES SPECIALISTÁK
MINDEN BETEGSÉGEN A LEGJOBB KEZELÉST GARANTÁLJUK.
Ebben a városban 30 évi praktizálás van és olyan kezelési módokat adhatunk, amelyről más orvosok mit sem tudnak.
Mindennemű idült bajt sikerrel kezelünk. Reumatizmus, vérhas, májbetegségeket, urinális bajokat, ektázisokat, typhoidokat és borbélyokat.
Azt akarjuk, hogy a szenvedők jöjjenek hozzánk és tanácskozzanak velünk. Ha a baj györfeljárható, mi addig kezeljük, amíg teljesen ki nem gyógyul.
Tanács ingyenes. Orvosságot és kezelést természetesen megfizetni kell.
PROF. DR. MOORES OFFICE
A POSTAPULETTEL SZEMBEN.
407 FOURTH AVENUE, rögöl este 6-ig. — Szombathon reggel 10-ig este 9-ig.
Vasárnap reggel 10-ig d. u. 2-ig PITTSBURGH, PA.

KARÁCSONYI PÉNZT

Magyarországba most küldje el, ha azt akarja, hogy azt a rokonai, vagy barátai idejékorán megkapják és legyen

BOLDOG KARÁCSONYUK
Legalacsonyabb árfolyamok.
Gyors kiszolgálás.
KÜLFÖLDI OSZTÁLY

BUFFALO TRUST COMPANY

455 Main Street, Buffalo, N. Y.
Hajójegyek az összes vonalakra.

TANÁCSRA

KÉSÉGE VAN,

nek pontos és karja,

Mi az utasokat kba, s addig ott felszállnak, ugy, téve veszélynek.

CSKÓ

Detroit, Mich.

Nem tudtam megállni a tudakozódást a fegyőromtól. Kétfelkérdeztem: Válasz megköttem.

lett mondanom ezt a pizodot, amint hogy elmondani élményeit min, aki a "Markóban" mit látott, mit távele hogy bántak? nem panaszkodhatom, mindenki jóindulatú előzékenységgel válaszolt a vakság oly vály nemesebb hurokat írt a legzordabb lélekben

és másokkal is beszéltem, untalan csak rossz és bábánomról hallott, és téhat az adatokkal, világlátsanak a Markó álláiba.

(Polyt. köv.)

LANDI MAGYAROK FIGYELMÉBE!

6 állandó munkát akarunk a bányába West Virginia-ban, nincsen semmi ávar. Jelentkezzen a 4-ik utcán 2223 számú szobában személyesen vagy megírt levélrel. Szállás november 20-án 1 órákor, Cleveland, 274-76

észét minia, de nem a népet --

nyit szívókive, hogy a

RY

DOHÁNY

teka ennek hogy aki eb- mindig

KÉRI

t a dohányt centnél többé lehet, írjon

NOL

n Street a, Pa.

266 69 72 75

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

ZÁSZLÓSZENTELÉS NILESSEN.

A nilesi magyarság gyönyörűen ünnepelte meg a Verhovay Segély Egyesület 106-ik fiókjának zászlószentelését.

Niles, O. — Igazán szép ünnepe volt szombaton délután és este a Niles és vidéki magyarságnak.

A nagy közönség a Diether Hallban pontosan két órára összejött. A teremben már várt az érkezéseket az East Youngstowni Első Magyar Rézbanda.

Pont két órakor megindult a menet Kudary József és Gajdos Mihály vezetés alatt. Legelőször a Verhovay Segély Egyesület és a Warreni Első Magyar Betegegyesület.

Válráky plebános gyönyörű beszédében méltatta a zászló jelentőségét. Beszédje során nem felejtette el azt, hogy megemlékezzünk a szülőhazánáért és a magyarokat, akik itt Amerikában élnek.

A zászlószentelés a bankett után folytatódott a bankett és a szüneteltetés után. A bankett után a közönség elénekelt a szerelmi himnusz.

A közeli egy óra hosszat tartott menstelés után a részvevők meglehetősen fáradtan értek vissza az I. O. F. Hallba, amely pompás szép terem és amelyet ekkor eldöntötték az ottani bevándorlóknak.

AKRON GARAGE & REPAIR STATION. D. MURGUL, tulajdonos. 524 S. High Street, Akron, Ohio. Bell Phone 1231. Egyedüli Magyar Garage Akronban.

Szent Erzsébet Tüdő Balszam

Fogja az Ön HÜLÉSÉT, KÖHÖGÉSÉT, FULLADASÁT, NEHEZ LÉLEGZÉSÉT, REKEDTSÉGÉT elmulasztani. ÖVAKODJON A FLUTÓL.

Tartsa készen a házában a Szent Erzsébet Tüdőbalszámot s ha érzi, hogy megvan hülvé, szedje azonnal, így meg fogja kimélni magát ezen szörnyű betegségtől.

SZENT ERZSÉBET ELSŐ MAGYAR GYÓGYSZERTÁR. 9115 Buckeye Road, Cleveland, O.

Családi kör. SZÜLETÉSNAPOK.

Chicago, Ill. Pfunstein Péter és neje, szül. Harting Margit Gödne, Baranyamegye ill. szülők leánya Erzsébet nov. 15-én volt 16 éves, ebből az alkalomból a leány ismerőséi és tisztelői szépajánlatokkal ajándékozták meg.

DOLOVAI NABOB LEÁNYA.

Herez Ferenc örök bőséges bájos szünete, mint már említettük is a Bridgeporti Magyar Üzemtársaság Egyesülete müködéloinek előadásában december 14-én kerül szíre.

PAJKOS KATÓ.

Ez a kedves gyermek szünete, mely Koroc Géza trentoni ref. lelkes szakértő tolla alapján került ki, nov. 23-án este 8 órakor kerül szíre a Rákóczi Hallban a State Street Ref. Egyház 15 éves jubileumi ünnepségének keretében.

FIGYELEM MAGYAROK!

Mindenki tudja, hogy ma milyen drága sokféle olyan portéka, a mire okvetlen szükség van a háztartásban.

THE LIBERTY RAISIN CO. 220 West Boardman Str. Youngstown, O. Telephone: Automatic 75465.

HAZAI ÜGYEKET

YOUNGSTOWN ÉS KÖRNYÉKE magyarságot egyben arról is értesítem, hogy a svéd konzulátus által kiállított utleveleket, valamint a vele járó távozási engedélyt (permit) megszerzem.

SO. BEND ÉS KÖRNYÉKE.

Irodavezető: FODOR GYULA, 430 So. Chapin St., So. Bend, Ind.

EGY NÉGER ALJAS MERÉNYLETE.

So. Bend, Ind. — Kedden este egy 9 óra körül egy eddig még ismeretlen fekete meztelen, a hazafelé igyekező Cripe Helen 13 éves kis leányt és két sebezgette a halálra rémült gyermek torkának arra a nyakcsomójára, hogy a Colfax átvonulni látó Michigan Central vasut teherállomása mögé meneküljön.

Házasság. So. Bend, Ind. — Vargyas István és Csiszar Mariska honfitársaink south bendi lakosok házasságra léptek.

GYURIAK JÓZSEF Magyar Fényképezési Mútermé

Készít fényképeket mindenféle nagyságban. Nagyitákokat szakértelmekkel végez el. Az Utlevélhez szükséges Mellékelet 24 óra alatt készíti el. Kéri a magyarság pártfogását.

MEGRUGTA A LÓ.

So. Bend, Ind. — Németh József honfitársunk súlyos természetű sérüléseket szenvedett, amikor lova megrugta. A rendőrségi ambulancia szállította el Némethné a Szent József kórházba, ahol orvosok vizsgálat után megállapították, hogy Némethnek eltörték a két vállcsontját, az egyik vállcsontját teljesen eltörték.

DETROITI HIR.

DALARDAK ÉS ENEKAROK FIGYELMÉBE! Bármilyen dalra van szüksége, nálunk beszerezhető zongorára, kottákra, szövegekre, népdal-egyvelegre, gárdalakra, felkötőkre, borsókákra, fűszerre és egyéb dalokra.

YOUNGSTOWN ÉS KÖRNYÉKE

Irodavezető: MIRÓK SANDOR. Youngstowni iroda: 336 West Federal Street. — Tel. Bell: Main 5260.

FIGYELEM MAGYAROK!

Ocean Passenger Transfer Co. 306 East 13th St. New York. 2nd Avenue közelében. S. ROTH & KENDY managerok. 265 69 71 75 77 280

HAZAI ÜGYEKET

CORNIGEN. FAJDALOM NÉLKÜL ELTÁVOLÍTTJA TYUKSZEMÉT. A leghatékabban és fájdalom nélkül eltávolítja a tyukszemeket. Ez az egyedüli szer, amely teljesen elmulasztja a tyukszemeket, nem okoz semmi kárt, nem okoz fájdalmat, nem okoz viszketést, nem okoz irritációt, nem okoz duzzanatot, nem okoz vörösödést.

Szenved-e Ön emésztési bajokban?

FAJLALJA-E MATHÉ DEBÉKAT? VAN-E VÁLTOZÁS A VÉDŐRETEKÉSEN? Ha igen, nem tudhat ki győztes? — Ha igen, ne mulassza el felkeresni FRANK KISH, Chiropractic doktorot, aki az ORVOSÁG használata nélkül BIZTOS módszer alapján gyógyítja meg.

ELFOGATTA FÉRJÉT.

So. Bend, Ind. — Josias János felesége panaszára letartóztatták és az volt eleve a vád, hogy nejt berugott állapotban tettenesen bántalmazta. Feig bíró Josicot felmentette, miután Josicsné a tárgyalás során visszavonta a vádat.

JOJJON EL SCHWARTZ M. LAJOS

MAGYAR BUTORUZZLETÉBE hol minden időben a leghatékabban árak mellett vásárolhat mindenféle butort, szőnyeget, linoleumot, kályhát és minden a szakmába vágó tárgyat.

MA HÁZAT, TELKET VAGY FÉRJÉT AKAR ELADNI.

Keressen fel, miután van sok vendég, akik VÁSÁROLNI SZÁNDÉKOZNAK. Ha házat, telket vagy férjút akar VÁSÁROLNI, keressen fel, miután NAGY VÁLTOZÁSOK VANNAK az ÉRTÉKÉSEN. Vannak olyanok, akik keresnek fel, miután 10 ezer dollár áll rendelkezésükre, mely összeg: MOST van a legjobb alkalom VENNÉL, miután az ingatlan ára EMELKEDEK.

IFJÚ KISH JÓZSEF, iroda az Odd Fellows épület. Első emelet. — 9-10. — Szomben a nagy KORT HÁZZAL. Tel. Linc 578.

FIGYELEM! FIGYELEM! Madarász János SZÉN ÉS FA RAKTÁRA

Pontos és gyors kiszolgálás. Ajánlja magát honfitársai figyelmébe. 514 S. WALNUT ST. Home Phone: 1210. SO. BEND, IND. Bell Phone: 2590

M. FODOR

430 Chapin St. South Bend, Ind. Telephone: Linc. 8362.

FIGYELEM! FIGYELEM! Madarász János SZÉN ÉS FA RAKTÁRA

Pontos és gyors kiszolgálás. Ajánlja magát honfitársai figyelmébe. 514 S. WALNUT ST. Home Phone: 1210. SO. BEND, IND. Bell Phone: 2590

M. FODOR

430 Chapin St. South Bend, Ind. Telephone: Linc. 8362.

VAN-E SZÜKSÉGE ÖLTÖNYRE, FELÖLTÖRE,

Férfi, Női vagy Gyerek cipőre, divaticikre stb. Nagy Koffer vagy Készítékára. Akar-e az hazában élő rokoni szünetében nyhítani? Ha igen, ne mulassza el felkeresni a Consumers Store-t (Fodor mellett), hol minden időben a legelőször árak mellett vásárolhaja be szükségletét. Az hazába szánt cikkekre részére ládat is adok.

S. Wolvosky, tulajdonos

428 So. Chapin Street, South Bend, Ind.

ALKALMI VÉTELEK BECSERÉLT KOCSIKBAN.

1 1917 modelu Ford 5 személyes kocsi \$300.00
1 1918 modelu Ford 5 személyes kocsi \$450.00
Ford villany indítással, óra és sebesség mérővel ellátva, továbbá extra rugók, levehető kerekek, extra gumi, oldal lámpa, extra tető stb. \$450.00
1 1917 modelu Ford 5 személyes kocsi \$300.00
1 1917 modelu Ford kihordó kocsi tetős \$350.00
1 1915 modelu Cole tura kocsi új festés, kintő karban \$550.00
1 1915 modelu Oakland 4 cylinderes tura kocsi, jó festés, üles takaró, kintő \$550.00
1 1916 modelu Oakland "6" cil. jó karban \$550.00
1 1915 modelu Meteor tura kocsi, Continental motorral, finom karban \$275.00
1 1919 modelu Maxwell, nem volt használa, zárt kocsi, drót kerekkel \$1500.00
1 1918 modelu Monroe tura kocsi, kintő \$675.00

A VÖRÖ... Választás... okból álló... dásság... harvász... hán himzés... arvásható... a; hiváló... rti testhez... nriha, mi... medveor... fólhuzattam... lehetó legak... készült, tud... gátonnak far... karimáját... geszen tartó... bór díszítet... dett, ráköv... kis mellék... tam ezt az... áltérve kij... zette. Ezért... teltem rá, de... nem voltam rá... Ugyan ná... még nagyon... onkét s ha t... íromék elfog... itom és magy... molunk! Sam száma... mit venni? de... egyezteté... ra tagcsokló... ruhájához... neknek oly n... nem lehetett... ízetel taláim... Mikor a... ha visszatér... örömet átvaló... áruita el. — Ó, massa... nagron szép... Bob, ha 6... és sipkát... Valóban, ne... ként, hála... rá e szíves... hály ez... nagyobb dí... redm. — Sans-car... rosszul érezt... Egészzen egy... hál s mikor... hogy újjunk... — Halljáték... kan. — It... társalás... hál okáért... bet. — Nos?... Adófönm... digginsekben... ténlek, ame... épületek. Eg...

KIS HIRDETESEK

KERESTETES MUNKÁT NYER... MUNKÁK KERES... NYER... BUTORAZT SZOBÁK... KADÓ LAKÁSOK...

MUNKÁSOK

keresünk gang boss 20 vagy 30 munkással... H. M. KRAMER Employment Office...

BUTOROZOTT SZOBÁK

EGY SZÉPEN berendezett, nagy front... BUTOROZOTT SZOBA fűtőszobával...

ELADÓ FARMOK

105 akres farm, 1 órai hajtás... ELADÓ TÁRGYAK... 105 akres farm, 1 órai hajtás...

ELADÓ TÁRGYAK

EGY 18 DOLLAROS koffer 3 dollár... KEVESEBT HASZNÁLT 5 szobás ház...

Olcsó Használt AUTOMOBILKOK

1917 Packard Phaeton. 1918 7 szem. Big 6 Paige. 1917 National 7 szem. Franklin 5 szem. Touring. Mitchel Touring, ugyszinten teljes választék használt, de ujjá épített Stutz gépekből.

STUTZ MOTOR CO. 1909 E. 13th St. CLEVELAND, OHIO

MÓDLISOKAT KERESÜNK

Kazán, stove plate, gép és squeezeerek. Allandó munka és legmagasabb fizetés megfelelő embereknél.

KERESTETNEK

molderek, squeezeerek alumi-numium öntődébe könnyű öntvényekhez.

ELLATÁST KERES.

KERESKEM BURDOTT teljes ellátással... KERESKEM BURDOTT teljes ellátással...

TARS KERESTETIK.

TARSAIT KERESKEM egy jól menő... TARSÁIT KERESKEM egy jól menő...

ELADÓ HAZAK.

EGY MODERN HÁZ ELADÓ a West... ELADÓ HAZAK... EGY MODERN HÁZ ELADÓ a West...

MUNKÁT NYER - FARM

KERESKEM 3-4 jó karbantartott... MUNKÁT NYER - FARM... KERESKEM 3-4 jó karbantartott...

APEX FOUNDRY

757 East 75th St. 274-276

KERESTETÉS.

10 DOLLAR JUTALOM annak, aki... KERESTETÉS... 10 DOLLAR JUTALOM annak, aki...

OLCSÓN KAPJA, HA SIET.

HAZAI HAZ A Bridge Ave. - 10... OLCSÓN KAPJA, HA SIET... HAZAI HAZ A Bridge Ave. - 10...

OKTATÁS.

FERPIAK TANULJAK MEG A BOR... OKTATÁS... FERPIAK TANULJAK MEG A BOR...

THE TAPLIN RICE CLERKIN CO.

Akron, Ohio. Telefonján a mi költsegünk: Bell, Main 171, O. S. 171.

THE RAUGH & SON

2835 East 51 St. 273-75

THE LIBERTY REALTY CO.

382-3 Lorain Ave. Bank Building... THE LIBERTY REALTY CO... 382-3 Lorain Ave. Bank Building...

ELADÓ HAZAK

Két ház a Madisonon. - Az egyik... ELADÓ HAZAK... Két ház a Madisonon. - Az egyik...

14 éven át

feljuttatva az angol nyelvű... 14 éven át... feljuttatva az angol nyelvű...

MÓDLISOK

10 malleable bench vagy squeeze... MÓDLISOK... 10 malleable bench vagy squeeze...

NAPSZAMOSOK

kerestetek állandó munkára. Werner G. Smith Job Vegye a Madison éart Berea Roadig és sétáljon északra a 110. Str felé 2 blokkot.

ELADÓ FARMOK

AKI MÉR AZ NYER... ELADÓ FARMOK... AKI MÉR AZ NYER...

ELADÓ FARMOK

AKI MÉR AZ NYER... ELADÓ FARMOK... AKI MÉR AZ NYER...

TANULJON TANGOLMI

Reményitánciskolája... TANULJON TANGOLMI... Reményitánciskolája...

YARD MUNKÁSOK

NAPSZAMOSOK MACHINE HANDEZ felvétetnek. Jó fizetés és állandó munka.

BATTERY MAN-ÉK

Jártasság nem szükséges. WILLARD STORAGE BATTERY CO. E. 131st & St. Clair Ave. Cleveland, O. 275-6 V

ELADÓ FARMOK

AKI MÉR AZ NYER... ELADÓ FARMOK... AKI MÉR AZ NYER...

ELADÓ FARMOK

AKI MÉR AZ NYER... ELADÓ FARMOK... AKI MÉR AZ NYER...

JOGI TANÁCS.

JOS. N. ACKERMAN... JOGI TANÁCS... JOS. N. ACKERMAN...

NAPSZAMOSOK

kerestetek faszenet és műszereket gyártó vegyészeti telepre. Keystone Wood Products Co. First National Bank Building Olean, N. Y. 273-279

BORING MILL

OPERATOROK BENCH HANDEZ ES KISGÉPTEK Több elsődrendű férfi kerestetik állandó munkára. Reliance Electric & Engineering Co. 1088 IVANHOE ROAD CLEVELAND, O. 275-6 V

ELADÓ FARMOK

AKI MÉR AZ NYER... ELADÓ FARMOK... AKI MÉR AZ NYER...

ELADÓ FARMOK

AKI MÉR AZ NYER... ELADÓ FARMOK... AKI MÉR AZ NYER...

W. H. SCHWARTZ

Ohio államban, 512 Society St... W. H. SCHWARTZ... Ohio államban, 512 Society St...

ASZTALOSOK

kerestetnek. - 16. Állandó munka... ASZTALOSOK... kerestetnek. - 16. Állandó munka...

MUNKÁT NYER - NO.

KÖZÉPKORI EMBER keres egy... MUNKÁT NYER - NO... KÖZÉPKORI EMBER keres egy...

ELADÓ FARMOK

AKI MÉR AZ NYER... ELADÓ FARMOK... AKI MÉR AZ NYER...

ELADÓ FARMOK

AKI MÉR AZ NYER... ELADÓ FARMOK... AKI MÉR AZ NYER...

ALFRÉD SAFRÁN

magyar nyelvű Bank Building... ALFRÉD SAFRÁN... magyar nyelvű Bank Building...

GRINDEREK

kerestetnek. - 16. Állandó munka... GRINDEREK... kerestetnek. - 16. Állandó munka...

MUNKÁT NYER - NO.

KÖZÉPKORI EMBER keres egy... MUNKÁT NYER - NO... KÖZÉPKORI EMBER keres egy...

ELADÓ FARMOK

AKI MÉR AZ NYER... ELADÓ FARMOK... AKI MÉR AZ NYER...

ELADÓ FARMOK

AKI MÉR AZ NYER... ELADÓ FARMOK... AKI MÉR AZ NYER...

ALFRÉD SAFRÁN

magyar nyelvű Bank Building... ALFRÉD SAFRÁN... magyar nyelvű Bank Building...

GRINDEREK

kerestetnek. - 16. Állandó munka... GRINDEREK... kerestetnek. - 16. Állandó munka...

MUNKÁT NYER - NO.

KÖZÉPKORI EMBER keres egy... MUNKÁT NYER - NO... KÖZÉPKORI EMBER keres egy...

ELADÓ FARMOK

AKI MÉR AZ NYER... ELADÓ FARMOK... AKI MÉR AZ NYER...

ELADÓ FARMOK

AKI MÉR AZ NYER... ELADÓ FARMOK... AKI MÉR AZ NYER...

ALFRÉD SAFRÁN

magyar nyelvű Bank Building... ALFRÉD SAFRÁN... magyar nyelvű Bank Building...

GRINDEREK

kerestetnek. - 16. Állandó munka... GRINDEREK... kerestetnek. - 16. Állandó munka...

MUNKÁT NYER - NO.

KÖZÉPKORI EMBER keres egy... MUNKÁT NYER - NO... KÖZÉPKORI EMBER keres egy...

ELADÓ FARMOK

AKI MÉR AZ NYER... ELADÓ FARMOK... AKI MÉR AZ NYER...

ELADÓ FARMOK

AKI MÉR AZ NYER... ELADÓ FARMOK... AKI MÉR AZ NYER...

ALFRÉD SAFRÁN

magyar nyelvű Bank Building... ALFRÉD SAFRÁN... magyar nyelvű Bank Building...

INGYEN EGY FONOGRÁF

Advertisement for a gramophone. Includes an image of a gramophone and text: 'Mindenki, aki megrendeli nálunk... Ingymen egy fonográf...'

Large vertical advertisement on the right side of the page, partially cut off. Includes text like 'A SZENT TÁRGY BÉKÉS', 'A republi sze nem állapom jei üzem', 'Hitchcock kompro ségében kritiká', 'WASHIN békeszerzők', 'Egyelőre elnök egyrészt minden tjb menten néh Versailles', 'Kor autan külügyi bizalozásingy amig a fele nem olyan létesül, am harmadtoh lehetséges miszum, a addig nem meg a kor nem kötöt', 'Abból a napi szava a szentüzök harmadszrlyen formál békeszerzői azt követk lehetséges létrehozni', 'Hitchcock békeszerzők kü akarták meg hajlan miszsumra, Lodge szk a vezére k maguk áll meket sem', 'Vele szemk toroknak un nak, min a nézete, a komprom', 'Csak egy rült fel a a olyan, amé kezethető', 'Lodgeék k állésszákár táryalás a a javaslatot borus állap sított', 'A koru Hitchcock mán követ', 'En rész hogy a sz volna a b a kérdésben Ugyanis a nye azt m rendbeli fe sz tudt', 'Egy azonb Hardin', '(Folytat

XXX. ÉVFOLYAM.

1919. NOVEMBER 23.

VASÁRNAP.

SZABADSÁG SUNDAY MAGAZINE

A régi jó időkből: Szabadságotluszárook...

A HARMADIK

Irta: ERDŐS RENÉ

EGY éjjel, egy állomáson — ki tudja, melyik éjjel és melyik állomáson — a vonatba, melybe kétfőn szálltunk, én és egy szomorú asszonytársam, bejött velünk egy harmadik nő is és leült a szemben levő ülésre.

Es mikor a vonat már megindult, én elkezdtem beszélni a barátnőmhöz így:

— Magdolna, most megint tovább megyünk, megint új helyre és annak a helynek te megint örülni fogsz egy-két napig, aztán megint szomorkodni fogsz, mint annakelőtte. Az uradról álmodol és meg akarsz halni utána és elfelejted, hogy otthon két kicsi gyermeked van, Magdolna. Én mondom neked, nem jól van ez így, az éjszakában robogni folyton, bele a szomorú nappalba. Térjünk vissza a mi hazánkba, Magdolna. Menjünk a te hazádba, a gyermekeid közé. Ez a bujdosás meg nem nyugtat, feledést nem hoz. Menjünk vissza a miénkhez, Magdolna.

Magdolna azonban nem felelt.

A köpenyén keresztül megfogta a kezem és megszorította, de nem nézett rám, hanem ki az ablakon, a hajnalodó levegőbe. Én sem szóltam egy ideig. Elgondolkoztam ültem és tekintetem hirtelen megakadt a szemben ülő asszonyon, a harmadikon a kocsiában és néztem. Karcsu, fiatal alak volt, sűrűn elfátyolozott fejjel. Mozdulatlanul ült és erősen odasimulva az ülés támlájához. Talán aludt, nem láttam szeméit a fátyol miatt. A kezei elbujtak a köpenye bő zsebeiben, a keblére lehulló sötétbarna fátyol csendes ritmusban emelkedett. Nyilván aludt.

Alagutakon mentünk át és valahányszor egy megkezdődött, Magdolna féltékeny huzódott hozzám és arcát a vállamhoz szorította.

Félt a sötétől, félt a hangos dühörgéstől, amelylyel a vonat a sziklaüregekben rohant, nem mert mozdulni, szorosan hozzám tapadt és a lélekzete zihált, mint egy-éjded gyermeké.

Künn mindinkább hajnalodott, az alagutak is elmaradtak, gyönyörű vidéken, szelid halmok között, völgyeken keresztül vitt az utunk. Rohanó patakok szaladtak el mellettünk, apró fehér házak mély álomban még, világosodtak a domboldalakon és Magdolna beszélni kezdett.

— Te azt hiszed: neked igazad van. Más asszonyok is meghalt az ura, más asszony is elvesztette azt, aki neki a legkedvesebb. Te is elvesztetted. Mégis meggyászalodnál. De ez más. A tied nem halt meg, csak read nézve. De tudod róla legalább, hogy él. Akármilyen rosszat tett ellened, megcsalt, elhagyott, odadobott a magányosságnak, a kétségbeesésnek, de él, él, tudod róla, hogy a földön jár, lélekliz, beszél, lát, mozog. Van, van valahol. Akárhöl és akárhölvel, de van. Most még fájdalommal, de később úgy gondolhatsz rá, mint egy régi, kedves barátodra és ki tudja, évek múlva, sokára, a hajatok fehér lesz, találkoztok egymással és talán akkor jobban megismeritek egymást, a nagy ellentétek lefoszanak rólatok, kezet fogtok, mint két jó ember, aki a multat elhagyta, de legalább széppé teheti a jelenet, az öregkort, az élet utolsó legszomorúbb szakát. Ez mind megtörténhet. De mit várhatok én? Fölkelhet sárjából a halott? Lehet újra szép, fiatal, az én szerelmezem? Lehet újra valami egy fosszó tetemből? Te mindig arra tanítottál, hogy a halál átéléséért a lelkeket is, nem csak a testeket. Hogy a halotthoz semmi közeink többé, akárhöl lett tégyen is életben, az apánk, a kedvesünk, a gyerekeink. Mihelyt a-test kihül, a szem megörök, az arc szederjessé lesz: az nekünk egy idegen ember és megnyugozunk arra a gondolatra, hogy holnap, holnapután a sírba letessük, nem kell miatta sírni, érette szenvedni többet. Félés tőle, nem merés a szobában maradni magadban, ahol kiterítve fekszik és hogy akitől félünk, azt nem szerethetjük. És ez nem igaz ugy, ahogy te mondtad.

Lásd, nem így van. Én láttam őt halottan és azt hittem, szét kell marcangolnom magamat, tehetetlenségemben, hogy ezen többé változtatnom nem lehet, hogy mindig ilyen mozdulatlan marad és hiába vagyok ott mellette, nem fog megmozdulni, nem fog fölneézni, nem fog mosolyogni rám. Bár csak lett volna rossz, mint a tied, hagyott volna el! Élne csunyan, kicsipongón, akárhol, hogy soha nem láthatnám, hogy megvetnem kellene — csak élne!

A szomszéd ülésen a nő megmozdult, igazított valamit a fátyolán és ismét visszasett előbbi mozdulatlanságába.

— Én pedig azt mondom, — feleltem Magdolnának, — az enyém bár inkább meghalt volna. Sirathatnám, gyászolhatnám, milyen jó volna. Ugy beszélhetnék a fiamnak róla, mint egy félistenről. Olyanra nevelném, amilyen ő volt, — ha jó és becsületes lett volna, mint a tied. Az ő emlékének boldog és nyugodt özevege lennék és lelkeim legmélyén gondolnék arra az időre, amikor valahol, a földi életen túl, mert hátha van ott valami, vele találkozhatom. Aztán a fiam. Benne itt marad ő egészen, a vére, a hangja, a tekintete, minden ő. Benne megtalálom és örökké előttem látom ifjkorom szerelmét. De így! Reszketek attól, hogy fenő és olyan lesz, mint az apja, Hogy miatta majd egy asszony, a legjobb és legtisztább: sírni fog, mint ahogy én airtam az apja miatt. Hogy látnom kell évről-évre, hogy szedi föl lelkébe az ő tulajdonságait. Nem, ez a borzasztó sors, nem a tied. Nekeem megvan a hited, az illuziód, az emlékeid tisztasága és szépsége. Nekeem semmim. Hidd el, Magdolna, én vagyok a szerencsétlenebb.

A szemközti ülésen a nő hirtelen mozdulattal előre hajolt és megszólalt.

— Szerencsétleneek? Egyikük sem az. Nem, nem, egyikük sem. Mind a ketten boldogok és elégedettek lehetnének, mind a ketten.

Egymásra néztünk Magdolnával és meglepődve bámultunk a harmadikra, akinek szeméi a sűrű fátyolon keresztül most elevenek voltak és csillogtak vadul, félelmesen.

— Tudják, mi a szerencsétlenség? Elevenen temetni el egy embert, aki még él. Ott élni mellette és temetni napról-napra, a nélkül, hogy es látni és érezni. A sir jeges leheletét érezni a csókjaiban és tűrni ezeket a esokokat gyáva irgalmasságból, a mult kedvéért, ami hazugság volt. Tudják, mi a szerencsétlenség? Éveken át szeretni egy embert, akic nem lehetünk, hogy aztán amikor az övé lettünk, lássuk, mily kevésbé érdekes hozzá kíváncsni és akkor mégis csak mellette maradni, gyávaságból, kénytelenségből, a jó anya és a becsületes asszony önfeláldozó butaságából. Igen, igen. Csak értsenek meg engem: évekig szerettem azzal a szerelmezemmel, amely végre is minden akadályt lerombol. Mit sejtettem benne!

Mit láttam benne! Egy hőst, egy hődit, egy félelmes parancsolót, aki előtt a magam jelentéktelensége, semmiválása édes és gyönyörű dolognak tetszett. Azt hittem: küzdenem kell érette minden nap újból és újból, hogy az enyém maradjon, hogy el ne vegyék tőlem asszonyok, rosszak és szépek. Egy csomó asszonyi fegyverrel mentem bele ebbe a házasságba. Nem volt rájuk szükségem. Az én félelmetes emberem azelid férj lett, akinek már egy év múlva könyörögni kellett, hogy menjen ki egyszer

már egyedül is a házból. De ne higgyék, hogy ez csak kezdetben volt így. Szerette az otthonát. Imádott engem. Örült, hogy megszabadulhatott a viharos szerelmi életétől. Kigonyolta, lekicsinyelte azokat az asszonykat, akikben én halálos ellenfeleket sejtettem. Dicsőítette a csendes, nyugalmas, családi boldogságot, azt a szerelmet, amelyben nincs küzdés, harc. (Folytatás a 14-dik oldalon.)

A

A

társaság... napjakra... képu... összes... nyai, gava... dászással... tyázással... toltogetik... napot, ame... di szeme... szóktak... igen jelen... — ugy... ugyis ele... másvilág...

A kas... gyarország... letének. H... volt, aztán... egy része... maradvány... harminc va... szoba, ren... lysiség, l... pince, am... legnemese... tik. A kas... tokajin kiv... vezetessége... az a bizony... tet, amely... vidéki... tökéletes... folyosóin... lánecsörgés... van egy sz... hol a gyere... gától el... lem szerep... ben kimer... ritkán gy... tendónkint... szer, mint... jelzéseket... bilincseit... kandalábere...

Említetté... sok fiatal... ember for... utóbbiak k... vel ezelő... Pál nevű... me. A k... élénk állit... keeses, piro... kost, aki k... reggelizik. M... rum nem m... rekes Pál... fiatalember... lámpája me... képzeltek... még emelte... látságtól va... kártyázott... kább a régi... te, vagy ped...

Önkente... fiatalember... ságnak: mi... ahol születé... kávet ittak... rekes szerel... egy Matild... kezdek mu... tild alapjába... leány volt... ráragadt a... zóróma var... az általános... kedett: leke... hajtott és... ságban se... magyarázat... ba szakadt... fiatalember... meg szokás... és jó tánc... Kerekében... zöleg, tartó... félénkek... mondták...

A szül... volt, utána... s megkezd... jökedve vo...

A BÁTORSÁGRÓL

Irta:
LOVIK KAROLY

A TÖRZSI vendégszerető kastélyban, — egy a Tiszára néző repkényövezté, öreg uriházban. — télről-télre nagy társaság szokott összegyűlni a gazda születésnapjakor. A ház feje egy fehérüstökű, szelíd képű aggastyán, vendégei pedig a felvidék összes fiatal asszonyai, leányai, gavallérai, akik vadászással, táncolással, kártyázással, evéssel, ivással töltögetik el azt a három napot, ameddig a régi módi születésnapok tartani szoktak. Öreg urak nem igen jelennek meg; velök — úgy véli a háziur — ugyanis eleget lesz együtt a másvilágon.

A kastély egyike Magyarország legrégibb épületének. Hajdan lovagvár volt, aztán a fele leégett, egy része rombadőlt, de a maradványokból is kitelt harminc vasrácson ablaku szoba, rengeteg mellékhelyiség, istálló és főként pince, amelyekben Mád legnemesebb bqrát rejtegetik. A kasélynak a kiváló tokajin kívül még egy nevezetessége van és pedig az a bizonyos kőza kísértet, amely nélkül egy felvidéki uriház sem volna tökéletes. A törzsi épület folyosóin olykor-olykor láncsörgés hallatszik s van egy szoba, a 14-es, a hol a gyertya hirtelen magától elalszik. A házi szellem szereplése e két teltben kimerül, ám ezeket is ritkán gyakorolja, s esztendőnkint többnyire egyszerű, mintegy az uri jog jelzésként esörgeti meg bilincseit és fújja el a kandalábereket.

Említette, hogy Törzsön sok fiatal leány és fiatal ember fordul meg. Az utóbbiak közt volt pár évvel ezelőtt egy Kerekes Pál nevű vidéki kurtanemes. A kurtanemes szó mindig magától élénk állítja a név gazdáját: egy bekecses, pirosposztag, vastagbajuszu kisbirtokost, aki kurtafarku lovakat hajt és szalonját reggelizik. Ezuttal azonban az associatio idearum nem működik helyes irányban, mert Kerekes Pál vékony, sápadt, alacsony termetű fiatalember volt, akit a legtöbben az íróasztal lámpája mellé és nem a gazdasági majorba képzeltek volna el. Kerekes igénytelenségét még emelte hallgatagsága s minden zajos mulatságtól való tartózkodása. Nem ivott, nem kártyázott, nem lovagolt, nem politizált, inkább a régi festményeket, könyveket nézegette, vagy pedig az asszonyokhoz húzódott.

Önkéntelenül fölmerül az a kérdés, ha a fiatalember nem volt barátja az élénk társaságnak: miért kereste föl a törzsi kastélyt, ahol születésnapkor még a kutyák is fekete-kávét ittak? Ennek magyarázata az, hogy Kerekes szerelmes volt a háziur unokahugába, egy Matild nevű kisasszonyba, akit ez évben kezdtek multságokba, társaságba vinni. Matild alapszabály egyszerű gondolkodásu, jószívű leány volt, de a vidéki élet néhány szélsősége ráragadt a lelkére. Bár jobb szeretett a himzöráma vagy a kedvenc virágai mellett ülni, az általános dívat után indulva, ő is jukkerkedett: lekicsinyelte a gavallérait, lovagolt, hajtott és cigarettázott, jóllehet egyik multságban se telt különösebb öröme. Ez volt a magyarázata, amiért Kerekes Pál ügye kátyuba szakadt. A leánynak nem volt ellenére a fiatalember, viszont azonban az udvarlóktól meg szokás kívánni, hogy délcegek, vakmerők és jó táncosok legyenek, mindenedből pedig Kerekesben semmi se volt meg. Sőt ellenkezőleg, tartózkodása miatt az ifjút a legtöbben féltéknek, részben gyávanak is tartották és mondták.

A születésnap előestéjén nagy vacsora volt, utána pedig kihordták az ebédlő butorait s megkezdődött a tánc. A fiatalságnak széles jókedve volt, a terem hangos lett a csatakiál-

ásoktól s éjfélkor még a háziur is beállt a négyesbe. Mindenkinek piros volt az arca, csillogó a szeme, csak Kerekes Pál hallgatott és sápadtan nézte, Matild mint forog kézről-kézre. Ő soha nem táncolt, sőt gyűlölte az ug-ráló embereket, mert mint okos lélek, lenézte

azt, aminek nincs természetes értelme. Annyival inkább fáj hát neki, hogy Matild láthatólag jól érezte magát a vig társaságban s éppen nem kereste a tánc logikai magyarázatát.

Mikor szünet következett, Kerekes Pál hirtelen elhatározással odalépett a leányhoz és így szólt:

— Egy percre, Matild-kisasszony. Én szeretem önt, örültem, ostobán, talán minden jog ellenére. Szeretem, ahogy az ember életében egyszer szeret valakit. Engedelmes rabszolgája vagyok, de ha kívánja, gazember tudnék önért lenni. nő se idegenkedik tőlem. Becsül, tisztel is, — érzem, barátom, akire számíthatok az életben. Mért nem tud hát szeretni úgy, vagy legalább csak századrésznyit annyira, mint én?

A leány zavartan nézett gavallérljára.

— Az ön nyilatkozata meglep, — mondta kipirosodva. — Hyesmiről soha szó nem volt közöttünk... És ez nem is az alkalom rá, hogy róla beszéljünk...

Kerekes nem hagyta magát.

— De ez az alkalom, — felelte szilárdan, — ez a helyes perc, amikor mintegy önkéntelenül túlult ajkamra a dolog. Ha egyet aludnék rá, talán örökre a szívembe zárnám, vagy félszeg formában adnám elő érzelmemet. Most, hogy egyszer benne vagyok, nem térek ki többet. Hadd beszéljen a hideg agy helyett egyszerű a szív! Matild! — tette hozzá valamivel enyhébben, — miért nem tud őszinte lenni hozzám?

A leány elkomorlyodott.

Kerekes mindég — végtelen — tisztelettel, messzire sugárzó rajongással közeledett volt feléje, látszott, boldog, ha Matild mellett lehetett és szívesen teljesítette volna leghetetlenebb kívánságát. Ez az ember megérdemli, hogy őszinteségét hasonló indulattal fizessék vissza.

A leány latolgatni kezdte a körülményeket. Miért is nem tudja hát igazán szeretni

ezt a jó fiút? A modora, a jelleme, a gondolkodása ellen nem lehetett kifogása; a lelkülete is egyszerű, nemes volt; műveltsége, akaratereje, tökéletes, szóval az ifju minden irányban megfelelt azoknak a kívánalmaknak, a melyeket a derék emberekről föltételezünk. Csak egy dologban lehetett hiba... Kerekes gyávanak látszott s ez a kis fogyatkozása kemény balta-csapásokkal verte le összes erőnyeit.

A leány egy ideig még gondolkodott, aztán elhá-ároztat emelte föl a fejét.

— Kegyed őszinteséget kívánt, — mondotta egyenesen, — s én becsülöm önt annyira, hogy eleget tegyek óhajításának. Nyílt leszek s nem tartok a következményektől. Önről azt mondják, hogy nincs helyén a szíve és én... én idegenkedem azoktól a férfaktól, akik a félelem szót ismerik.

A fiatalember az ajkába harapott.

— Köszönöm, — felelte lassan. — Most legalább tisztán látok. Válaszolhatnám azt, hogy tévedésben van, hogy a bátorság nem az a portéka, amit vásárra hordunk, de nem teszem. Ez nem volna tökéletes elintézés. Itt bizonyítani kell. És én, — tette hozzá csöndesen, — nem fogok ez elől kitérni.

II.

Másnap újra tánc volt a törzsi kastélyban.

Mikor a multság hajnaltájában pár percre megszakadt, Kerekes Pál odalépett a leányhoz és így szólt:

— Engedje meg, Matild, hogy visszatérjek a tegnapi tárgyra.

— És meg se várva a választ, így folytatta:

— Ön tegnap azt mondta rólam, hogy gyávanak tart. Ez a vád súlyos, de azért nem győzött le. Amint az este is kijelentettem, be fogom bizonyítani az ellenkezőjét, s tanunak ezennel e célra önt kérem föl. Kivánságom kisse szokatlan talán, de, ha ön tényleg becsül, nem fog kitérni előle.

Matild nyugodtan nézett a fiatalemberre.

— Nem térek ki a kérdés elől, — válaszolta, — sőt örülök, ha ön az ellenkezőről győzne meg.

Kerekes megbjccentette fejét, aztán így folytatta:

— Most beszéltem a nővérel, a szolgabírónéval, aki hajlandónak mutatkozott rá, hogy elkíséri önt oda, ahol alkalom lesz tanúságot tenni róla, hogy a világ nem egészen helyesen ítél meg. Érdekes tervről van ugyanis szó. Ma reggel jelentette a kerülő, hogy farkastanyát talált a nád mellett erdőben. A nád egy ugrásra van ide, a szán már kúnt vár a kertajtó előtt. Jöjjenek velem s nézzék meg, hogyan szokás farkasra vadászni.

Matild egy kicsit meg volt lepve.

— Most éjnek idején? — kérdezte szép szemét a férfira függesztve. — Ez talán nem is illik. És... és bajunk is történhetik.

Kerekes mosolygott.

— A hölgyeknek nem történhetik bajuk. A szánkón három vadőr fog ülni, töltött fegyverrel. Amelyik farkas arra fordul, el van veszve. Különbön pedig: sokkal messzebb lesznek a színhelytől, semmint a legesekélyebb veszedelemre gondolni lehetne. Nővérelt érdeklí a dolog s mialatt mi itt beszélgetünk, ő már föl is vette a bundáját.

A leány megvonta a vállát.

— Nem bánom, — felelte Kerekes karjába kapazkodva. — Még úgy se láttam Hyesmit.

Pár perc múlva már kint jártak a nád-nál. A szán lépésben haladt, a lovarkról elözetesen leszedték volt a esörgöket, nehogy a zaj elriassa a vadat. Negyedórai utazás után

elértek a mocsár északi részéhez, ahol a fogat megállt. A hölgyek itt maradtak, míg Kerekes pár száz lépést délre húzódott s egy öreg fűzfa mellett telepedett le.

Tiszta, enyhé januáriusi éjszaka: a csillagok akkorák voltak, mint a tenyeres és éles kék világításban ragyogtak. Mikor Kerekes elérte a fűzet, a hold kibújott a felhők közül és kemény, határozott fényt vetett a vidékre. A kastély ablakai messziről maeskaszemként ragyogtak. Sehol semmi nesz.

Amint Kerekes a fűzhez ért, megtöltötte két fegyverét. Az egyiket a kezébe tartotta, a másikat két ág közé, maga elé fektette, aztán a szánkóval egy irányba állt s óvatosan a hóra ereszkedett. Az asszonyok tisztán kivehetők minden mozdulatát, az erős fényben még a vadász sárga tollát is meg lehetett különböztetni a kalaptól.

— Érdekes dolog, — suttogta az asszony.

Matild nem felelt, csak részögezte kíváncsi tekintetét a nő mellett álló férfira.

Egy ideig még nagy téli némaság borult a vidékre, majd a csöndet különös hang törte meg.

— Á—u! á—u! — üvöltött valami az éjszakába. — Á—u!

— Mi volt az? — ijedt föl a szolgabíró.

Matild elnevette magát.

— Nem látod? Kerekes kiabál.

Csakugyan ő volt. Leggugolva a hóra, nyakát hátrahajtván, a fiatalember olyan keservesen kiabált az éjszakába, mintán az üdvössége függött tőle. Amint ott térdelt a havon és mély hangon énekelte a két betűt, a melyek közül az á vadul törtetett föl, míg az u lassan, kínos nyávogásban halt el, alakja és hangja sokban hasonlított a kanduréra.

— Az asszony elmosolyodott.

— Matild, — mondotta halkán, — ez nagyon mulatságos dolog!

A leánynak torkát szorongatta a nevetés. Hogy is ne: a gavallérja meg akarja győzni a lovagisságáról és bátorságáról, a hölgy azt várja, hogy az ifju pusztá kézzel kivájjal vagy medvével fog megbirkózni, aztán Kerekes négykézláb áll a hóban és azt üvölti, hogy: Á—u! á—u!

Alig hogy a leány elgondolta ezeket, az erdőből vidám üvöltés hallatszott (mintha a kutyáiban oldalast löktek volna), s a nagy csönd erős osztorítástól, utban álló galyak pattogásától lett hangos.

— Jönnek a farkasok, — dörmögte az egyik vadőr.

Tényleg úgy volt. A tanyáról hosszú láncorban rejtélyes árnyakként hat fiatal farkas tartott a nádhoz. Ifju, mohó állatok voltak, akik még nem ismerték a golyót, meg a vadászkést s gyanakvás nélkül haladtak a hang irányában. Meg voltak róla győződve, hogy aki üvöltött, az anyjuk volt: az—á—u! jelzi, hogy préda akadt a horogra. A fiatal farkasok egész éjjel vártak már e hangra.

Kerekes terve sikerült, az ordások csillagok szemel a fűzfának húzódtak. A láncorban több szép példány volt: kutyákhoz hasonló, kemény legények, izmos lapockával, oroszlanyszerű mellkassal. Alakjuk az erőt, az ügyességet hirdette, csunya csak megrögyött farkuk és ingatag lépésük volt, amely az alatomosság bélyegét ütötte rájuk.

A fiatalember bevárta, míg a csapat egész közel kerül, aztán lassan fölegyenesedett, nyugodtan célzott s a következő pillanatban két lövés dördült el. Jó golyók voltak, az egyik ifju farkas menten fölfordult s a másik puska szintén leterített egy példányt. Az első áldozat azon helyen kiadta páróját, a másik egy-kettőt még rángatózott s csak pár perc múlva halt meg, az erős állatok szokás szerint: hangtalanul, férfiasan, mindössze a havat szórva széjjel. A többi ordas pillanatig tétován nézett az elesettekre, aztán megriadva menekültek jobbra-balra.

— Biz ezek ott maradtak, — vélte a szánkót hajtó kocsis halkán.

Most hosszú ideig csönd volt, amelyet csak a fegyver kakasának pattogása tört meg egy pillanatra. Kerekes mozdulatlanul állott a fűz mellett és várt. Ő tudta, mi fog következni: az öreg farkas jelentkezése, a tulajdonképpen vadászat, a felvonás point-ja.

Ugy is történt. Pár perc múlva messziről hallatszó vonítás reszkettette meg a levegőt. Az anya szava volt ez, a kölykeit féltő és kereső öreg farkas. A lövéseket hallva, a szülő rosszat sejtett (ismerte ezt a veszedelmes lármát) s magához akarta hívni a gyermekeket. De az á—u-ra nem érkezett válasz. A fia-

taloknak elég volt a leckéből, világért sem feleltek volna a hangra, amelynek épp az imént ketten itták meg a levét.

Az anya, nem kapva feleletet, merázta fejét és a farkas-tanyára üget.

Gyanúja itt valóra válik. A lakás üres. Gyermekei kimentek a veszedelmekkel, vadászokkal, golyókkal teli éjszakába s talán valamennyien ott lelték halálukat. Most már bizonyos, kinek szólt az előbbi négy lövés: az ő féltve őrzött, csillag szemű, derék szép fiainak! Egy pillanatig az öreg állat meg-hökkenve áll, aztán új remény lopózik szülő szívébe. Háttha még nem késő, háttha nem találtak a lövések, háttha nem is a fiatal farkasoknak szóltak! Gyorsan utána kell futni a kölykeknek, nehogy a puska közelébe menjenek!

A havon apró fekete csillagok húzódnak tova. Ezek a fiatal farkasok csapái. A nyom még friss, ott lebeg fölötté a gerezna szaga. Az öreg anya óvatosan bár, de habozás nélkül elindul az utmutató nyomán. Kiér az erdőből, átkuszik a bozótban s aztán maga előtt látja a havas síkságot. Egy pillanatig gyanakodva néz széjjel (nem nagy barátja a szabad területnek), aztán lélekzetet vesz és lecsapott orral halad tova. Már elérte a nádat, már föltűnt előtte a fűz, a távolban lerajzolódik a törzsi kastély széles árnya...

Ebben a pillanatban közvetlen közelből két éles lövés dördül el, mintha egy folyó a másikat akarná utólni.

A farkas levágódik, éri, hogy megsebesült. Lágycsókából ömlik a vér, az egyik fülét kettészakította az élel. Amint a seb havat ér, éles fájdalmat okoz, oly éleset, amilyent csak ember tud okozni. Az anya szeme pillanatra mekkáprázódik, az agya zugni kezd, de a következő pillanatban minden erejét összeszedi és bár dől belőle a vér, menekülni próbál.

A nád csak pár lépésnyire van: a szörnyű fájdalom dacára tisztában van vele, hogy arra kell tartania. Egyet ugrik, de hátsó lábainak már nincs meg az ereje s a máskor ruganyos szokás most csak botlás, amely alig egy lépéssel vitt előbbre.

— Végem van, — éri az állat s ebben a pillanatban a fűz mellett megpillantja a vadászt, amint újra fölemeli fegyverét.

A farkas lelkét előnti a düh, évezredek dühe, amelyet az állat a hatalmasabb, az okosabb, a ravaszabb ember-íránt érez. Bár tudja, hogy alig van jártányi ereje és egy újabb golyó a hóra fogja lökni, az ordas nem tör a nád felé, hanem oldalt fordul, szembe Kerekessel és szikrázó szemmel veti rá magát.

Az ifju látja, hogy ez nem tréfa dolog. De bár most a játék már az ő bőrre megy, nem veszi el lélekjelenlétét és lekapva övérről a magával hozott kis szekerejét, elhatározottan ugrik neki az ellenségnek s lesújt

HISZED-E?

*Ha néha úgy melletted üldögélek,
Tétova arccal, némán, komoran,
Tudod-e, édes, jóságos szerelmem,
Miért vagyok oly zord, oly szóvalan?*

*Hiszed-e, hogy ujjongó dalt dalolva,
Minő nem is tör emberajakra tán,
Épp akkor száll át lelkedhez a lelkem,
Deris boldogság szép tündér-távan.*

*S szilaj karral, ha aztán átkarollak,
S füledbe lázas mámort suttogok,
Tudod-e, édes, jóságos szerelmem,
Észeszto kedvem így miért lobog.*

*Hiszed-e, hogy ilyenkor száll a lelkem
Tépett szárnynyal, némán, éjszín tavon, —
Hogy épp ilyenkor érzem, mint borul majd
Dübörgön rád, vagy rám a sirhalom.*

TELEKES BÉLA.

reá. Alapos vágás volt, de kelletnél erősebb, mert a fiatalember megcsuszik, elesik, a következő pillanatban négykézláb ott verekedik a farkassal. Mint a cirkuszi birkozók forognak, libegve, egymás torát akarva elkapni, szemök csaknem összeér, izgatott lehelletük összekeveredik.

Aztán egy zuhanás hallatszik, majd esönd lesz.

A két viaskodó a nádasba került, a gyöngy jég leszakadt alattuk s mindketten nyakig kerültek a vízbe.

— Vigyen el az ördög — káromkodott Kerekes, aki csak nehezen tudott a nádasból kievickélni. — Még csak ez hiányzott!

A kastély vendégei még vígan járták a kopogást, amikor a kirándulók visszatértek.

Amikor Kerekes félig szalón, félig vadász öltözetben, csatákosan, piszkosan, összekar-molva beállított a terembe, akkora kacagás tört ki, hogy az öreg falakról potyogni kezdett a vakolat.

— Ki ez az ur? — kérdezte a házigazda az oldalát fogva. — Talán bizony Hani Istók?

(Igy hívták a Fertőben lakó vadembert.)

Mindenki nevetett, az urak, az asszonyok, még Matild is, mert valóban: plasztroning, halinaszima, szekfü a gomlyukban, mellette egypár szál nád, kisütött bajusz és rajta jó vastag mocsárlé, oly ritka vegyületek, amelyek nem mindennap lát az ember. A mulatságos elemek tulsúlyban voltak. És Matild nem arra gondolt (hogy Kerekes szabályszerűen megbirkózott a farkassal, hanem arra, amikor az ifju ott állt négykézláb az éjszakában, a nyakát hátraszegte és panaszosan ezt üvöltötte:

— Á—u! á—u!

Kerekes ott lézengett egy ideig a terem közepén és nem tudta, mit csináljon: együtt nevesse-e a többiekkel vagy pedig rárohanjon a hozzá legközelebb állóra és vágja a földhöz? Szemét lesütve, ajkát összeszorítva tűrte a gunyos megjegyzéseket, aztán szó nélkül megfordult, a szobájába ment és megfürdött, utközben megállapítva, hogy a bátorság mégis csak furcsa erénye a teremtsének.

III.

A születésnap ünnepség harmadik estjén történt. A társaság éppen átöltözött volt, mikor az egyik hölgy sápadtan szaladt be az ebédlőbe és szó nélkül a karosszékre rogyott.

Kiderült, hogy amint a folyosón végiment, láncsörgést hallott s rögtön rá a lámpa lángja úgy megingott, mintha el akart volna aludni. Az urak nevetni próbáltak, de az asszonyoknak rossz kedvük lett, némelyik keresztet is vetett magára. Bizonyos, hogy a kastély évszázados kísértete üzi játékát. A legtöbb ember amúgy is babonás, különösen a nők, akik még az egerektől is félnek, nem-hogy egy véres árnyéktól, amely gyertyákat oltogat és bilinesekkel csörömpöl. A rendes jókedv hirtelen elszállott és a vacsora kellel-ien hangulatban kezdődött meg.

— Reggel utazunk, — mondotta a szolgabíró Matildhoz. — Szinte megfeledek-tem, hogy vendégeket hívunk vasárnapra és még semmi előkészületet se tettünk.

A leány bólintott. Nagyon félt a kőbor szellemektől s egy harapást nem tudott enni miattuk.

A szomszédból most egy gunyós hang emelkedett.

— Csak nem a házi szellem kergeti el önöket? — kérdezte Kerekes Pál.

Matild arca egy kicsit kivörösödött. Nem szerette, ha rápiritanak.

— De igen, — felelte dacosan, — babonás vagyok és nem szégyelem. A bátorság nem mindenkinek az erénye, — tette hozzá egy kis szünet után. — És nem is mindenkinek van hozzá golyós-fegyvere.

A fiatalember nem vesztette el nyugal-mát.

— Ez nem olyan nagy bátorság. Kisértetek nincsenek, tehát nem is bánthatnak. En nem hiszek a láncsörgésben, meg a gyertya-elfújásban, míg magam nem győződtem meg róla.

Matildnak eszébe jutott egypár gyermeki dalkamése. Így beszéltek mindazok a lo-vagok, akik valaha kísértetes házba jutottak: hogy így, meg úgy, nem félnek a szellemek-től, majd megmutatják nekik, hogy merre tá-gasabb, mikor pedig reggel lett, a bátor lova-gok hófehérre öszültek és meredten néztek maguk elé.

Kerekes Pál egy ideig hallgatott.

(Folytatjuk.)

A

A

nyok. Ebb...
ugyan val...
méltságo...
jó nyugdi...
Nyári Gáb...
érdemelte...
vagyó lea...
azt mondt...
— Ebb...
nék szeret...
A méltó...
ke is lenn...
mennyi é...
szövődik...
Ámbár...
sokat tör...
asszonyok...
Nekik ped...
tük van a...
— Oly...
mint egy...
nak szíve...
És amik...
dakak em...
eszkübe...
urra szór...
tetek s m...
lyekkel...
bátorított...
pattogtak...
Igy ker...
nest ellen...
ménye a...
— Utá...
róla ajk...
nyok...
— Szer...
— sóhajto...
nyok...
És ugy...
szonyokna...
Mert a ta...
tekinteteik...
degen vet...
lyén való...
lett volna...
lyett tej...
Az assz...
ményét eg...
la körülbe...
igazságos...
ni, hogy...
mes embé...
mészetü...
ha a szere...
léteznék...
mutatta...
valóban...
hatta...
Az assz...
hogy ók...
hogy bizo...
titkos ked...
maradni...
hogy vaj...
találgatás...
Később...
gatásra...
is. Szíve...
nál, hisze...
miniszteri...
marad a...
den házi...
geti, kü...
rátnói elő...
teri fogal...
díjtalan...
nok és...
szóval a...
legalantas...
nak — h...
volt Nyá...
esos...
Ebből...
már csak...
Lemondta...
ben nem...
sem...
— Mit...
helyesen...
ember me...
mellett...
velünk...
vele!

A TANÁCSOS ÚR

A LEÁNYOK bolondultak utána! Különösen a férjhezmenendő kisasszonyok. Ebben a bolondulásban volt ugyan valamelyes része annak is, hogy miniszteri tanácsos volt, méltóságos ur, szép fizetéssel és jó nyugdíjjal, de eltekintve ettől. Nyári Gábor ur még mindig megérdemelte azokat az utána szálló, vágyó leánytekineteket, amelyek azt mondták:

— Ebbe az emberbe bele tudnék szeretni!

A méltóságos ur bizonyára büszke is lenne rá, ha megtudná, hogy mennyi édes és bájos leányálom szövődik az ő alakjához.

Ámbár az is lehet, hogy nem sokat törődnek az egészszel. Az asszonyok legalább azt állítják. Nekik pedig elég jó emberismeretük van az ilyes dolgokban.

— Olyan hideg, érzéketlen, mint egy darab kavics! Nincs annak szíve!

És amikor ezeket a súlyos vádakat emelik a tanácsos ur ellen, eszükbe jutnak azok a tanácsos urra szőrt kacéran biztató tekinetetek s meleg pillantások, amelyekkel őt küzdelemre, ostromra bátorították s amelyek mind lepatogtak róla hátfástanul.

Igy került azután homlokegyenest ellentétbe az asszonyok véleménye a leányokéval.

— Utálatos hülli, — szóltak róla ajkbiggyesztve az asszonyok.

— Szeretnék a felesége lenni! — sóhajtották kórusban a leányok.

És úgy látszott, mintha az asszonyoknak lett volna igazuk. Mert a tanácsos ur az ő hódító tekineteket csakugyan olyan hidegen vette, mintha a szíve helyén valóban egy darab kavics lett volna, ereiben pedig vér helyett tej folydogált volna.

Az asszonyok és leányok véleményét egybevetve különben, róla körülbelül azt lehetett volna igazságos véleményül megállapítani, hogy ötletes, kedves, szellemes ember, de nem szerelmes természetű. Egyáltalában nem. Mint ha a szerelem éppenséggel nem is léteznék a számára. Legalább úgy mutatta. Hogy igazán így volt s valóban azt csak a jó isten tudhatta.

Az asszonyok ugyan azt hitték, hogy ők is tudják. Ráfogták, hogy bizonyára van neki valami titkos kedvese s ahhoz akar hű maradni. Találgatták is nagyban, hogy vajjon ki lehet, de bizony a találgatás eredménytelen maradt.

Később azután ráuntak a találgatásra is, meg a tanácsos urra is. Szívesen látták ugyan maguknál, hiszen végre is egy valószínű miniszteri tanácsos mindig disze marad a vendégkoszorúnak s minden háziasszony diesekedve emlegeti, különösen azok előtt a barátnői előtt, akikhez csak miniszteri fogalmazók, segédfogalmazók, díjtalan segédfogalmazó-gyakorokok és díjas gyakoroksegédek, szóval a hivatalnoki számlátra legalantasabbjai és alantásai járnak — hogy "tegnap — nálunk volt Nyári, a miniszteri tanácsos..."

Ebből az egy szempontból volt már csak kapós a tanácsos ur. Lemondtak róla s más tekintetben nem törődtek vele semmit sem.

— Mit ér az — gondolták egész helyesen — akármilyen daliás ember még valaki, előkelő állása mellett is, ha egyszer nem akar velünk törődni. Mi se törődünk vele!

És így történt azután, hogy azok a fiatal urak nagyon csalódtak, akik azt hitték, hogy a szép, daliás, alig negyven egynéhány éves férfit asszonykezek segítették előkelő állásba és puha kezesekék emelték a számlátrán, fokokat átugorva. Hiába beszélték nagy irigykedve, hogy a Nyári Gábor szédítő karrierjében nagy része van a kinézésének is s hogy asszonyok keze avatkozott a dolgába.

Nagyon csalódtak ezek a fiatal urak. A tanácsos urnak sose volt dolga asszonyokkal. Maga csinálta meg a karrierjét. A saját erejéből lett azzá, ami. Esze is volt, szorgalmas is s amellettt kiváló hivatalnoki szellem lakozott benne. Pedáns, kimért, fontoskodó ur volt, amellettt alázatos, szolgálatkés, szóval igazi hivatalnok, aki a leghaszontalanabb s legküllyebb ügydarabot is oly képpel tanulmányozta és olyan tekintélyesen intézte el, mintha országos érdekű dologról lett volna szó. S amellettt volt még egy kiváló érdeme, amit a felebbvalói mondtak, az előtte szent igazság volt. Vitába mindig csak azokkal bocsátkozott, akik alatta álltak, a hivatali főnökeit szentnek és sértetlennek tartotta.

S végezetül még egyet. Huszonkét éves kora óta, amikor belépett a minisztériumba, egész mostanig, negyvenhat éves koráig, nem élt semmi egyébként, csak a hivatalának. S legkevésbé a szerelemnek. Erős és egészséges volt, mint a makk, s amellettt valódi aszkéta életet élt. Néhány olesó, vásári szerelmet leszámítva, sose volt dolga magával az igazi szerelemmel.

A többiek, akikkel együtt dolgozott a hivatalban, rendre beszélgettek a kalandjaikat, amelyek nagyrésze, ha hazugság volt is, egy-kettő mégis csak megmaradt igaznak. Ő csak hallgatta a kalandokat és mosolygott a fükon. A mosolyát persze félretették. Azt hitték, hogy azt mosolygja, hogy ők micsoda kisszerű kalandokkal állnak elő, az ő titkos, rejtelmes nagy viszonyaihoz képest, pedig hát egyszerűen azon nevetett, hogy hogy foglalkozhat ép eszű, érett ember ilyen gyerekes dolgokkal. Ugy érezte, mintha ő valami elérhetlen magasságban állna ezek fölött a gyerekes, éretlen efiekők fölött.

Néha pedig nem mosolygott, hanem sajnálta őket, akik ostoba viszonyaik kedvéért adósságokba verik magukat és elhanyagolják a hivatalukat. Szegény ostobák!

S azután egyszer csak eljött az a nap, amikor kacagás és le-sajnálás helyett irigyelni kezdte őket.

II.

Amikor miniszteri tanácsos lett, abban az évben egy szép, nyájas tavaszi napon érezte először, hogy bizony neki az ő egész eddigi életében, kevés része volt az élet igazi, nagy gyönyörűségéből.

Oh ezek a bolondos tavaszi napok nagyon veszedelmesek. A hosszú tél utáni első verőfényes napok! Mikor az egész föld mintha szerelmes mosolyra nyílnék a hosszú alvás után. Millió apró virág szemét kinyitja s az illatos tekineteket bolondos gondolatokat lopnak be még a taplós hivatalnoki agyukba is.

A méltóságos ur fejébe is bolondos gondolatokat kerget ez a tavasz. Kezdi érezni, hogy elhibázott és ostoba életet élt, mert soha sem szeretett.

De próbálja vigasztalni magát. S amíg megy az Andrássy-uton ki a liget felé s a széles uton hőmpölygő emberáradatban fogadja mindenfelől az alázatos köszöntéseket és élvezi a feléje szálló irigykedő pillantásokat, hát azzal vigasztalja magát, hogy elvégre is elérte a célját, mert irigyelt, megbecsült, szép állásban lévő ur.

S tovább vigasztalja magát, a nyomorúságok visszaálmodásával, amelyen keresztülment, amíg elérte azt, amit el akart érni. Végiggondolja a nélkülözések szomorú napjait, a poloskás hónapos szobákat, a husz krajcáros, szalonnás vacsorákat s a kifőzőhelyek piszkos terítkeket és silány ételeit s végiggondolja a küzdelmek s megöregyentések mindama szomorú napjait, amelyekben bőven része volt hivatalos életében s amelyekre most, az elért poletről, oly jól esik visszatéknieni.

Lassan, méltóságteljesen sétál az emberáradatban. A széles utca verőfényben, mintha lebegő pillangók lennének az aszfalton, az elsurranó, világosruhájú, mosolygóreau szép asszonyok, leányok.

Mind megnézik a daliás, szép férfit, kinél különb legény kevés jár arrafelé.

Te is elpirultál...

Irta: KISS FERENC

Te is elpirultál, mint a többi lányka.
Szemed is nevetett, mint a többi szem.
Mégis volt valami arcodban, szemedben,
Ami nem volt meg még egyikébe sem.
Olyan volt az nékem, mint méhnek az illat.
Kifáradt madárnak a remegő ág.
Lankodó virágnak az esteli harmat.
Világtalannak az égő napvilág...

Mintha valami nagy hegy tetejéről nézne le az alatta kavargó ezer meg ezer apró, kiesnyes szerelmi felhőre. Büszke sasnak képzelte magát a turbékoló gerlék között.

A bársnyos pillák alól biztató tekineteket szállnak feléje, a tavasz mámorító varázsa mintha szabadabbá, bátrabbá tenne mindenkit. A szép szemek beszélnek

Irta:
VÉRTÉSSY GYULA

hozzá a kacérkodó szerelem csábos tekinetével:

— Nézz reám! Én szeretnék! Szép vagyok, szép vagy, tetszel nekem; akarlak!

De a méltóságos ur nyugodtan megy tovább. Nem is érdeklik a csábító tekineteket. És igyekszik megnyugtatni magát:

— A szerelem mégis csak ostobaság! Időt és pénzt rabol. Viszszatartja az embert a komoly munkától, eltéríti kütözött céljától.

Nem, akárki akármit mond, ő okosabb a többinél. Az ő szerelmi viszonyainak az első és legkiválóbbja egy kis kaszirnő volt, akinek egyszobás lakást tartott valahol a Dob-utcában. Olesó szobát, hónapos butorral. Alig került pár forintjába az egész. S ami fő, az asszony nagyon kevés idejét vette igénybe s nem járt semmiféle kellemetlenséggel. Se férje nem volt, se anyja, se más udvarlója. Sem elvenni nem kellett, sem attól nem kellett félni, hogy a mellözött udvarló valami botrányt csinál. S végül szeretni se nagyon kellett. Minden tekintetben megfelelő volt. Hanem azután ezt is megunta. Illetve sajnálta azt a kis időt is, amit erre kellett fordítani s ott hagyta.

Hanem minden önvizsgálgatás dacára is, amint most, ezen a csodálatosan szép tavaszi délutánon az eszébe jut, hogy elrepültek az évek, kalandok s a zöld fiatalság minden egyéb ostobasága nélkül, tudja lsten mégis valami szemrehányásfélét érez. Hátha mégis vétkeket követett el maga ellen?

Lehajtja a fejét és csöndes, rezignáló járással megy odébb. Észre veszi, amikor valaki a névén szólítja:

— De elgondolkozott kedves tanácsos ur! Meg se látja az embert.

És a bájos, karsu, fiatal leány amíg odanyújtja a kezét üdvözlésül, szinte tüntető közelségre simul a tanácsos ur mellé:

— Maga az, Annuska! Csókolom a kezét!

Párkányi Annuska volt, akiről rég sejtette a méltóságos ur, hogy szerelmes belé.

III.

Párkányi ur, a papa, szegény kis külvárosi boltosból cseperegett föl előkelő nagykereskedővé s a mama bizony még annak idején veresre fagyott, bütykös kezekkel mérte a petróleumot meg a szatyingot a kis boltoskában s Párkányi ur alázatosan hajlongott a kisparosék, sőt a szakácsnék előtt is, de hát mindez régen volt. Ma már ő előtte hajlonganak a nagyságos urak, ha egy kis pénzre van szükségük abban a nagy tagarékpénztárban, ahol Párkányi ur a mindenható elnöke a váltóbirató bizottságnak.

Párkányi Annuska elkapottt kisasszony volt. Válogathatott a gavallérjai között. De neki egy se kellett! Nyári Gáborra vetette a szemét, akivel pedig mindössze néhányszor találkozott, odahaza, náluk.

Annuskának, az is lehet, hogy a méltóságos cím imponált valami nagyon de ez mégis csak mellesleg volt, hogy az érzéki szép leány erős lángra gyult az érdekes arcu, hatalmas, előkelő ur iránt, aki sokkal több volt, mint a többiek akik körülrajongták. Vagy talán csak a juponált neki s az szította a tüzet hogy Nyári Gábor soha egy szóval se

mutatta, még csak azt se, hogy tetszik neki.

S az elkényeztetett, hódító, szép leány egyszerűen föltette magában, ha török-szakad, de elvéteti magát vele. Biztosra vette, hogy akivel ő el akarja magát vétetni, az el is veszi.

A felesége akart lenni. Nagyon sokan vágyakoztak ez után a százezreket markoló kis fehér kezecke után, de ő ezt tartogatta annak a számára, aki szerelemről még csak nem is beszélt előtte soha, aki tetszésének még csak egy titkolt tekintettel sem adott kifejezést.

Ez a hidegsége is ingerelte a szép leányt és tüzelte a szerelmét. Meg kell őt törnöm! Akarom, hogy szeressen!

Hanem eddig hiába akarta. Nyári ur kimért, hideg és udvarias volt, legföljebb hogy néha atyáskodva adta a vén legényt:

— Nézzen ugy engem, Annuska, mintha a bácsija volnék! Hivjon is úgy: Gábor bácsi.

A leány néha kacérokodva szólította is így, hanem végre is kijelentette, hogy ő nem véníti magát azzal, hogy fiatalembereket bécisizzon.

Ekkoriban, néha-néha, úgy ábrándszerűleg megcsillant ugyan a leány lelkében, hogy a leány gazdagsága fölvihetné őt egész az államtitkárságig is talán, hanem azért még azt sem tartotta érdemesnek arra, hogy miatta fölládozza leányi életének nyugalma. Meg aztán, — gondolta magában, — nem is szereti azt a leányt! Azt se, mást se! Ez az érzés vagy hiányzott a leánytól születésétől fogva, vagy kiesett onnan később a munka szürke hétköznapijainak fáradtsága, közönye között.

S tudja Isten, most, hogy ezen a szép tavaszi délutánon megszólította őt a leány, mégis érzett valami kellemes, meleg érzést.

Annai szerelmes párt látott ma az utcán egymáshoz simulva menni, hogy jól esett, hogy neki is akadt valakije. S valami bolondos, érzélgős, szerelmes hangulat fogta el, az a hangulat, amelyet a tavasz teremt még s amelyet magunkba szívunk az illatos, friss levegővel, a napsugárral s a fakadó rügyek illatával együtt.

IV.

— Hova megy, Gábor bácsi? — kérdezi a leány kedves kacérsággal.

— Élvezem a tavaszt. Amikor már az ember, mint én, a tél felé bandukol, örül a tavasznak.

— Maga a tél felé? Azt hiszem, hogy a nyár közepén van. Dehát, a férfiak, amíg nem öregek, szeretik adni az öreget. Különb, hát legyünk öregek! Én is az vagyok, huszonöt év, nem gyerekidő. Éppen illünk egymáshoz. Két öreg elcsátálhat.

— Gyalog jött, Egyedül, — A kocsi jön utánam. Lezártam, hogy magát megláttam.

S mentek együtt, ki a liget felé. Rendre szedték a Kürü—Fedák hecét; a Polonyi—Lengyel-botrányt, miss Maud Allan táncát, a legújabb premiéreket, azután egy-két újabb — francia meg orosz könyv is szóba került, szóval beszélgettek minderről, amiről csak társaságbeli emberek beszélgetni szoktak.

A leányt, bár elég érdekes témák kerütek elő, kezdte untatni a dolog. Már kiérték a Stefánia-utrá s a férfi még mindig hallgatott arról, amiről a leány szerette volna, hogy beszéljen. Pedig elég alkalmat adott rá.

— Furcsán vagyok én a tavaszszal, — beszélte félhalkan,

A régi jó időkből: Lóverseny Budapesten

odasimulva egész közel a férfihoz, hosszú fekete pillái alól bárszonyos, lágy tekintetekkel simogatva az arcát, — a tél összes báljait, hangversenyeit, premiejait elfelejttem, az ilyen első szép tavaszi napon. Olyan egészen más lesz az ember! Elfeledkezik mindenről, magáról, a társaságról, az etiketről s szeretne itt a szabadban szaladni, ugrálni, leheverni a sarjadzó fűre, bolondozni, hancurozni ok nélkül és azután sirni szintén ok nélkül.

— Boldog gyermek!

— Nem, Gábor, nem a gyermek vágyai ezek, de talán szerelmes lelkeméi. Szeretnék leheverni a fűre s lehunyva a szememet, míg tele tödövel szívom be az éltető levegőt, azt szeretném, ha valaki felém hajolna és suttogva beszélne ábrándokról, álmokról, boldogságról, szerelemről.

— Majd eljön az a valaki! Friss, fiatal legény.

— Ki nem állhatom a zöld legényeket. Én csak férfit tudnék szeretni. Meglett, komoly férfit, akiben hinni, bizni tudnék.

Hatalmas porfelhő kerekedett az uton. A leány megállította az utánok jövő kocsit.

— Jöjjön, álljunk be, beszélni se lehet a portól.

— Hát csakugyan nincs magának valami ideálja, Valami szép, deli tiszteske?

— Utálom őket.

— Látja, pedig mi szürke civilek azt hisszük, hogy csak azok érdeklik magukat.

— Mert nincs magukban önbizalom.

— Micsoda önbizalom is lehet-

ne például én bennem? Nekem már nem szabad szerelemről beszélni. Én csak várhatom az egyedül való szomorú megüregedést. Én, az én hátralevő utamra, már nem vihetek kísérőt. Ha jönne is valaki, csak érdekből jönne.

— S ha meggyőződnek róla, hogy van valaki, aki érdek nélkül is tudná szeretni?

— Nem hinném el soha senkinek.

A leány odasimult egész közel a férfihez, úgy hogy meleg lehetete szinte perzselte az arcát.

— Ha valaki azt mondaná magának: szeretlek s ha nem kellek feleségnek, leszek a szeretőd is, de akarom hogy szeress!

A férfinak egy pillanatra arcába szökött a vér s úgy sejtette, mintha érezne valami vágyat magához ölelni a leányt. Megfogta a kezét s a szemébe nézett kutatólag:

— Ki mondaná ezt nekem?

A leány hozzá hajolt, lángoló tekintettel nézett a szemébe, arca majdnem érintette a férfi arcát s úgy mondta:

— Én.

A leány szinte odakinálta az ajkát, a férfi pedig egyszerre csak azt érezte, hogy semmi, de semmi vágyat sem érez még arra sem, hogy azt a csodaszép, az izzó vágytól szinte kihaladó ajkát megcsókolja.

Megcsókolja s azután elvegye? Holott már most sem érez vágyat a csókja után?

— Még ha igazán mondaná is s nem tréfából, akkor se tudnám elhinni. A bácsikba nem szoktak beleszeretni a fiatal leányok...

V.

Elválásuk után (a leány kacagva vált el tőle s azt mondta, hogy a Vígsházban látott a "Kis pajtás"-ban egy ilyenféle jó jelenetet s azt játszotta el) valami kimondhatatlanul leverő hangulat vett erőt a tanácsos uron. Ugy érezte magát, amíg bandukolt hazafelé, mintha életének utolsó nagy kincsét veszítette volna el: a reményt, hogy még valaha boldog is lehet egy nő oldalán.

Este lett mire hazaért. Kinyitotta az ablakokat s lenézett a nyüzsgő utcára. Felülről nézve a járókelők mintha még jobban egymáshoz simulnak volna. A férfiak szinte beleveszték a nők világos tavaszi felöltőinek széles gallérjaiba, úgy odahajoltak.

Kedves, langyos, éltető tavaszi levegő ömlött be az utcáról. A szerelmes tavasz üdvözlötte.

— Ó meg dühösen esapta be az ablakot.

— Nem kellesz! Utálom a tavaszt!

Leült az íróasztalához s írni kezdett.

— Édes Annuska! Magyarázattal tartozom magának. Magyarázattal emondok magának egy mesét:

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy nagyon szegény fiú. Nem azért volt szegény, mert dominiumok nélkül született a világra, hanem azért, mert nem volt szíve. S csodálatosképpen az életben egészen jól boldogult szív nélkül. A szerelem nem rabolta el az idejét, tanult, dolgozott s elérte a célját. Mert azt hitte, hogy az élet célja: előkelő állást betölteni. S azután egy szép napon csak rájött, hogy tavasz is van, szív is van. A tavaszt meg is találta, de a szívét nem. Amikor a boldogság kínálkozott neki, éreznie kellett, hogy nincs már fogékonysága a boldogsághoz. Ekkor kezdett arról gondolkozni, hogy így nem érdemes tovább élni. Reggel fölkelni, bemenni a hivatalba, aktákat elintézni, ebédelni, ebéd után unatkozni; este színházba menni, utána vacsorálni s azután egyedül hazatérni a rideg legényotthonba s lefeküdni, ez nem élet. Ezért nem érdemes reggelint fölkelni s szép csendesen bevárni, amíg a hajunk kihull vagy megöszül; amíg a fogaink kiesnek s amíg az orvos elrendeli az első szüléti roham után a vegetáriánus kosztot, vagy amíg valami más gyógyíthatatlan betegség miatt a kórházba kerülünk s ott kinos operációk után kiszendvedünk. Ezt nem érdemes bevárni. Amit szív nélkül eddig el lehetett érni, azt elértem. Többet nem érhetek el. A tavasz figyelmeztet rá, hogy nekem nincs jogom tovább élni. Se jogom, se okom. Én befejeztem az életemet, megyek. Áldja meg az Isten, Annuska! Nem maga az oka az elmenetelemnek, hanem a tavasz.

És a második szép tavaszi napon már ravataloztak a tanácsos ur lakásán. S a napsugarak beszöktek a nyitott ablakon s ott játszadozva a megsárgult arcon, mintha mondogatták volna:

— Ugy-e, megöltünk? Ellenségünk voltál, ellensége az igazi életnek, a szerelemnek, a boldogságnak, el kellett pusztulnod, miénk a diadal...

Csakugyan az övek volt! Meg a minisztériumbeli osztálytanácsosoké, akik mint jókedvűen mondták, mégis kibőjtölték a festett-bajuszu-vén don Juant...

R
nyáron
lombu
a folyó
nyes ker
Ebbe
get talál
Nagy Ja
maskodó
se mon
vendég
mondotta
azt a pu
bert, aki
tötte je
feleség
Az
közömbö
leségéve
vagy fity
—
kacsno
Egy
ros, súly
eselédeke
pos egy
lakásba
ladt. Az
óta fenti
járta me
A
szakácsnő
megbizha
szakgató
—
A szája
dület.
Szava
Eköz
bik orvos
a főváro
ték.
A
szomorú
csak az
degek k
unokaes
tudott eg
tüdövére
szer.
baj, akk
Az
Már tíz
doktor h
az egy
Mig az
teni a
hogy a
—
ajkáról
Az

A régi jó időkől: Pányva-vásár Debrecenben

HIBÁS PROGNÓZIS

RÉGI, tömör, boltíves épület volt a Nagy János vendéglője. A szobák kivételesen sötétek, hidegek. A vendégek nyáron az udvaron tartózkodtak a keskenylombu cecfák árnyékában. Az udvart egész le a folyóig gondosan ápalt virágos és veteményes kert egészítette ki.

Ebben a kertben igen nagy gyönyörűséget találtak a törzsvendégek, kivált mikor Nagy Jánosné, a vendéglős felesége szorgalmaskodott benne. Ennek a könnyen piruló, kisé molett szőke asszonykának minden törzsvendég udvarolt. Izléstelen nyíltsággal megmondották neki, hogy irigylik érte a férjét, azt a pufók, kolerikus természetű fekete embert, akinek minden lelkierőjét a pinee kötötte le, aki alig látszott figyelemre méltatni feleségének nem közönséges külső előnyeit.

Az embereket szinte bántotta az a cudár közömbösség, amelylyel ez a vendéglős a feleségével és a feleségről beszélt. Néha durván fitymálta:

— Nem sokat ér a konyhán... Ha szakácsnő lenne, már rég elkergettem volna.

Egy nyári este Nagy János, a koreszmáros, súlyos beteg lett. A vendégek ijedt képi eseléseket láttak össze-vissza futkosni. A csapos egy nagy táliban jeget vitt föl az emeleti lakásba, a szolgáltató a másik doktorért szaladt. Az egyik, Morvai doktor már két óra óta fent volt a betegnél. A háziszolga kétszer járta meg a patikát.

A vendégek izgatottan tudakozódtak. A szakácsnő, a vendéglőnek legrégebb és legmegbízhatóbb butora, a kezét csapkodva, szakgatott lélekzettel referált:

— Oda van az a jó ember, egészen oda... A szája csupa vér, hab, már a szeme is ki-düledt... Jaj Istenem, édes jó Istenem!

Szava zokogásba fulladt. Eközben megérkezett a másik, a fiatalabbik orvos, akit, minthogy nemrégiben került a fővárosból oda, a pesti doktornak neveztek.

A vendégek halk hangon tárgyalták a szomorú esetet. A katasztrófa közelsége nemcsak az elmét, a hangot is tompítja. A vendégek között ott volt a vendéglősnek az unokaöccse, egy jómódu kőmives, aki nem tudott egyebet mondani, mint azt, hogy erős tüdővérzés lepte meg a vendéglőt. — Egyszer, — mondotta, — már rajta volt ez a baj, akkor is azt hitték, hogy belepusztul.

Az orvosok sokáig időztek a betegnél. Már tíz óra volt, mikor lejöttek. A pesti doktor hazament, az öreg Morvai doktor leült az egyik asztalhoz s valami ennivalót kért. Mig az ételt meghozták, igyekezett kielégíteni a feszült-érdeklődést.

— Oda van, egészen oda, nem hiszem, hogy a reggelt megérje...

— Igazán? — hangzott négy-öt ember ajkáról egyszerre.

Az öreg doktor szomorúan bólintott.

— Nincs segítség... nem hiszem... ekkora vérvesztéséget nem bír ki élő lény... fiziológiai lehetetlenség. Szegény ember!

Megerősítette inggalérvájába a szalvétát és gépiesen szeletelte az elébe tett hideg sültet.

A vendégek komoly hallgatásba merülve nézték az étkező orvost, aki megérdemelt tekintélynek örvendett a városban. Néhányan, a bizólelkűek fajtájából valók, sehogy sem tudtak beleyugodni abba a brutális meglepetésbe, hogy az az erős, pufók arcú ember, akit még délelőtti pörölni hallottak, virradóra örökre elmúljon. Életőtönük berzenkedett ellene. A hirtelen halál gondolata mindig nyugtalanító.

— Lehetetlen, doktor ur, lehetetlen, — mondotta a szomszéd-fűszeres, — olyan erős, egészséges ember... Harmine év óta ismerem...

A doktor a vállát vonogatta.

— Édes barátom, — mondotta, — mi nem ismerjük a halál logikáját... Itt van például az öreg Oltay. Husz-huszonöt év óta beteg. Komoly baja van, de nem lehetetlen, hogy valamennyiünket túléli... Tessék okoskodni... Légióbb, ha az ember esodákbán

FÖVÉNYEN Irta: TAXUS

*Lábannál fekszik a tenger árja
Olom-sététen...
Kietlen, pusztá,
Végtelen síkság...
Egy élet szürke, egyhangú lapja
A mire nézek
S mit meg nem értek.*

*S riad a tenger... sulyos mély álmát
Fölveri szélvész...
Morajlik, zajlik,
Jajdulva felcsap,
S szórja a partra tajtékzó habját.
Zugó kezérvét,
Örjögő lelkét.*

*Hallgatom, amint fekszem a parton.
Futó fővényen...
Hallgatom... hátha
Megértem hangját?...
Végtelen vizek vigaszt várom...
Egy szót — könyörbül —
Ott lent — a mélybül!*

*S elnézem, nézem habzó tengernek
Mégbékült síkját,
Dagályt és apályt.
S értem már, értem!...
— Hullámok jönnek — hullámok mennek —
S örökkön mindegy
Öröktől minden.*

hisz... Ostobaság, de legalább nem kell o nélkül a fejet törni...

Fölkelt s a következő szavakkal távozott:

— Másfél óra múlva visszajövök... De hiába, az csak olyan paradé...

Lehorgasztott fővel, szomorúan távozott. Azok, akik ottmaradtak, szépen elparentálták Nagy Jánost. Azokkal az ő részvét-szavakkal, amik ilyenkor önkéntelenül kíváncznak a nyelvre.

— Jó ember volt... kár érte... és a többi.

A kőmives, az elparentált unokaöccse, nagyot sóhajtott.

— Szegény János, — mondotta tünődő tekintettel, — akárhogy is van, — ő már letette a nagy gondot, de az asszony, az asszony, az a szegény, jó lélek...

A fűszeres, mint afféle gyakorlati ember, az anyagi téren kereste a vigasztaló momentumot.

— Hiszen, ugy tudom, szép vagyon maradt utána.

— Marad, — mondotta a kőmives, — ugy számítok, hogy legalább negyvenöt-ötvenezer forint. Aztán sok egyéb is. De én még sem vagyok megnyugodva, mert hiába, a sógorasszony jó asszony, szép asszony, de gyámoltalan, ügyefogyott. Majd jön valami ékes beszédű korhelyfráter, aki leveszi a lábáról, hozzámegy, aztán, tudja Isten, mi lesz...

Mikor a kőmives ebbe a szomorú jóslatba boesátkozott bele, alig hárman-négyen voltak jelen. Az idő későre járt, tizenegy óra volt... Arasz Kamil, a tornatanár, egy derék, atlétatermetű ember, azért virrasztott, mert pontban éjfélkor Budapestre volt utazandó egy nyári tornakurzusra. Egyébként ő is a törzsvendégek közé tartozott s mint ilyen, a katasztrófa hatása alatt nyomott hangulatban volt. Minden szó izgatón hatott idegeire. Meghatottságtól, őszinteségtől vibráló hangon tette a következő kijelentést:

— Azt az asszonyt én is elvinném...

Itt megeskult a férfias bariton.

— Csak ugy mondom, — tette hozzá mintegy mentegetőzve.

De a kőmives, az asszony sógora, komolyan vette a dolgot. Kezet nyújtott a tornatanárnak. Két erős férfimark ölekezett.

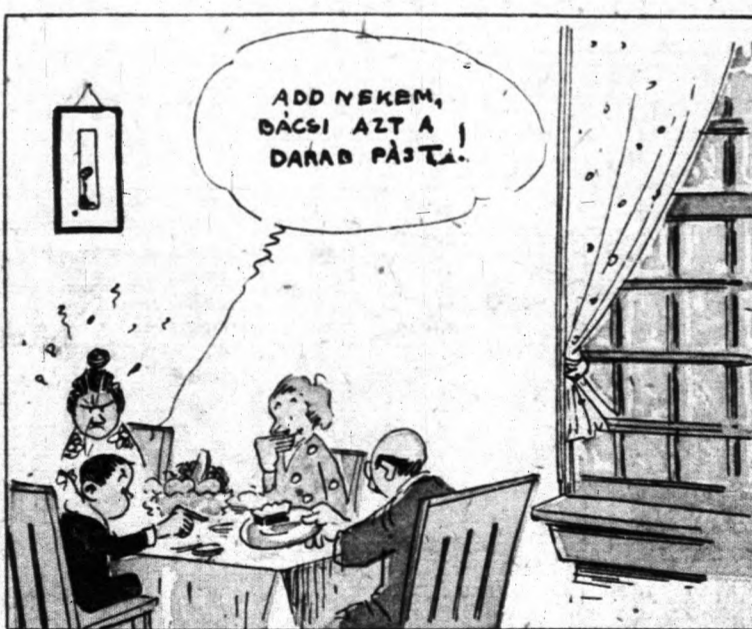
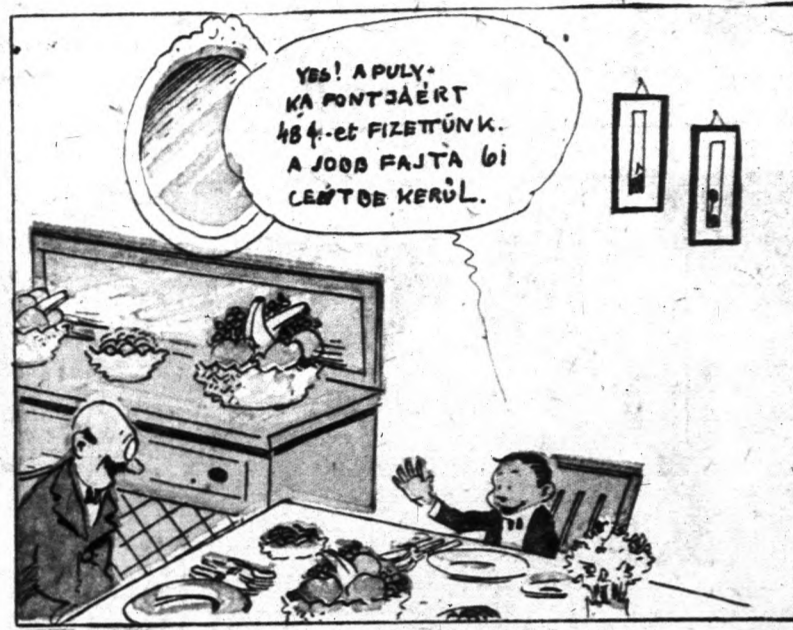
— Na, tanár ur, — mondotta a kőmives, — ha ezt megteszi, igazán derék ember... Az Isten éltesse... A többit csak bizza rám... Egy-két szóval nyélbe ütöm... persze annak idején...

Félóra múlva a tornatanár a vasuti kocsiiban ült, de gondolatai a tömör, bolthajtásos bendéglőben időztek, ahol a férj haldoklik s az asszony valószínűleg keserű könnyeket hullat... Azon kapta magát, hogy restel az asszonyra gondolni... Eleinte cinikusnak,

(Folytatjuk.)

Csintalan Peti Kalandjai

YINGO SOSONKIN EARN PAVASZNA

ZSÓFI KISSASSZONY

IRTA: FARKAS IMRE

Zsófi kissasszony a szinpadra vágyott,
Miód a kurta szoknyából kinőtt.
Meg is szólaltak a szomszédos családok
Tiz év előtt.
Akkor szemében titkos vágyak égtek,
Jókedvű volt, egy kissé csapodár
S az ajkán vígan csattogott az ének —
Haj, tiz éve már!

"Tudom, hogy visszahívsz még" — "Daisy Bell"
S a "Náci, akit ösmernek a nők"
Mennyi dal volt akkor s milyen siker
Tiz év előtt.
Csendül a dal az apró szalonokban,
Belétrilláz a kanári madár,
Egy szöke ur hallgatta meghatottan —
Haj, tiz éve már.

Mily szép volt akkor a tavasz a bástyán.
Séta — templomból jövet — délelőtt.
Uzsonna, koncert, kraenzchen vala százzám
Tiz év előtt.
"Pas-de quatre-t" tanultuk elfogódva
S a "Linger-Longer-Lucy" dalg száll....
Milyen jókedv volt akkor s mennyi nóta —
Haj, tiz éve már....

Uj lányok jöttek. Hangosabbak, léhák
S ösmertelen, zajos ifju urak.
Unalmasak a bástyán már a séták
S nincs hangulat.
Uj nóták jöttek, tréfásak, merészek
S a puffos ujjak divatja lejár —
Zsófi kissasszony ajkán nincsen ének
Haj, tiz éve már.

Jár magasnyaku, olivzöld ruhában.
Japán napernyős szalonjuk kihalt,
Fonyado arcán fanyar lemondás van —
A szava halk.
Munka fölébe hajlik ma, mint holnap.
Szeme körül apró, finom redők
S arról beszél, hogy milyen idők voltak
Haj, tiz év előtt.

Nagnéha, mégis... esti borulatban
A letakart kis ósdi zongorán
Fölzendül a dal bus elhaló-halkan
És rétván.
"Tudom, hogy visszahívsz te engem még..."
Beletrilláz a kanári madár —
Száll a dal, mint a sóhaj, mint az emlék,
Haj, tiz éve már....

VÉRES NAP

NOVEMBER kódéből lassan bontakozik ki a tájék, reggel van.
A levegő szürke a fölzálló páráktól; az ég is szürke a sima őszi felhőktől, amelyeknek nimes fodordiazók, mint a nyár felhőinek. A novemberi égen nem teremnek meg többé azok a sejtelmes ködalkotók, amelyek a meleg évszak esőt ígérő napjaiban tele rajszák a menyboltot; valami unalmas nyugalom, "bénító egyhangúság nehezedik ilyenkor az egész világra.

A rét szélén megállanak a koscsik, helyben vagyunk. Vagy kétszáz ember sorakozik előttünk a gyepen, apraja-nagyja vegyesen. Azok a hajtók. Előli az öreg Csüdi, az egyenruhás hajtó-direktor; széles karbonári-kalapja elfogja szemétől még azt a kis napot is, ami nagy ritkán kisugárzik a bujkáló felhők széle mögül. Amikor bekanyarodunk a dűlön, hatalmas "vigyázz"-t fúj a kürtjébe; sokat tart rá, hogy zászlóalj-kürtös volt valaha. Most előáll és a vadászat rendezőjének jelenti, hogy rendben van immár minden.

Az alatt a társaság ráér lecihelődni a szokerekről. Csöndes zugás támad a nagy készülődésben; a bunda s a hosszú daróc-szür mind visszaterül az ülésekre; kibujnak belőlük a vadászok, elég nekik ezután a kurta bekocs is, a melynek a gyapjubélést megirigyelhetné az eskimó.

Nagyon üres és kopár itt minden. Mintha az élet tökéletesen kihalt volna a tágas síkságról, oly tökéletesen a némanág. Széles fekete szántások; még azelőtt, immár sűrű füstöt eresztő vetéstáblák válogatják egymást; közébe egy-egy ugaron maradt csutkaföld; még rajta a levél a tengeriszáron, de a nyirkos levegő s a deres éjszaka potthidítette már; sziszegve simul egymáshoz, anélkül, hogy megriasztaná a buckája alatt pihenő nyulat.

Még egy árva verebet sem látni, ami nagy jele az elhagyatottságnak. Ezek a szürketollu buzatolvajok behúzódtak már a magtárak közelébe; a bogács nem kell nekik, hadi ffradjon a ragadós gumók kibontogatásával a félenk tengelic.

Mindössze egy pár fekete varjú kering káróva a fejünk fölött. Csapkodva lódul előre, hátra; nyugtalansága szelet ígér; mesziről egy nagyobb csapat ilyen kóbor vendég lármája hallik, azokhoz igyekszik az az ottévedt cigánynépség is.

Alig hogy eltűntek, megint hatalmas kerít a csönd a messze elnyúló földeket. Ha nem látsszanék a távolból egy tanya, azt lehetne hinni, hogy a teljes lakatlanság területén barangolunk. Pedig még a tanya környékén sincs élet; kiesélt kazlak környezik az épületet, amely valószínűleg üres most. A sárgásbarana, esőverte szalma ott pállik, fülled haszontalanul; még a tanynai galamb sem száll rá; tudja már, hogy hiába keresne közte telt kalászt.

A kocapuskás megütödvé tekintet körül. Hát érdemes volt ide kifáradni? Hisz ezen a kopár síkságon épp úgy nem lehet vad, mint az ő tenyerén. Ha egy egér

futna keresztül a szántáson, azt is észre kellene venni, olyan nagy a mozdulatlanság. Ha egy itt rekedt pácsirta röpben is föl a vetés körül: meg lehet csudálni ebben a memento morival telt ürességben. Még a vetés zöldje is olyan bágyadt, hogy a budapesti ügyvéd sarjurétnek nézi s esudálkozik, hogy nem lát rajta legelő birkanyáját.

A vén vadászok pedig, a tapasztalt Nimród-fiak, fűrészszemmel pislognak bele a pusztá szántásba s a cseperedő vetés gyér zöldje közé. Csöndesen intenek egymásnak: "ni ott!"... felel nekik egy másik deresfejű kollega: "ni, ott is!"

Ezek bizonyosan látnak már

valamit; a főtisztelendő ur, aki csak tisztesség okáért hozott puskát, nem lévén más vágya, mint a pompás vadászpikniken tenni annak idején alapos pusztítást, el nem tudja képzelni, hogy mit mutatognak azok egymásnak olyan mosolygó lelkesedéssel.

— Mit gusztlál, domine spektábilis? — kérdi végre az egyik urat, aki ellenzöt görbit tenyeréből a szeme elé s úgy fűrész végig minden barázdát.

A kérdezett váltig mutogat arra a szürkéségre, amely mint egy nagy rög, fekszik a baráza mélyedésében. A főtisztelendő ur még a betűt is csak okulárral szedegetti össze, hogy venné észre a meglapult nyulat, amelyet gyakorlott vadász szeme is könnyen elvét a sok egyforma hant közt?

Eközben utnak indul a két szárnyhajtó, a két legügyesebb, aki után, mint a vonuló lud, egymás nyomába lépeget a többi soros. Négy vagy öt, vagy akár több hajtó, azután következik egy puskás ember; a vadász után megint néhány hajtó, mögöttük újra egy számozott vadász. A közepesportból jobbra-balra kigyózó vonal nyulik ki lassankint, amely óriási kört kanyarítva, végre össze fog érni yalához. Minél hosszabbak ezek a vonalak, annál jobban fogy a hajtók s vadászok csoportja, amíg beállott a vezénylő szóra valamennyi a sorba.

Meggondolt bandukolással kanyarodnak egymásfelé a körivet alkotó szárnyak, s amint a szántáson meg a vetésen átvált a csapat, elkezd az eddig holt térség elevenedni.

A mely barázdából kipattan egy vén nyul s kajlára csapva a fülét, apró bakugrásokkal fut arra, a merre nem lát embert. Most még nem sejtí a nagy ribilliót, ami itt készül s mindössze kellemetlennek trtja, hogy nyitott szemmel való szunyókálásban megzavarták. Mérsékelt szökésekkel oldalog végig a szántáson, alig fut száz lépést, megül. Látni, hogyan keresi a jobb helyet, ahova újra lelapuljon; fülét lesunyította már a hátára s öreket meggörbitve belegömbölyödik a fölfedezett alkalmas mélyedésbe.

Hopp! de kiszökik egyszerre megint; nagy pukkanás riasztja meg: egy hosczufüli pajtása közelebb várta a puskásokkal megspékelt hajtók vonalát s valamelyik szeles vadász rálött, amikor a vackából kiugrott.

(Polytatás a 14-ik oldalon.)

A LEGKEDVESEBB

teendőim egyike a hozzám fordulóknak tanácsot adni, felvilágosítással szolgálni, utbaigazítást nyújtani és mindenféle ügyekben kezükre járni. Próbálja meg. A pósta két centért elhozza levelét. Levelére pedig oly gyorsan a hogy a pósta megfordul, választ fog kapni, szives szóval, jóakarattal, bőséges tapasztalatok alapján.

A jó tanács aranyat ér.

A legtöbbet ér ha pénzünkről van szó. Vigyázzon pénzére. Fogadja meg tanácsomat. Ne tartsa otthon pénztét.

Tartsa pénztét bankban.

Tartsa pénztét olyan bankban, mely négy százalék kamatot fizet és a honnan pénztét felmondás nélkül bármikor azonnal kiveheti.

Az én bankom ilyen.

KISS EMIL

BANKAR

133 SECOND AVE. NEW YORK

IGEN, édesem. Ma már három éve szobor. Nagyon ügyes. Szeretne volna olyan szép. Az arca piros és puha, fekete. A szemei is fekete, csillagos, rejtelmes, tavaszi. Az ajka csupa vér. A karesu alakja olyan k... hogy még engem, az assz... elönt a forráság a láttára.

Kacér! A lelkét adná a kért. Néha, ha rám szakad gyanu, a vergődés bolond... úgy félek. Az uram... miatt. Az igaz, végtelen... a jó ember. Hanem én még esunya vagyok, édesem. férfi, fiatal és vágyakozó... re olyan tüzes... Képe Semmi egyéb.

Gábor, az inasunk imádos fia. Mari nem veszi. Iyan. Játszik vele. A sziv... colja, gyötri egy ideig... a legféltetlenebb viharban dik, összezuzza. Csend... elülről kezdik. A konyhába koskodnak. Behallatszik. A ha közel van a szobámhoz, kellemetlen, még sem h... reájuk. Fiaitok. Eljének. Játszottak. Futkosás, es... les zaja hangzott. Kergette... mást. Mari kacagott és... zott. Gábor is kacagott. P... hanás. Valami eldőlt. M... koltott. Csend. Az inas m... s esőkolja...

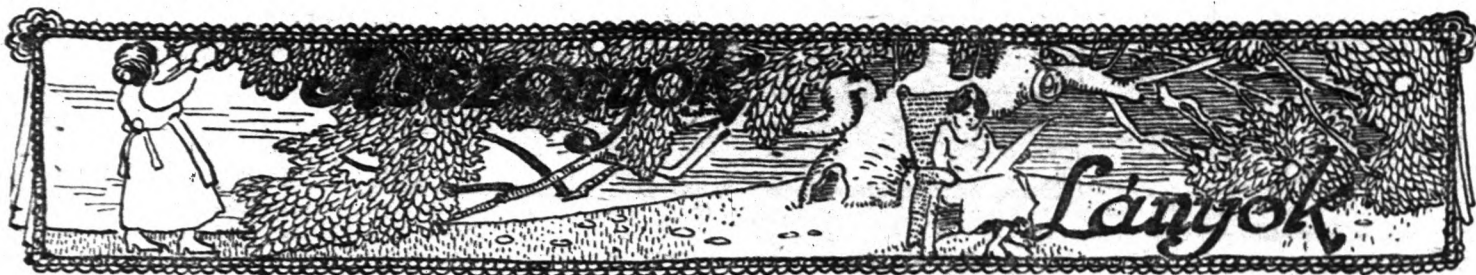
Becsüngengettem. Kissé... a leány. Valószínűleg... kikap. Az arca ki volt pi... haja kuszáltan omlott sz... jén s pihegett. Nagyon sz... gyönyörködve néztem. M... jem! Minek. Fontosabb... akartam tudatni vele.

— Mari, újságot mond... nap mulva elutazunk. A... közé. Az egész telet, sőt a... is ott töltjük. Tegyen elők... teket a csomagolásra. A ru... hozza rendbe. Maga is veli... A leány megremegett... padva kapta fel a fejét.

— Tessék!

Elmosolyogtam. Még s... vittük sehova. A váratlan... úgy látszik, egészen meg... — Azt mondottam, maga... lünk jön. Akarom, hogy... élvezzen. Gyönyörű ott... a táj. Csupa hó minden... ember kábul a sziporkázó... ségtől. Felmásznak majd... tetőre s zánkón a mélybe... dunk. Vadászni is fogunk... vasz még szebb lesz. Az... zöldülnek; a hegyek csak... nyednek majd a sok virg... napsugaras levegőben hom... illat mámorba szédít ber... Sohasem felejtí el. Mari... A leány lesütötte szemek... talanul bábrált a ruháján... jai reszkettek s olykor... ideges rángás cikázott... karján.

— A nagyságos asszony... lenül jó hozzám, — mondt... kan. — Annyi boldogsá... zett már. Sohasem tudt... hálalni. Hanem... Azt his... Ne tessék haragudni... demlem én meg ezt a nag... tetést...

VAN ERKÖLCS

IGEN, édesem. Marinak hívják. Már három éve szobaleányom. Nagyon ügyes. Szeretem. Csak ne volna olyan szép... Rózska. Az arca piros és puha. A haja fekete. A szemei is feketék. Két esillagos, rejtelmes, tavaszi éjszaka. Az ajka csupa vér. A buja, a karesu alakja olyan kívánatos, hogy még engem, az asszonyt is előnt a forróság a láttára...

Kacér. A lelkét adná a férfiakért. Néha, ha rám szakadnak a gyanu, a vergődés bolondos órái, úgy félek. Az uram... az uram miatt. Az igaz, végtelenül szeret a jó ember. Hanem én mégis csak esunyva vagyok, édesem. Ó meg férfi, fiatal és vágyakozó és a vére olyan tüzes... Képzeldés. Semmi egyéb.

Gábor, az inasunk imádja. Csinos fiu. Mari nem veszi komolyan. Játszik vele. A szívéhez láncolja, gyöttri egy ideig, s amikor a legfektelenebb viharban vergődik, összezuzza. Csend... Aztán elülről kezdik. A konyhában pajkoskodnak. Behallatszik. A konyha közel van a szobámhoz. Néha kellemetlen, még sem haragszom rájuk. Fialatok. Éljenek.

Játszottak. Futkosás, esőrömpölés zaja hangzott. Kergették egymást. Mari kacagott és sikoltott. Gábor is kacagott. Egy zuhanás. Valami eldőlt. Mari felsikoltott. Csend. Az inas megfogta s esőkolja...

Beesőngtettem. Kissé ijedt volt a leány. Valószínűleg félt, hogy kikap. Az arca ki volt pírulva, a haja kuszáltan omlott szét a fején s pihegett. Nagyon szép volt. Gyönyörködve néztem. Megfeddjem? Minek. Fontosabb dolgot akartam tudatni vele.

— Mari, újságot mondok. Két nap mulva elutazunk. A hegyek közé. Az egész telet, sőt a tavaszt is ott töltjük. Tegyen előkészületeket a csomagolásra. A ruháit is hozza rendbe. Maga is velünk jön. A leány megremegett. Elsápadva kapta fel a fejét.

— Tessék?

Elmosolyogtam. Még sohasem vittük sehova. A váratlan öröm, úgy látszik, egészen megijesztette.

— Azt mondtam, maga is velünk jön. Akarom, hogy lásson, élvezen. Gyönyörű ott ilyenkor a táj. Csupa hó minden, hogy az ember kábül a sziporkázó fehérségtől. Felmászunk majd a hegytetőre s szánkón a mélybe száguldnunk. Vadászni is fogunk. A tavasz még szebb lesz. Az erdők ki-zöldülnek; a hegyek csak úgy görnyednek majd a sok virágtól; a napsugaras levegőben hőmpölygő illat marmorba szédít bennünket... Sohasem felejtí el. 'Mari!

A leány lesütötte szemeit. Nyugtalanul bábrált a ruháján. Az új-jai reszkettek s olykor valami ideges rángás cikázott végig a karján.

— A nagyságos asszony végtelenül jó hozzám, — mondotta halkan. — Annyi boldogságot szerzett már. Sohasem tudom meghálálni. Hanem... Azt hiszem... Ne tessék haragudni... Nem érdemlem én meg ezt a nagy kitüntést...

— Ne gyerekeskedjék, Mari. Tudja, hogy nem szeretem az ilyesmit. Ha nem érdemel meg, bizonyára nem-vinném el.

A leány lehajította fejét. Zavar-tan simogatta lábával a szőnyeget.

— Lehet... Tudom... De mégis... Azt gondolom, jobb lesz, ha itthon maradok...

Ideges lettem. Mi lelte ezt a leányt? Miért vonakodik?

— Nem értem magát, Mari, — csattantam rá ingerülten. — Más ujjongna a boldogságtól. Maga meg makacsodik. Igazán nem értem.

A lány elvörösödött. Az ajkai remegni kezdtek. A szája szögletei be-görbültek. Sirni fog. Mindjárt kifakad belőle a sírás. Mi történt ezzel a leánnyal? Elszorult hangon roppant ki a kétségbeesése:

— Nem mehetek el, nagyságos asszony kérem!... Bocssáson meg... Nem akarok elmenni!... Meglepetten néztem reá. Mari

ellenszegül. Mari, a jó, az engedelmes, a hü Mari! Mi'ez? Talán... Persze... A Gábor. No nézd... Azt hiszi, az inas nem jön. Szereti. Nem tudna ellenni nélküle. Sohasem gondoltam volna!

Felkacagtam.

— Maga gyerek. Legyeñ nyugodt. Gábor is jön.

A leány arca ismét lángba borult. A szemeit elöntötte a könny. A keble gyorsan, izgatottan hullámzott. Reám nézett. Hirtelen zokogni kezdett.

— Nem miatta... A Gáborral nem törődöm... A Gábor nekem senki... Elpusztulnék falun. A várost szeretem. A vérem... a vérem kívánja. Itt sok a férfi... Csupa urak... És finomak... Ott nem ismerek senkit. Nem lenének barátaim. Nem is kellene... A falusi legények otrombák... Durvák... Utálom őket... A Gábor meg nekem kevés... A vérem folyton háborogna. Nem bírnám ki azt a sok időt. Elszárad-

nék... Nem, nem megyek el... Nem akarok elmenni! Inkább bocssáson el a nagyságos asszony...

Elképedtem. Eddig csak ártatlan duhajkodásnak hittem a kacércodását. Az életemet-mertem volna harcba állítani a becsületességéért és... Indulat tombolt fel bennem. E miatt mert a jóságom ellen szegülni. Három éve gyötörtöm már vele, neveltem, tanítottam, ruhákat ajándékoztam neki s még az elbocsátását bátor-kodta kérni. Az kellene!... Most már nincs kimélet. Erőszakkal is elviszem. Csak azért, mert ugy csalódtam benne. Majd lehűtöm én a szilajságát! Kisorvasztom a véreből a forróságot. Pusztuljon bele... Nem bánom. Megtanítom engedelmességre!

Szerettem volna arcába, esapni a lelke feketeségét. A háborgó harag torkomba fojtotta a szót. Csak annyi robbant ki ajkamon:

— Eljön. Egy szót se többet. Kimehet!

A leány felzokogott. Kezeibe temette az arcát, s megtörve, kétségbeesetten sompolygott ki.

Ingerülten ültem le. Roppant izgatott voltam. Egész testem remegett. A fejem fájt...

Esteledett. A szobára, homály borult. A kandallóban hangos ropogással égett a tűz. A lobogó lángok vörös fényvel öntötték el a szőnyeget. A butorok nágy, idomtalan árnyakat vetettek a belángolt falakra. Az utcán száguldó kocsik robogása, tompa földalatti dübörgésként hangzottak fel.

Lent már égtek a lámpák. A világosságuk a magasba derengett. Olyan volt ez a derengés, mintha valami beláthatatlan mélységben égő tűz sápadt, halovány fénye lett volna.

Kissé lecsillapodtam. Elővettem az ékszeremet. Ki akartam vélogatni, amelyeket elviszek majd. Nem láttam. Csengettem Marinak. A lámpát akartam felgyújtatni vele.

Nem jött. Mi ez? Talán még truceolni is mer?

Ujra csengettem. Nem jött. Hol van az a leány?

— Mari!

Nem jött. Bosszusan mentem az ajtóhoz:

— Mari!

Csend! A konyhában halkan dudolt a szakácsnő. Mi van azzal a leánnyal? Hallatlan!

Kisiettem.

Mari hol van?

— A szobájában. Valami baja lehet. Sir. Amióta kijött a nagyságos asszonytól, folyton sir...

Dörrenés hangzott. Utána esőrömpölés. Felsikoltottam. A Mari szobájából hallatszott. Uristen! Riadtan rontottam be. A leány a szoba-közepén állott. Az arca könnyes volt és sápadt. A kezében revolver füstölgött. A háta mögött lógó falitükör darabokra volt zuzva.

— Az istenért, Mari, mit csinál?...

A leány elejtette a fegyvert. A földre rogyott. Kezébe szorította az arcát s fetrengve, kétségbeesetten zokogta:

— Nem akarok elmenni... Nem... Inkább meghalok...

F. Z. — Ha jól akarnám elintézni a dolgát, ismerem kellene a személyeket, akikről szó van. Így nagy általánosságban, nem igen tudok képet alkotni magamnak a helyzetről. De azt hiszem, aggályai alaposak. Fialembernek közös hibája, hogy az első fellobbanásban életük nagy szünetét látják. Egy ideig ragaszkodnak is hozzá, azután fokozatosan be kell látniok, hogy tévedtek. Vannak, akik görccsösen ragaszkodnak a tévedésükhöz és nem értik meg, hogy egy huszéves leánnyal nem lehet számonkérni azt, amit egy tizenhatéves bakfi érzett, egy huszonötéves fialembertől nem lehet annak beváltását követelni, ami egy huszéves gyerek ígért. Azért a fiatal szerelem a hozzátartozók részéről nagy óvatossággal követendő, mert többé-kevésbé ők a felelősek. Ne mondjanak se igent, se nemet, nem mozdítsák elő az ügyet és ne tiltsák meg, hanem várják meg a természetes kialakulást. És intézzék mindig úgy a dolgot, hogy a visszalépés egyik felet se hozza hátrányos vagy kellemetlen helyzetbe.

MÁRIA. — Az előző üzenet bizonyos mértékben az ön esetének is szól. És nem volna semmi értelme sem annak, hogy itéletet mondjunk a fialemberéről, vagy éppen pálcát törjünk föléte. Amint hogy annak sincs értelme, hogy ön még mindig ragaszkodik hozzá és vissza akarja szerezni. Kár a fáradságot. Azt, aki ilyen okokból mond le, legjobban elfelejteni. Ma nagyon siralmasnak és vigasztalannak látja a helyzetet, néhány hónap mulva azonban be fogja látni, hogy nagy kétségbeesése kissé tulzott volt.

VÉGZETES SZERELEM. — Az átöröklési teóriák ige szavak, ön azonban, ugylátszik, alaposan elrontotta velük az életét. Ha egészségesnek érzi magát és az orvosok sem találnak semmiféle veszedelmes nyomot, igazán nincs értelme annak, hogy makacsul ragaszkodjék a rögeszméjéhez. Külömben leghelyesebb, ha az illető fiatal hülyg szüelével ószintén közli aggodalmait. Leányuk sorsáért elsősorban ők felelősek és bizonyára tudják mérlegelni, hogy mennyiben tulus, mennyiben van igazsá. Ha megnyugtattják, nincs oka a további habozásra. Ha pedig ők is osztják félelmét, rövidesen véget kell vetniök a mostani helyzetnek. A leánynak, akit szeret, nem szabad szenvednie. Menjen más városba néhány esztendőre, vagy kerüljön minden találkozását. Ez azonban a legrosszabb eset, az én benyomásom szerint ön ugyan erősen hajlik a hipochondriára, de azért még igen boldog családapa lesz.

T. GYÖRGY ÉS NEJE. — Utána néz Terka néni a dolognak s ha tudok jó receptet szerezni, közlöm. Addig is türelm.

ASSZONYOK, ÜGYNÖKÖK ÉS ÜZLETEMBEREK FIGYELMÉBE!

NINCS TÖBBÉ NEHÉZ MOSÁS.

MATO

Két óra alatt egy napi mosást elvégez. Néhány hétre való por 30 cent. Több hónapra való egy dollár.

THE MATO MANUFACTURING CO.

401 East 80 St. New York.

Övakodjanak a hamisítványoktól. — Vizsontelárusítókat keresünk minden plézeff.

Rejtvények

1. BETUREJTVÉNY.

kk   cse
i   k   i

2. SZÁMREJTVÉNY.

- 105, 11, 80, 82, 17, 69, 36 — Alad Fehérvármegyében város.
76, 119, 55 — Folyón épül, karfája van páros.
83, 28, 41, 90, 118, 86, 58, 97 — Eme másik község Csongrádban, nagy híre van régen a nótában.
67, 56, 39, 66, 8, 30, 18, 10, 14, 71, 84, 73 — Szinész, szinműrő, rokonszenved bírja.
120, 16, 57, 43, 13, 32, 101, 29, 35 — Ilyet is ír és többnyire komikumban írja.
100, 79, 78, 106, 112, 119, 53 — Ez férfinév.
1, 4, 9, 15, 42, 91, 23, 96, 94 — E másik is.
102, 40, 111, 92, 21, 85, 109, 69 — A ez szagos virág.
87, 85, 26, 110, 60, 2, 76, 75, 38, 52, 19, 64 — Ez vármegyé, nagyon híres.
59, 69, 22, 115, 67 — Ilyet balgán kívánsz.
99, 77, 114, 88, 116, 20, 45 — Felvidéki tótok sovány eledele.
67, 61, 68, 108 — A lusta gazdaszony kertje ezzel tele.
27, 7, 50, 48, 104, 81, 49, 86 — A gazdag élete ilyennek mondható.
47, 24, 116, 72, 86 — Nagy bankó, jó volt abelől, egy akó.
70, 5, 3, 117, 69, 86, 12, 33, 91, 74 — Ellensége iránt kiki csak est érzi.
51, 31, 89 — Es e szöveget ejti, ha fájdalom éri.
69, 92, 98, 37, 54 — Tüdővész ember, ha cserénye bírja, ide megy üdülni, szelid egy hívja.
46, 90, 103, 40, 102 — Néd és leányod ruháján viseli.
107, 95, 62, 86, 63, 34 — Okos nem, csak lump, részeges tessi.
18, 44, 6 — Régen ezzel lóttek a csatában.
23, 65, 68 — Nyögve fizetjük az állam kasszájába.
1—120 — E sok mindenfélet, hogy ha kitalálod Alkotó betűit pedid összehányod, Számszerint, amin azt együvé való Hat soros versikét kapsz, jó olvasó.
November 9-án megjelent rejtvényeink megfejtései: 1) Félzseg; 2) Jót és jól, ebben áll a nagy titok. Ezt ha nem érted, szánt és vess; s hagyjad másnak az áldozatot.
Helyesen fejtették meg: Kocsis Jánosné, Cleveland, O.; Borbás Zsuzsanna, Buffalo, N. Y.; Pap Dániel, Chicago, Ill.; Kiss Józsefné, Akron, O.; Szalay Gyula, Chicago, Ill.; Pénzes Jánosné, New York; Holub Mihályné, Buffalo, N. Y.; Kostyik Anna, Detroit, Mich.; Farkas János, Pittsburgh, Pa. és Kelemen Mariska, Cleveland, O.
A díjakat Kiss Józsefné akroni, Farkas János pittsburghi és Borbás Zsuzsanna buffaloi előfizetőink nyerték meg.

A napokban Franciaországból új szenzáció kelt szárnyra s hamarosan bejárta a napilapokat: Ledue orvos állítólag mesterségesen, pusztán kémiai keveréssel élő növényt készített. A hír meglehetősen felületes volt adatok dolgában, úgy, hogy helyénvaló volt Ledue kísérletét megismételni. Pár nappal ezelőtt ez meg is történt egy barátom dolgozószobájában.
Ledue receptje egyszerű: oldat készíthető zselatinból, sóból és kálium ferro-cyanatumból. Ez a "mesterséges növény" tenyésztőhelye. Cukorból és rézgálicból apró pilulát formálunk s ezt bedobjuk az oldatba. A fejlődésnek kedvez, ha a hőmérséklet 20 fok körül jár. Alig, hogy a pilula pár percig benn van az oldatban, gyengén duzzadni kezd s úgy hat, mintha nyálkás köpenyt kapna. Azután egy vagy két pontján apró, dohány-

Itt vannak, uram, elhoztam magammal. — Here they are Sir; I have brought them with me. — Hír déj ár ször, új hev brat dem vit mi.
En özvegy asszony vagyok. — I am a widow. — Aj em e vidó.
Hol van a halotti bizonyítvány férje tihalálózásáról? — Where is the death certificate showing your husband's death? — Ver iz di det szertifikét sging jár haszandsz det?
Kisasszony, kérem, miután kegyed csak 17 éves, szükséges, hogy szülői egyike, vagy ha a szülői ne mélnék, a gyámja ide jöjjön és beleegyezésüket adják, mielőtt az engedélyt kiadnám. — My dear Miss, you being only 17 years of age, it is necessary that one of your parents, or if they be not alive, your guardian come here, to give their consent, before I can issue this license. — Máj dir Misz, jú búng anli seventin jársz af édsz, it iz neszeszeri dat van af jár perentsz, ar if déj bí nat eláj jár gárdien kam hír, tu giv der konszent, bifór új ken iszju disz lájasszsz.
Tud írni? — Can you write? — Ken jú rájt?
Írja ezt alá! — Sign this! — Szájn disz!
Itt van az engedély! — Here is the license! — Hír iz di lájasszsz!

Ezt oda kell adni a papnak, vagy azon hivatalnoknak, aki magukat összeszoktatja. — You must give this to the priest, or the officer who will perform the marriage ceremony. — Jú maszt giv disz tu di priszt, ar di afiszer hú vil perfórm di meridzs szeremani.
A fizetendő díj ötven cent. — The fee to be paid is fifty cents. — Di fi tu bí péd iz fifti szentsz.
A papnál; temetést rendezni. — With the priest; arranging for a funeral. — Vit di priszt; eréndszing for e fjunerel.
Tiszteletelő atyám, feleségem temetéséről akarok beszélni. — Reverend father, I want to speak to you about my wife's funeral. — Reverend fäder, új vant tu spi tu jú ebaut máj vájssz fjunerel.
Fiam! Légy erős és bízzál a Mindenható Uristenben! — My son: be strong and have faith in Almighty God. — Máj szan, bí

asztrang end hev fét in almájtí gad!
Áldott jó asszony volt, jó anya, jó feleség, jó keresztény! — She was a blessed good woman, a good mother, a good wife, a good christian. — Sí vaz e bleszd gud vumen, e gud mader, e gud vájfi, e gud krisztzn.
Szeretném, ha a gyászszertartás a templomban tartatnék! — I would like to have the funeral ceremonies to be held in the church! — Aj vad lájk tu hev di fjunerel szeremoniz tu bí in di csőres!
Szerette a templomi énekeket és a virágokat. Lásson Ön atyám az ének után, én majd megrendelem a virágokat. — She loved the songs of the church and she loved flowers, you my father look after the songs, I will order the flowers. — Sí lavd di szangsz af di csőres end sí lavd flauersz, jú máj fäder luk efter di szangz, új vil arder di faluersz.
Jótékony asszony volt; ossza szét ezt a kis összeget a parochia izegényei közt! — She was a charitable woman, please distribute this little sum among the poor of the parish! — Sí vaz e cseritéből vumen, pliz disztribjut disz litl szam emang di púr af di peris!

Nincsen asszony a faluban, a kiért annyi szegény és árva fog sírni, mintó érte. — There is not a woman in the village for whom so many poor and so many orphans will weep, as for her. — Der iz nat e vumen in di viledzs for kúm szó meni púr end szó meni arfenz vil víp, az for hör.
A temetés nagyon ünnepélyes lesz! — The funeral ceremonies will be very solemn! — Di fjunerel szeremoniz vil bí veri szalem!
Temetés-rendezéssel. — At the undertakers. — Et di andrtékersz.
Meghalt szegény! Vegye át a temetkezési rendezést! — The poor fellow is dead! Take charge of the funeral arrangements! — Di púr felló iz ded, ték csárdzs af di fjunerel eréndszmentsz!
Hol van a halotti bizonyítvány? — Where is the certificate of death? — Ver iz di szörtifikét af det?

Az ugynevezett fogzási betegség a leggyakoribb panasz a szülőknek. Kijelentjük, hogy ez tévhit, amely annyi szomorúságnak és annyi gyermekélet pusztulásának lett már okozója, nem szabad, hogy tovább is szerepeljen, mert a különféle betegségek, amelyeket a szülők a fogzásnak tulajdonítanak, ezzel semmiféle összefüggésben nincsenek. De akárhogyan igyekezzünk is gondolatunkat a laikus közönség gondolatához közelebb vinni, ugyan miként magyarázhatnánk meg azt, hogy például a meghűléses betegségek inkább a hűvös évszakban, míg a bélhajok inkább a meleg hónapokban, a gyümölcsöt idején szokatlanul nagyobb számban fellépni, míg a fogzás az évszakoktól teljesen függetlenül, mindenkor beállhat. Vagy talán képzelhető az, hogy nyáron hasmenést, télen köhögést, ősszel agyhártya lobot, stb. okoz a fogzás. Ilyen fonák-ságot, ha egy kissé komolyan gondolkozunk, értelmes szülő csak nem fog állítani. Sok szomorú példája látható a közönség e megfoghatatlanul könnyelmű gondolkodásának. Mily nagy tömege a gyermekeknek maradna életben, ha például a bélhurut kezdetén kerülénék megfelelő orvosi kezelés alá, alig tudják elképzelni azok, akik e szerencsétlenek számát nem ösmerik, de a gyermekorvos berzadva gondol a vesztésre és megdöbbenve látja sok szülő közömböségét és megnyugtatásában a tudatban, hogy fogzás ölte meg gyermeküket.
Nem szabad közönségünket e téves hit befolyása alatt hagyni, meg kell győzni mindenekelől arról, hogy ugynevezett fogzási betegség nincs.
A régi időből maradt az is az anyák örökségül, hogy a heveny kiütéses betegségekkel vízes borogatás, vagy éppen fürdő káros, mert "visszaverődik" a kiütés, például a kanyaró vagy vörheny. Elavult, régi és semmi jogos alappal nem bíró fölfogás. Ellenkezőleg, a lázat csökkent, vagy legalább is könnyebben tűrhetővé teszi s az esetleg fennálló gyuladásokra is mérséklőleg hat. Ugyanígy van a mosdatás, a tisztogatás kérdése. Sok szülő még ettől is fél, nehogy ártalmára legyen betegének, pedig a tisztaság éppen a legfontosabb tényező a gyógyulás szempontjából.
Mindezeknek futólagos tárgyalása után egyes babonás szokásokról emlékezzünk meg, aminő a "szemmel való megverés", az "elkiáltás" s az ezek ellenében szokásos babonás eljárások. Ezeknek fölemlését azonban helyszűke miatt mellőzzük. Annyi bizonyos, hogy ezek amily neveltségek, épp oly szegénytelenek is és a haladásnak, az okokat fűrűsző kornak és az egészségügynek titkos és nyílt ellenségei. Ezek ellen küzdeni, azokat végképp kiirtani kötelesség.

Az asszony arcát halálpadtság borította. A szeme tült. Lélekzete akadozott. gyetlenül szenvedett. És Sorége olyan kacajjal, a mebosszuállás csendült, folytatt.
— Hát persze, hogy így Maga meg belement a kelep. Ugyancsak nagy ideje volt. jöjjék és magát az eszére sem!
Lea fölemelte a fejét és molyan mondotta:
— Igaz, amit utoljára mon Csakugyan ideje volt, hogy jön!
— Ah! No lássa, hogy jól tam! diadalmaskodott Sorége.
Lea gögös megvetéssel végig:
— Ön nem jól értett eng Ez az egész nap, a melyet düli, bezárkózva, tündöve tem el, tele volt gonosz órá. A veszedelm gyanakodóvá az embert és én tudom, hogy szedelem fenyeget. A mene gondja gyávássalg tölti el vet. Az ígéret ellenére, a m kaptam, azt kérdeztem magam félelemmel, hogy nem esem-e lamelyes család áldozatául. gondolkodtam, hogy elege gyek-e kötelező ígéretmenek, próbáljak-e futás által men ni. Egészén az ön érkezésig boztam. De most el, vagyok rozva.
— Elutazik!
— Nem, itt maradok!
— Elveszti magát!
— De megmentek egy lant!
— Maga bolond!
— Ezt már máskor is me nekem és néha magam is az szem, hogy az vagyok. De az tal visszanyertem a jog és ság érzetét. Ön néhány pill alatt oly álnoknak, oly gyáva és oly nyomorultnak mutatta gát, hogy nem kételkedh többé, az igazságnak azon a szen kell lenni, a mely eler oly elkeseredetten harcol. Szé nemre be kell vallanom, ingádoztam Jaek boldogulás a magamé között. Ön tanár Immár nem habozhatom. Ura szolgálhatni magamat egy ó szörnyetegnek, a milyen ön, nyit tenne, mint betetőzni t met.
Sorége fölugrott a bántal és állva kiáltotta:
— Hát így jutalmaz a sz latokért, a melyeket önnek tem? Én bajba kevertem m mat ön miatt és ön kiszolgált ellenségeimnek!
— Én nem voltam egyeb a lölet eszközénél az ön ügyes zében, most már tudom. A szat, a mit elköttem, ön vol ki kieszelte és előkészítette. inkább felelős érte, mint engam. Ön nem azért keverte gát bajba, hogy rajtam segg. Ön vesztembe sodort eng hogy a szeszélyét kielégitse. ten voltunk a játékhöz. De gos, hogy mindig én voltam a bolondja, az ön áldozata, az hogy mindig lázadó, de most re engesztelhetlen.
Sorége gunyosan kacagott:
— No lám! Hogy kiszül az ság végre. És mily fegyvert gáltat ellenem annak a maga eső regény hősenek a kezébe — Irott és nevem aláírás

Mesterséges növény
vagy rozsdaszínű, áttetsző, gömb-szerű hólyagocskák nyulnak ki e köpenyből, illetve a pilula testéből. Rendesen egy-két pere múlva ez a hólyagocskák duzzadni kezd, teteje kissé megmagasodik s egy pillanat alatt kibújik belőle egy második, hasonló hólyag. Így füződik hólyag hólyaghoz, míg rendszeren hat-nyolc ily alakulás után hólyagforma nem támad többé.
E füzérből azután különféle képletek kezdenek kiágazni. Némelyik hasonlít a szeszélyes sallangu tengeri moszatokhoz, egy másik a gomba tönkjéhez és kalapjához, egy harmadik finom szálu s főt, az oldalt színén laposan terül el, mint valamely vizinövény levele. Az egyes képletek megnőnek husz centiméter hosszúra is.
Bizonyos idő múlva, a mi esetünkben körülbelül egy nap alatt, véget ér a fejlődés, azután lassan elfoszlik, "elhervad" az egész. Ledue azt is mondja, hogy az ő "növényein", ha egyes ágak találkoznak, összeforradás is észlelhető. Ezt a mi kísérleteinknél nem láttam. Feltűnt azonban, hogy a képletek egy része szorosan hozzásimult az üvegdedény falaihoz.
A mikroszkop alatt nem mutatnak e képletek olyasmit, amit szö-

A beteg gyermek

vetnek lehetne nevezni. Ledue fényképein láttunk oly keresztmetszeteket is, amelyek egy sejtzövet képét hívják emlékezetünkbe.
Jó lélekkel nem mondhatjuk róla, hogy élő növény. Viszont "növénykedése" sajátosság, más növényalakulásoknál nem tapasztalható jelenségeket mutat. De hiányzik belőle valami, ami elválaszthatatlan bélyege minden élő szervezetnek: a szaporodás. Ennek nyomaira, legalább az eddigi kísérleteken, nem lehetett akadni.
Bár erős meggyőződés, hogy lesz idő, amidőn sikerül pusztán vegyi, fizikai uton élő sejtet előállítani, ezt a produktumot mégseimerném ily élő organizmusnak fel-fogni.
A kísérlet mindenesetre érdekes. Csak jelentőségét kell a maga értékére redukálni.
Sz. J.

Az asszony arcát halálpadtság borította. A szeme tült. Lélekzete akadozott. gyetlenül szenvedett. És Sorége olyan kacajjal, a mebosszuállás csendült, folytatt.
— Hát persze, hogy így Maga meg belement a kelep. Ugyancsak nagy ideje volt. jöjjék és magát az eszére sem!
Lea fölemelte a fejét és molyan mondotta:
— Igaz, amit utoljára mon Csakugyan ideje volt, hogy jön!
— Ah! No lássa, hogy jól tam! diadalmaskodott Sorége.
Lea gögös megvetéssel végig:
— Ön nem jól értett eng Ez az egész nap, a melyet düli, bezárkózva, tündöve tem el, tele volt gonosz órá. A veszedelm gyanakodóvá az embert és én tudom, hogy szedelem fenyeget. A mene gondja gyávássalg tölti el vet. Az ígéret ellenére, a m kaptam, azt kérdeztem magam félelemmel, hogy nem esem-e lamelyes család áldozatául. gondolkodtam, hogy elege gyek-e kötelező ígéretmenek, próbáljak-e futás által men ni. Egészén az ön érkezésig boztam. De most el, vagyok rozva.
— Elutazik!
— Nem, itt maradok!
— Elveszti magát!
— De megmentek egy lant!
— Maga bolond!
— Ezt már máskor is me nekem és néha magam is az szem, hogy az vagyok. De az tal visszanyertem a jog és ság érzetét. Ön néhány pill alatt oly álnoknak, oly gyáva és oly nyomorultnak mutatta gát, hogy nem kételkedh többé, az igazságnak azon a szen kell lenni, a mely eler oly elkeseredetten harcol. Szé nemre be kell vallanom, ingádoztam Jaek boldogulás a magamé között. Ön tanár Immár nem habozhatom. Ura szolgálhatni magamat egy ó szörnyetegnek, a milyen ön, nyit tenne, mint betetőzni t met.
Sorége fölugrott a bántal és állva kiáltotta:
— Hát így jutalmaz a sz latokért, a melyeket önnek tem? Én bajba kevertem m mat ön miatt és ön kiszolgált ellenségeimnek!
— Én nem voltam egyeb a lölet eszközénél az ön ügyes zében, most már tudom. A szat, a mit elköttem, ön vol ki kieszelte és előkészítette. inkább felelős érte, mint engam. Ön nem azért keverte gát bajba, hogy rajtam segg. Ön vesztembe sodort eng hogy a szeszélyét kielégitse. ten voltunk a játékhöz. De gos, hogy mindig én voltam a bolondja, az ön áldozata, az hogy mindig lázadó, de most re engesztelhetlen.
Sorége gunyosan kacagott:
— No lám! Hogy kiszül az ság végre. És mily fegyvert gáltat ellenem annak a maga eső regény hősenek a kezébe — Irott és nevem aláírás

Az Ötveny fenekekén

Regény írta: Ohnet György

Az asszony arcát halálos sápadtság borította. A szeme elsötétült. Lélekzete akadozott. Kezétlenül szenvedett. És ekkor Sorége olyan kacajjal, a melyben bosszúállás csendült, folytatta:

— Hát persze, hogy így volt. Maga meg belement a kelepébe! Ugyancsak nagy ideje volt, hogy jöjjenek és magát az eszére térítsen!

Lea fölemelte a fejét és komolyan mondotta:

— Igaz, amit utoljára mondott. Csakugyan ideje volt, hogy jöjjen!

— Ah! No lássa, hogy jól mondtam! diadalmaskodott Sorége.

Lea gögös megvetéssel mérte végig:

— Ön nem jól értett engemet. Ez az egész nap, a melyet egyedül, bezárkózva, tűnődve töltöttem el, tele volt gonosz órákkal. A veszedelm gyanakodóvá teszi az embert és én tudom, hogy veszedelem fenyeget. A menekülés gondja gyávasággal tölti el a szívet. Az ígéret ellenére, a melyet kaptam, azt kérdeztem magamban félelemmel; hogy nem esem-e valamelyes család áldozatául. Azon gondolkodtam, hogy eleget tegyek-e kötelező ígéretnek, vagy próbáljak-e futás által menekülni. Egészen az ön érkezéseig haboztam. De most el vagyok határozva.

— Elutazik?
— Nem, itt maradok!
— Elveszti magát!
— De megmentek egy ártatlant!
— Maga bolond!

— Ezt már máskor is mondta nekem és néha magam is azt hiszem, hogy az vagyok. De ön által visszanyertem a jog és igazság érzetét. Ön néhány pillanat alatt oly álnoknak, oly gyávanak és oly nyomorultnak mutatta magát, hogy nem kételkedhetem többé, az igazságnak azon a részén kell lenni, a mely ellen ön oly elkeseredetten harcol. Szégyenemre be kell vallanom, hogy ingadoztam Jack boldogulása és a magamé között. Ön tanácsolt. Im már nem habozhatom. Ujra kiszolgáltattam magamat egy olyan szörnyetegnek, a milyen ön, annyit tenne, mint betetézni hűnőmet.

Sorége fölugrott a bántalomra és állva kiáltotta:

— Hát így jutalmaz a szolgálatokért, a melyeket önnek tettem? Én bajba kevertem magamat ön miatt és ön kiszolgáltattat az ellenségeimnek!

— Én nem voltam egyéb a gyűlölet eszköze az ön ügy kezében, most már tudom. A rosszat, a mit elköttem, ön volt, a ki kieszelte és előkészítette. Ön inkább felelős érte, mint én magam. Ön nem azért keverte magát bajba, hogy rajtam segítsen. Ön vesztembe sodort engem, hogy a szeszélyét kielégítse. Ketten voltunk a játékhoz. De világos, hogy mindig én voltam az ön bolondja, az ön áldozata, az igaz, hogy mindig lázadó, de most végre engesztelhetetlen.

Sorége gúnyosan kacagott:

— No lám! Hogy külsz az igazság végre. És mily fegyvert szolgáltat ellenem annak a maga első regény hősnének a kezébe?

— Irott és nevem aláírásával

megerősített vallomását, a mely bizonyítja az ő ártatlanságát és az én bűnös voltomat.

Sorége neki ment.

— Hol van az az okmány?

— Mi köze hozzá!

— Ebben a pillanatban át fogja nekem adni.

— Soha!

— Ah! ostoba teremtés, vigyázz! Most már elég jól ismerhetsz és tudhatod, hogy nem haboznám összezuzni tégedet, ha biztosságom úgy kívánná.

— Keresheti. Nem fogja megtalálni.

— Hát már elküldted?

— Még ma reggel.

— Hazudsz! Magad mondtad az imént, hogy idejövetelemig haboztál!

Lea megrezent és ösztönszerűen egy íromappára fordította tekintetét, a mely egy kis asztalon hevert az ablak mellett. Sorége egy ugrással ott termett és Lea minden erőfeszítése ellenére, hatalmába kerítette. Fél kézzel a küzködő asszonyt lefogva, fél kézzel keresgélve, talált egy levelet, a mely Jack nevére volt címezve.

Zord tekintettel huzódott hátra, gyűlöletteljes tekintet vetett Leára, mondván:

— Hát csakugyan megirta! Nem hittem volna, hogy vádolni merjen engemet!

— Mi haszna, ha elveszi? — kiáltotta haraggal az énekesnő. Ha megsemmisíti is, irhatok másikat!

— Majd gondoskodom róla, hog yaz se ártthasson. Üljön ide ez elé az asztal elé.

Az asztalra mutatott, a melyen a nyitott és összegyűrt íromappa hevert. Lea nem is felelt neki. Sorége odament, a csuklójánál fogva megragadta és az asztal elé állított székig lödítette.

— Most írjon!

— És ugyan mit irjak?

— Egyszerűen csak a következőket: — Halálos fenyegetésekkel csikarták ki tőlem azt az állítólagos vallomást, a mely de Freneuse ur tulajdonában van. Most, hogy szabadon és teljesen ura vagyok akaratomnak, az egészet visszavonom. Soha sem követtem el azt a bűnt, a melynek bevalására kényszerítettek.

Lea nyugodtan nézett Sorégerre.

— És aztán?

— Ennyi az egész!

Lea fölállott. Szemtől szembe néztek egymással, nyíltan, minden tartózkodás nélkül, szinte

lángolva az elkeseredett gyűlöletből.

— A pokolra mondom, hogy irni fogsz te cafra, vagy összetörlek!

Megragadta a kezét és teljes erejéből megszorította. Lea elpirult a fájdalom és haragtól egyszerre. Küzködve iparkodott szabadulni. De Sorége úgy fogta, mint egy acél csavar. Lea kiáltott:

— Eresszen el! Ne kinezzen!

— Engedelmeskedjél!

— Nem akarok!

— Engedelmeskedjél!

Lea fölördítet és két rétv görnyedt fájdalomában, szeméből ki-csordul a könny:

— Kegyelem! Agyonkinoz! Ez gyávaság!

— Barom, engedelmeskedjél! Ketté töröm a karodat, ha nem engedelmeskedel!

Rémes volt féktelen dühében és gyilkos szándék lángolt vad tekintetében. Lea összetörve rogyott térdre. Mellette hevert a szőnyegen ragyogva, a küzdelem hevében leverte, ékköves, aranygombos hosszú acélzárú kalaptü, valóságos vékony, keskeny pengéjű tör. A balkezelével megragadta és fölemelkedett. Sorége durván az asztalig lökte őt.

— Rajta! Egymásután! Siesünk. Nem érek rá mulatni. A kezéd nincs annyira meggyötörve, sem elzibbadva, hogy irni ne tudnál... Irj!

És hogy Lea zavarodottan, álva maradt, a nélkül, hogy mozdulna, keményen ráütött a vállára.

— Hát kezdede már? Ördög és pokol! azt aka...

Egy szót sem szolt többet. Lea a düh kiáltásával fordult szembe vele és hosszú tüjét a torkába döfte. A pengéje eltűnt a gallér alatt. Sorége állva maradt, merev szemmel, nyitott szájjal, bamba mosolyal az ajka körül. Két karja szétárult és a levegőben hadonászott. Megkísérelte kihuzni a gyilkos tör, a mely belefurdott, két lépést tett ingadozva előre és térdre rogyva, rémitő sóhajjal bukott el. Melle a szőnyeget érintette és az ütközés a kövekkel kirakott gombjái döfte a tör a mellébe. Egy vonaglással a hátra fordult, aztán meg sem mozdult többé.

Riadtan föléje hajolva, Lea eltorzultnak, rémesnek és mozdatlanannak látta őt. Egyetlen csöpp vére nem folyt el. A tü gombja teljesen elzárta a seb nyílását, míg hegye egyenesen a

szívébe furódott. Nesztelen léptekkel, mintha attól tartana, hogy kizavarja őt rémes álmából, Lea egy köpenyt keresett, a vállára vetette, kinyitotta az ajtót és menekülve az elől, a kitől halva tán még jobban félt, mint élve, az utcára futott. Öntudatlanul a színház irányában indult el. Hét óra lehetett, a mikor oda ért. Elhaladt a portás szobája előtt, aki megszólította:

— Ah! nagyságos asszony ma nagyon korán jött. Még az öltötetóné sincs itten. Méltóztassék a szoba kulcsa.

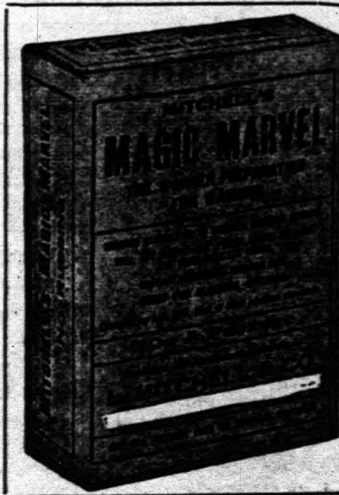
Lea nem felelt neki, hanem egyenesen az első emeletre vivő lépcsőnek indult. Végig ment egy hosszú folyosón, fölzárta az ajtót, a mely a neki föntartott öltöző előtti szalonba nyílt. Komoran ült le a sötétben, aztán végre fuldokló zokogással, kétségbeesett sirásra fakadt.

Ez este Harvey kisasszony nem késelt el a színházból, sőt a tuggöny fölhuzásakor már a páholyában ült. Capulet bemutatta leányát a palotájában egybegyűlt előkelő vendégseregnek. Julia mosolygott, de a szomorúság árnya borult bájos arcára. Fényesen énekelte keringőjét és a Romeoval való találkozás jelenetében viharos tapsokat aratott.

Meg sem köszönte és egyáltalán érzéketlennek látszott a közönség kegye iránt. Mély megindulással énekelte azt a mondatot: A sir legyen a mi násznyosozlyánk.

A függöny legördült és a földszint lelkesült tapsára sem nyílt meg többé. Soha Novelli és Hawkins Jenny nem énekeltek ennél szebben. Ez volt az általános vélemény a színházban. Az előadás úgy kezdődött, hogy csak diadalal végződhetett. Harvey és két fia is a páholyban voltak, a melyben még Marenvalnak tartottak főnn helyet. Tragomer és Jack rácsoszott páholyt vettek, hogy senki se láthassa őket. Freneusenél ebédelték és oly boldogan érezték magukat együtt az édes családi körben, hogy tizenegyre járt az óra, a mikor páholyukat elfoglalták.

A negyedik felvonás véget ért. Tragomer, mihelyt lement a függöny, Harveyék páholyába sietett, Jack pedig a szinpad felé indult. Igéretéhez híven, Hawkins Jennyt akarta fölkeresni, hogy átvegye tőle irott vallomását, a melynek segítségével igazát keresni indulhasson. Egy ajtónálló segítségével jutott az első emeletre. és a fülledt, forró, illatos levegőben, mint valami szerelmes, aki imádoztját siet fölkeresni, — legalább mindazok szemében, a kik találkoztak az elegáns fiatal emberrel — haladt végig a folyosón és megállt egy ajtó előtt, a melyen vezetője kopogtatott. Az öltötetónő nyitott ajtót, és Jack meglátta Leát, a divánra dőlve, virágbokréttákkal és virággal telt kosarakkal körülvéve. Sápattan mozdatlanul, Julia nász köntö-sében, Capulet leányának látszott, aki a halálhoz hasonló mély álomba van merülve. Meg sem mozdult, Jack beléptét látva. Szomorú mosoly lebbent el ajkán. Szeliden mondotta:

INTELEM MINDEN-KIHEZ.

A Mitchell Magic Marvel kimos egy heti ruhát minden dörzsölés nélkül 15 perc alatt egy centért. Vigyázzon holmi utánzatoktól, most is két céget perelünk. Az egyik hamisítványokat hozott forgalomba. Csak nekünk van eladási jogunk s erre nézve a gyárral szerződésünk van. Mivel a bányász s express sztrájk még mindig folyamatban van, azért kérjük rendeléseiket idején beküldeni, mert azok szállítása esetleg több időt vesz igénybe, mint normális viszonyok között. Sok vonatot levettek s így a közlekedés nagyon bajos. Egy hat óra való csomag ára egy dollár s 10 cent a pósta költség. Csakis az alanti címen kapható. Irjon magyarul.

MAIL ORDER HOUSE
Glenfield, N. Y.

A HARMADIK Folytatás a 2-ik oldalról

szóval — nyárpolgár volt. És én már egy év múltán kezdtem kiábrándulni belőle.

Közömbös volt nekem és untam. Képzelnék el egy oroszánt hálóköntőben. Nos, ő nekem leánykoromban, amíg nem ismertem, csak ábrándoztam felőle és a rosszasságai felől: egy oroszán volt, akinek majd én leszek a megszéledítője. De hogy ennyire megszéledüljön és ilyen jól érezze magát a családi élet hálóköntőben! Ez sok, ennyit nem vártam. Én teljes illúziókkal mentem hozzá. A rabszolgája lettem volna, türtem volna a rosszasságait, harcoltam volna a szerelméért, kiküzdöttem volna magamnak lassanként. Bár inkább ne sikerült volna! Csalt volna, hanyagolt volna el, hagyott volna el! Akkor legalább olyan, aminek képzeltem. Talán belehaltam volna, talán kigyógyultam volna belőle. Vagy halt volna meg, mielőtt az igazi lényét megismertem. Most gyászolnám, mint ön asszonyom, vagy átkoznám, mint barátját. Csak ne látnám magam előtt

ilyen silány jónak, ily jelentéktelenül tisztességesnek, csak lenne felőle egy parányi kis illúzióm bármely irányban. De nincs semmi és mégis mellette maradok, mert voltaképpen semmi okom sincs arra, hogy elváljak tőle. Hiszen jó férj, mintaférj, ideális családapa, mi kell ennél több? Az ember egy pár év múlva ugyanis megöregszik és akkor vége mindennek...

A vonat megállt. Az idegen nő felugrott az ülésről.
— Isten önökkel, — mondta, — legyenek tovább is boldogtalanok és gondoljanak arra, hogy van egy harmadik asszony, aki frigyli magukat ezért.

Ezt mondván, kisetett a kocsiból és eltűnt a kis állomás utasai között.

— Ez az asszony bolond, — mondtam utána nézve a lebegő barna fátyolnak.

— Vagy rossz, — mondta Magdolna csendesen.

VÉRES NAP Folytatás a 10-ik oldalról

Óhó! ennek fele se tréfa. A megriadt nyulak hanyatthomlok rohannak neki az egyenes iránynak; csakugy porzik nyomukban a porhanyó szántás. Messziről, a másik oldal felől, szintén ide hallik egy páf dörrenés, onnan meg arrefelé menekülnek az ijedős nyulnemezség előrszei.

Kezdődik a nagy tánc, a sira-lomvölgyének az orgiája.

Efés kúrhang cseng végig a pusztán, az azt jelenti, hogy a kör összeért, egybeforrott; most már szabad a vásár, készen legyen a puskás mindenütt.

A kör pedig lassan szorul összevad tökéletesen elveszti a fejét; amíg eleinte óvatosan hordta az irháját s kívül maradni iparkozott. A bezárt területen levő dott a lőtávolságon: most már a rémület vakságával rohan valamely irány felé; mindegy akármerre, csak ki innen ebből a megszárszékéből, ahol meg kell gondolni az örökös puskaropogástól, meg a köröskörül csapkodó, haláltadó sipoló söréttől.

Zugás, üvöltés riasztja a nyomorult állatot; ha a hajtók közt akar valahol kitörni. Megszep-penve kanyarodik arra, amerre nagyobb a csend; ahol csak egy néma ember áll, ott próbál egy-utat kapni, pedig épp' az a veszedelme, mert az a mozdulatlan szobor mindmegannyi puskás, aki odaereszti magához a vágató

fülest s amikor már semmit sem használ neki a gyors futás, keresztülbuktatja a fején egy még gyorsabb lövéssel.

Addig csak megjárja, amíg csupán a vad forog veszedelemben. Eleinte alig látani az óriás kör hajlított vonalát, bátran lehet befelé is löni. De folyvást közelebb húzódik a hajtó egymáshoz, kisebb a köz a vadászok között s kétségbeesettebb a futó vad rohanása. Ha eddig a "zaes-kót" kereste, most már mindegy neki, ha mindjárt a kapkodó vadász ölébe ugrik is. Még jobb talán, mert a zavarba jött Nimród úgy bele dupláz szélességében a elvegöbe, hogy azután szájtátva bámulhat, kezében az üres puskával, amikor a nyul a legszebb lőtávolságban fut el előtte.

Szép tanulmányokat tehetni ilyenkor.

Az első, aki mindjárt szemünkbe ötlök, az a koeavadász. Nem mindig fiatal, de az bizonyos, hogy ritkán vadászik s így csak annál jobban izgatja a futó vad látása. Folyvást szökdecel és kapkodja a fejét; a merről lövését hall, arra iramodik; célbavesz minden vadat s kétszáz lépésre is odadurran neki. A hajtók egyre fagyatnak körülötte, mert ott lödözi a nyulat, ahol a hajtó is van; hiába a szidás, a fenyegetés, ő csak puffoga jobbra-balra s ha megsörétezz egy árva nyulat, be-

fut utána a körbe, nem törődve vele, hogy ő is könnyen a vad sorsára juthat.

Más az irigy puskás. Nem tűri, hogy kivüle még más valaki is eredményt mutasson fel; a mérreg eszi, ha a szomszédja jól mulat, s hogy elfojtott dühét kitöltse, minden nyulat megpróbál ellőni, mielőtt a szomszédhoz elég közel jutna.

Érdekes alak a zaeskos is, aki a szabály ellenére mindig hátramarad s maga után húzza a mellette levő hajtókat. Ilyenkor nyulványa támad a körnek, amelyet a vadászok zaeskosnak neveznek s amelybe a vad szívesen belefut, mert azt reményli, hogy arra felé szabad az útja. Ha vén vadász a "zaeskos" szomszédja, az hamar rákiált, hogy előre komé! de a tapasztalatlan puskásnak még tetszik az ilyen szomszéd, mert azt tartja, hogy szemése a világ s így annak jobb, aki elől jár.

Hát még a buzditó! aki örökös jóakarattal gyilkolja a szomszédait. Folyvást kiabál: "ahol jön... vigyázzon... éppén arra szaladj... csak elébe löjjen egy araszszal, egy fél öl-lel!"... Meg lehet tőle bolondulni, úgy bosszant folyvást a huhogása. Ha sikerült a lövésünk, ordítva diésér, s a hangja miatt még a tájéunkra sem jön a sok vad; ha hibáztunk, annyit

sápitoz, hogy elfog bennünket az idegesség s csakugyan rosszul lövünk attól fogva. Milyen efészen más a nyugodt, derék vadász, aki egy fölösleges hang s egy hiábavaló mozdulat nélkül terítgeti le azt, amit neki szánt Diana isten-asszony kegye!

A volt zászlóaljkiürtös tele tüdővel fujja a pihenőt, nem szabad többet a szűk körbe belőni.

Most már nagy riogással futnak össze a hajtók a vadászok vonalán belől s ami vad ott még akad, kizavarják.

Vége az első körnek; a holttá lött nyulak sorjában kiterítve egymás mellé a gyöpre. Nem minden nap látvány ez a temérdek mozdulatlan vad; még a Reverendissime is megelégedéssel dörszölgeti a kezét, pedig ő egy kicsit ekeseredett, mert nagyon sokáig kékik az elemózsia.

Neki csak abban lesz öröme; addig kénytelen kellelten folytatja megunt mulatságát, azt, hogy fagyoskodva ugrálgat egyik lábáról a másikra s szíjja örökké égő cigarettjét.

Egy virág sincs a mezőn, egy napsugár sem deríti a szürke levegőt; a löporfistból kis felhők gomolyodnak össze s a szántás, a vetés, a gyöp, megpirosodik a véres mulatságtól ezen a véröntő napon.

Áldomás az erdőben

Vége.

Az alapos vizsgálat kutatás csak most kezdődik. A fa, amely alatt a vadászok állanak, azok közül való, amelyekben látni, hogy száz vihar tépte és szakgatta. Egy ága meghasadván konyul lefelé; de még esztendőig élhet, amíg nem bírja tovább a sebet. Vagy tíz ölnyire a földtől odu látszik; még följebb, a koronája táján erős galyak között elhagyott holló-fészek.

A nyuszt vagy egyikben vagy másikban alszik. Vagy talán nem is alszik, hanem hallgatja az alig hallható neszt, a sugdosást; és ő maga láthatatlanul lesi a gyanus jövés-menést.

Matyi a fa tövét vizsgálja; az urfi a holló-fészek alatt kutat. A fészek alatt frissen kidobált törmelék barnálk. A nyuszt eszerint a fészekben van!

A kerülő kihuzza övéből rövid szekercéjét s elkezd vele kopogtatni a fát. Mind a ketten merően figyelnek a fészek környékére. Semmi nesz. A legkisebb mozgás sines. A nyuszt nagyon is biztonságban érezheti magát. Ez a kis kopogás azokat a vastag gallyakat odafönt meg nem rezdítetheti.

Elő a lánccal; amittől minden nyusztot és nyestet, minden görényt és menyétet kitér a hideg.

Matyi egy járomláncot huz ki a tarisznyája fenekéről, s azt kezdi rázni, esörgetni, zörgetni, a fához csapdosni, nyikorogtatni.

Hát mintha kilőtték volna az oduból, kipattan a nyuszt és fürgé, gyors mozdulattal szökik a fa jerekének a másik

oldalára, ahol rögtön fedezetet talál s ahol nem láthatják. Nyilván ellátogatható volt a fészekig, de ott valami nem tetszhetett neki, inkább lejött megint az oduba, ahol ki udja, milyen kényelmes barlangpalotára bukkant! Hanem a lánccsörgés, a kisérteti veszett zene-bona fölriasztotta, elérmitette, kiugrasztotta. S most következik az utolsó fölvonás, az igazi vadászat.

A kerülő ráz egyet a láncon s arra az oldalra siet, amelyiken a nyuszt van. A gígyótestű kis fenevad meglapul egy vastagabb ágon s onna nlesi, mi folyik idelelent. Csak éppen, hogy a fejét egy kicsit lefordítja, hogy jobban figyelhesen, különben mozdulatlan és alig látni cinyult, lapuló, az ághoz tapadó testéből valamit.

Az ifiur mégis észreveszi. Türelmetlen és nem bírja kivárni, hogy a nyuszt jobban megmutassa magát. Apró sörétt tesz a puskája egyik csövésbe s odalő.

A nyuszt vagy kapott, vagy nem, de ugyanez megijedt. Fölpattant s neki-rugtat az ágnak; végigsiklik rajta s olyat lendít magán a szomszéd fá felé, hogy valóságos röpülésnek tetszik. Eközben tisztán látni.

Brumm! Még egy szeles lövés! A nyuszt eltűnik egy villás ág között, onnan kandikál le. Csak az orra látszik, meg a csillogó eleven, ravasz szeme. S a tulsó oldalon pedig lecsüngő farka, a mit idegesen mozdít meg néha, mint az ígatott maeska.

Egy darabig kérlelik, biztatják: gye-

re ki no, gyere már elő, te! De a nyuszt huncutul jó helyen van; nem akar mozdulni. Az ifiur megint csak odadurran, az ágakon csak úgy pattog a sörét. A nyuszt lapul és pislog. Kutya-baja sincsen.

Ezt már megsokálja Matyi.

— Urfi, én fölmászok, — mondja elszántan. És nyomban vetkezni kezd. Bekecsét ledobja, a föbbi holmiját lete-szi, csak a lánccal viszi magával a rögtön belekapaszkodik az első ág görésébe. Emelkedik-emelkedik, a nyuszt nem tudja, hova figyeljen jobban; amikor látja, hogy több kettőnél s a lánccal már ott eső-rög a szomszédságában: egyet gondol és hopp! leugrik a fáról a hora; futással próbál menekülni.

Hajh, de odalent gyámoltalan és ügyefogyott; amilyen pompásan veti rá magát egy szökéssel a kilesett fécánkot-lóra, vagy a hóban vackoló nyulra, oly sikertelen erőlködése volna, ha kergetni próbálna bármelyiket is. Pgró, szökellő, pattogó futása közben éri még egy lövés, — az utolsó.

Arra fölbukfenezik s vége neki.

Amikor Matyi lesiet a fáról: a nyuszt még mozog, vonaglig, vergődik, rángatózik, mert hihetetlenül szívós.

Egy kólintás a fejbujjára a szekerce fokával: jótétemény neki.

Aztán minden elesődésül.

A két nyusztvadász előszedi a butyokost s nagyot nyel belőle.

Halotti tor ez, meg áldomás is.

A ravasz zárai polgárok ügyesen kihasználják, hogy a magyar sereg az ő városukba szállt az ő delmükre. Aranyért adtak egy kenyeret és a vizet a kutakból pé-mérték. Sehol a közelben nem volt ros, ahonnan a magyar sereg a sz- ges élelmet beszerezhetne volna. Voltak szolgáltatva a záraiak kap-gának akik ki is használták hely- ket.

Amíg a magyar sereg a favára- len harcolt egész nap, addig a ku- beszegették a záraiak és az elel- reket eldugták. Mikor a magyar- este fáradtan visszatért a város- ena, se inni nem kapott másk- csak a legdrágább pénzéért.

Vége is a magyar sereg nem- tett egyebet, mint kifáradva, ler- sodva, visszatért. Zára peng nem- ra megadta magát a vélelencse- nek.

László bizony nem a legjobb ke- lovagolt hazafelé Budára. Még- arra sem volt alkalma, hogy a ki- kihuzhatta volna. Mindössze egy- rohanták meg a favárákat, akik- vissza kellett vonulniok, mert a- küzdelemben kifáradtak és segít- sehonnan se kaptak. Beszélték a- gyar seregben, hogy a két vezet- nem sietett segítségére a király- gének, pénzzel megvesztegették- Incések.

A sereg is el volt keseredve, a ki- is. László sokszor hallotta a ki- keserő szavakban kifakadni.

A királyt szomorú hír fogadta- hon.

Öcsészt, Endrét, a nápolyi ki- megfojtották. A királynak oda- menni — Nápolyba — és megboss- az öccse halálát.

Ártatlanul ölték meg a sze- Endrét, a gaz orgyilkosok, akik- pusztítására felfogadtak.

Lajos király Visegrádon legbel- szobájába zárkózott és senkit- engedett magához. Nem akarta, bárki is lássa keserves könnye- hullását.

A máskor vig és zajos királyi u- elmúlt és a néma csendben ha- lehetett, hogy köszörik a kard- Endre király megbosszulására.

V. FEJEZET.

Olaszországban.

— A magyar király édes testv- senki sem ölheti meg bűnhődés né- Ezt mondta Lajos király, mikor- regének színejavát válogatta ki- olaszországi hadjáratra. Előre m- Laczki, négyezer vitézzel. A ma- király ilyen szállás-csinálót küld m- előtt, ha idegen országba megy. A- szép szerével nem adnak szállást, négyezer karddal csinál kvártélyt a- rálynak. A nádor Laczki sereg- ment el az öreg Toldi Miklós is.

Akkor már azt is tudták Visegrá- hogy Endrét gonosz lelki felesége, hanna, ölette meg. Ez még csak n- te a király hűragos elkecsereését.

Hanem a daliák, akiket a hadja- hoz kiválogattak, kivétel nélkül m- örültek, hogy idegen földre, idegen- közé mennek háboruba. De a leg- ban örült tán valamennyi kögött L- lö. Éget a vágástól, hogy harcban- csődeséget szerzhessen magának és- rátyának.

László a testőrök csapatának vo- hadnagra, Poháros mesternek volt- ben az állásban az utóda.

Poháros mesterrel ugyanis az a- rencsétlenség trtént, hogy egy lo- torna alkalmaival ug zuhant le- ről, hogy mind a két lábát eltörte.

A felcserek ugyan összeforras- tak a lábcsarait, de lóra ülni tő- nem tudott.

A király nagyon sajnálta régi h- ges hívét és magához hivatall, h-

KIS LÁNYOKNAK KIS FIUKNAK

A KIRÁLY PALÁSTJA.

Irta: KRUDY GYULA.

A ravasz zárai polgárok pedig ügyesen kihasználták, hogy a magyar sereg az ő városukba szállt az ő védelmükre. Aranyért adtak égy darab kenyert és a vizet a kutakból pénzért mérték. Sehol a közelben nem volt város, ahonnan a magyar sereg a szükséges élelmet beszerezhetne volna. Ki voltak szolgáltatva a záraiak kapzsiságának akik ki is használták helyzetüket.

Amíg a magyar sereg a favarak ellen harcolt egész nap, addig a kutakat beözöngölték a záraiak és az ölelmiszereket eldugták. Mikor a magyar sereg este fáradtan visszatért a városba, se enn, se inni nem kapott másképpen, csak a legdrágább pénzért.

Végre is a magyar sereg nem tehetett egyebet, mint kifáradva, lerongyosodva, visszatért. Zára pedig nemskóra megadta magát a velenceseknek.

László bizony nem a legjobb kedvvel lovagolt hazafelé Budára. Még csak arra sem volt alkalma, hogy a kardját kihuzhatta volna. Mindössze egyszer rohanták meg a favarakat, akkor is vissza kellett vonulniok, mert a nagy küzdelemben kifáradtak és segítséget sehonnan se kaptak. Beszéltek a magyar seregben, hogy a két vezért, aki nem sietett segítségére a király seregének, pénzzel megvesztegették a velencesek.

A sereg is el volt keseredve, a király is. László sokszor hallotta a királyt keserű szavakban kifakadni.

A királyt szomorú hír fogadta itthon.

Öcsését, Endrét, a nápolyi királyt megfojtották. A királynak oda kell menni — Nápolyba — és megbosszulni az öccse halálát.

Ártatlanul ölték meg a szegény Endrét, a gaz orgyilkosok, akiket elpusztítására felfogadták.

Lajos király Visegrádon legfelsőbb szobájába zárkózott és senkit sem engedett magához. Nem akarta, hogy bárki is lássa keserves könnyeinek hullását.

A máskor vig és zajos királyi udvar elnémult és a néma csendben hallani lehetett, hogy köszörülnek a kardokat Endre király megbosszulására.

V. FEJEZET.

Olaszországban.

A magyar király édes testvérét senki sem ölheti meg bűnhődés nélkül. Ezt mondta Lajos király, mikor seregének színejavát válogatta ki az olaszországi hadjáratra. Előre ment Laczki, négyezer vitézzel. A magyar király ilyen szállás-csinálót küld maga előtt, ha idegen országba megy. Ahol szép szerével nem adnak szállást, ott négyezer karddal csinál kvártélyt a királynak. A nádor Laczki seregével ment el az öreg Toldi Miklós is.

Akkor már azt is tudták Visegrádon, hogy Endrét gonosz lelkű felesége, Johanna, ölette meg. Ez még csak növelte a király hűragos elkeseredését.

Hanem a daliák, akiket a hadjárat-hoz kiválogattak, kivétel nélkül mind örültek, hogy idegen földre, idegen nép közzé mennek háborúba. De a legjobban örült tán valamennyi között László. Éget a vágtyól, hogy harcban dicsőséget szerezhesen magának és királyának.

László a testőrök csapatának volt a hadnagya, Poháros mesternek volt ebben az állásban az utóda.

Poháros mesterrel ugyanis az a szerencsétlenség történt, hogy egy lovagi torna alkalmával ug yzuhant le lováról, hogy mind a két lábát eltörte.

A felesereket ugyan összeforrasztották a lábait, de lóra ülni többet nem tudott.

A király nagyon sajnálta régi hűségét és magához hivatalt, hogy

most már micsida hivatalt akar viselni az udvarnál.

Poháros mester öreg legény volt, így felelt:

— Legjobban szeretnék katoná maradni, de hogy ha már az nem lehet, hát kérem felséges királyomtól, hogy az én helyemre állítsa Kanissai Lászlót.

Ugy megbírok abban a fiuban, mint magamban.

A király mosolygott:

— Meglesz. De hát veled mit csináljak, Poháros mester, kedves öreg nevelőm? Akarasz várnagy lenni Visegrádon?

— Köszönöm kegyelmét, felség. Le-

A KRIMÓCZY-HUSZÁROK

A KÉT KRIMÓCZY Árva vármegyében lakott egy nagyon régi kastélyban. Olyan régi volt a kastély, hogy gerendái, falai ropogtak, recsegtek, ha szél fújt. Az pedig egész csoda volt, hogy a kastély fedele még le nem zuhant. Ott lakott a két Krimóczy. Szálas, megtermett, szürke szakállu emberek. S olyan erősek voltak, hogy pusztá kézzel sem ijedtek meg a farkastól, medvétől. Krimóczy Gáspár, az idősebbi, jó kedvében kardot szokott eltörni. — Illés, az öccse, félkézzel fölemelte a terhes szekeret.

Egyszer híre futamodott, hogy a haza hívja a fiait. Kiűtött a szabadság és a falvakban verbunkos huszárok jártak, táncolva, dalolva biztatták a legényeket:

— Csapj fel, öcsém, katonának! Krimóczy Illés így szólt Gáspárhoz: — Bátyó, én elmegyek honvédek! Gáspár vállat vont. Dörmögött valami szürke szakállal:

— Menj, ha kedved van. Én bizony itthon maradok.

Illés nem sokáig gondolkodott. Kiválasztott az istállóból egy szürke lovat, aztán derekára kötötte kardját és elbucszott a bátyjától. Gáspár ekkor így szólt hozzá:

— Ha valami baj érne, ott leszek melletted.

Elment Illés és sokáig nem érkezett semmiféle hír felőle.

— Vajjon ott van-e Illés is? — gondolta magában.

Illés bizony ott volt, ahol az ágyu dörgött. Vitézségével, bátorságával csakhamar kitűnt bajtársai közül és hamarosan kapitányá lett egy huszárcsapatnak.

A Krimóczy huszárainak nagy híre támadt. Elszánt, vakmerő legények voltak valamennyien. Nem volt olyan ellenség, amely a huszárok rohamának ellent tudott volna állni. Mint a sietgő menyky, csapott le a huszárcsapat az ellenségre.

— Kard ki kard! — hángzott a Krimóczy kapitány hangja és az ellenség már akkorára csak a hátát mutatta a robova közeledő huszároknak.

Nőtt, nőtt a híre a Krimóczy-huszároknak. Még Gáspárhoz is eljutott a huszárok híre. Atutazó vándorok, portyázó honvédek mesélték a faluban, hogy a magyar hadseregben a Krimóczy-huszárok érdemelték ki a leg vitézebb nevet. Az öreg Gáspár csak a szakállát csóválta:

— Ejnye, ejnye, már megnézem magam is azokat a legényeket. Talán befogad az öcsém közlegénynek a csapatába.

Amint nőtt a magyarok között a Krimóczy vitézsége, úgy növekedett iránta a gyűlölet az ellenségnél. Hej, vástott az ellenség foga Krimóczyra!

Krimóczy Gáspár vadászott tovább medvére, farkasra és ha a távoli hegyek körül néha ágyudörgés hallatszott, Gáspár megismogatta szürke szakállát:

Pedig hát Illés nem igen vigyázott magára. Mindig ott volt az ellenség előtt. Csak hogy kard volt ám a kezében!

(Folytatjuk)

szek én akármí, csak királyom közelében élhessek.

Igy lett László a testőrök hadnagya. Háromszáz válogatott vitézből állott a csapat. Jártában-keltében kiérték a királyt és mindegyik vitéz életével felelt a királyi ytesti épségéért.

A testőrök elkísérték a királyt az ország határáig. Ott még egyszer meg esküvének, hogy semmi bajban, semmi körülmények között nem hagyják el a királyt. Zengben gályákra szállt a dali sereg és tengerre keltek.

A királynak aranyozott, pirosvitorlájú gályáját hosszú sorban kísérték a haddal megrakott hajók.

Olasz földre érve, a király szemlét tartott erege felett, aztán Nápoly felé nyomultak.

A király járt mindenütt elől háromszáz testőrjével.

A király hosszú selyem köpenyegét viselt a vállán, mely hófehér paripáját is betakarta. Tollas süvegén drága kővek ragyogtak. Pompázatos és nagy-szerű ruházatban volt csapata is. Hadd lássa a világ, hogy a magyar király nem sajnálja a költséget katonáitól.

Pénzt meg annyit vittek magukkal a tárnokmesterek, hogy egy rézpoltuka sem maradt otthon a kincstárban. Kőből számba hordozták a király után a vert arany-forintot, amit két marokkal szórt a király a szegény olaszok között, mindenütt, a merre megfordult.

Hej, áldották is a népek a magyar király palástját, a merre az végig húzódt a szegény olasz földön: elnémult ott minden: bánat, minden gond.

A mint így vonultak Nápoly felé, utközben találunk egy folyót, amelyen a király át akart kelni. Hid, vagy de-reglye nem látszott semerre.

— Eredj, fiam, Kanissai László, nézd meg a folyó mélységét: át lehet-e rajta lovasolni.

László a partról a lovával a folyóba ugrott. De el is merült abban a szempillantásban, lovastól együtt a folyó mélyébe. Örvényes volt a víz, elragadta a beleugrató Lászlót.

— No est se látjuk többet. — mondták a testőrök vitézek.

— Dehogyan nem! — felelt a király és lepattanva laváról a folyóba ugrott a László ömegtmentésére.

A víz sodra a királyt is elragadta. Az örvénylő víz vitte lefelé a mély felé. Hej, oda van Lajos, a magyar király!

A királynak széles selyem köpenyegé azonban szétterült a vizep, és az nem hagyta őt elmerülni. A piros palást, amit népek áldottak, megmentette a király életét.

A vitézek utána ugráltak a királynak és kihuzták őt is, meg Lászlót is.

László sok vizet ivott és csak hosszú dörzsolés után tért magához.

Folytatták utjokat.

Zord hegyek közé értek alkonyattal. Mély sziklahasadékok és sötét völgyek barázdálták a hegyvidéket. Olyan fák nőttek a hegyeken, a milyeneket a magyar fiúk soha sem láttak.

— No itt megpihentünk éjszakára, — mondta a király.

A lovakat kipányválták és a vitézek nagy tüzet raktak.

A királynak szokása volt, hogy este-kint félre húzódott vitézeitől és a magányban gondolkodott. Min gondolkodott? Királyi gondokon. A királynak vannak csak igazán gondjai.

Most is úgy cselekedett, mint rendszeren. Mig vitézei a völgyben táboroztak, azalatt a király fölment egy magányos kiugró sziklára, a mellett bokrokkal szegett hegyi ut vonult el. E csöndes helyen, távol a zajongó jó kedvű vitézektől, elgondolkodott a király.

Merengésből egyszerre csak éles fütty riasztotta fel, amely háta mögött hángzott a cserjék közül.

(Vége köv.)

A JÓ EGÉSZSÉG ÚTJA!

A "Szabadság" mult heti szines mellékletének ugyanezen oldalán felhívást intéztem az amerikai magyarsághoz, főleg pedig a magyar háziasszonyokhoz, hogy a küszöbön álló téli időjárás folytán lássák el magukat idejekorán az én kipróbált világhírnévnek örvendő gyógyszer-különlegességeimmel. Felhívásomnak óriási visszhangja volt. Örömmel állapíthatom meg ugyanis azt, hogy egyrészt százával kaptam rendeléseket, másrészt rendkívül sokan kértek tőlem "RENDELÉSI IVET" és közelebbi felvilágosítást is egyes szerekre nézve. Ez utóbbi körülmény arra indít tehát, hogy az e heti szines mellékletben egy az összes szereimet, valamint azok árát feltüntető "RENDELÉSI IVET" bocsássak rendelkezésére mindenkinek, aki e lapot a kezébe veszi.

Kérem e lap igen tisztelt olvasóit, hogy kiméeljék meg magukat a felesleges levélírás munkájától. Olvassák el behatóan az alant közzétett "RENDELÉSI IVET", melynek alapján mindenki könnyen eszközölheti rendelését, de meg ha úgy tetszik: a rendelő egyszerűen töltsse ki és vágja ki a lapból a "RENDELÉSI IVET" s a pénzzel együtt küldje el nekem.

Jól fog járni az, aki így fog cselekedni, mert általánosan elismert tény ma már az, hogy
"A JÓ EGÉSZSÉG ÚTJA A PARTOS PATIKÁHOZ VEZET!"
CSELEKEDJÉK TEHÁT RÖGTÖN.

Az amerikai magyarság szives jóindulatába ajánlva magamat, maradtam kiváló tisztelettel:

PARTOS MIKLÓS,

vegyész és gyógyszerész.

160 SECOND AVE. NEW YORK, N. Y.

Minden levél vagy rendelés ezen címre küldendő: **PARTOS PATIKA, 160 Second Avenue, New York, N. Y.**

VÁGJA KI!

VÁGJA KI!

Rendelési iv.

PARTOS PATIKA NEW YORK! Kérem alanti címre a következőket azonnal megküldeni:

	dollár	cent
PARTOLA, fertőtlenítő, vértisztító és hashajtó cukorkát, ára \$1.00, 6 dobozzal \$5.00		
PARTOGLORY, a legújabb találmány, üvege \$1.25, 5 üveggel \$5.00		
HERKULES, a legújabb és legfinomabb VALÓDI PARTOS-féle GYOMORERŐSÍTŐ, ára bérmentve egy üveggel 2 dollár, hat üveggel 10 dollár, 12 üveggel 18 dollár		
LIRO, fájás ellen otyákat, ára \$1.00, 3 dobozzal \$5.00		
KÖSZVÉNY és fájdalmak elleni Partos-féle rheuma szerek, ára \$2.00		
PARTONE vasostyát, vérszegénység ellen, ára \$0.00, 6 dobozzal \$5.00		
PARTOWILL gyomor porokat, ára 50c, \$1.00		
PARTOBACET gyöngye férfiak részére, ára \$1.00, 6 dobozzal \$5.00		
PARTOCIL kenőcsöt viszketés, pattanások ellen, ára 50c, \$1.00		
PARTOCOUGHOT köhögés ellen, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
PEMETE cukorkát köhögés és torokbaj ellen, ára 15 cent, 7 adaggal \$1.00		
PARTOS-féle rheuma porokat és Partopain, ára \$1.00 és \$2.00		
PARTOS-féle VÉRTISZTÍTÓ PISKÓTAKAT \$2.00 vagy \$4.00		
PARTOSWEATET izzadás ellen, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
DODÓT, folyás ellen, ára \$2.75, dupla adaggal \$5.00		
TRIPLETS KEVERÉKET, 3-as számot, nők és férfiak részére egyaránt, ára \$2.00		
TRIPLETS KEVERÉKET, 4-es számot, nőknek anyaméh bántalmak ellen, ára \$2.00		
PARTOPILE aranyér ellen kenőcsöt, ára \$1.00, 6 darab \$5.00		
PARTOHERBET vesefü és gyökérteát, ára \$1.00, 6 dobozzal \$5.00		
PARTOPAIN No. 1. fájdalomcsillapító, ára 50c, \$1.00		
PARTOPAIN No. 2. fájdalomcsillapító, ára 50c, \$1.00		
NOVET, ágybavizelés elleni szert, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
PARTONIC VASBORT, üvege \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
PARTOS-ASTHMA, nehéz lélegzés elleni szert, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
PARTOS-féle SÓSBORSZESZ, nagy üveg \$1.35, kis üveg 75c		
PARTOS-féle Egri Császár Szemvizet, ára üvegenként \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
PARTOLIN, haj, bajusz és szakál növesztőt, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
PARTOS-féle HAJTISZTÍTÓT, ára 50 cent		
PARTOCRÉMET nappali használatra, ára 65 cent, \$1.00		
PARTOCRÉMET éjjeli használatra, ára 50c, \$1.00		
PARTO-SZAPPANT, növény-balzsam arcszépítő szappant, 35c, 3 drb. \$1.00		
PARTOPASTÁT, a legkellemesebb fogtisztítót, ára 25 cent		
ELZA-VIZET, a haj természetes színének visszaadóját, ára \$1.00, 6 üveggel \$5.00		
PARTOS-féle VALÓDI DIOFA OLAJAT, ára 25 cent, 50 cent		
PARFUMÓT, rezedát, ibolyát, orgonát, rózsát, ára 50c, \$1.00, \$2.00		
BAJUSZPEDRÓT, ára 15 és 25 cent		
BAJUSZKÖTŐT, ára 35c, 50c, 75 cent		
ARCFINOMÍTÓ PUDERT, fehérret, rózsszint vagy krémet, ára 50c és \$1.00		
PARTOS-féle speciális VILLANY GÉPET \$4-tól 6-8-10-15 és \$25.00-ig		

Figyelem! Azon szerekre, melyeknél nagyobb rendelés esetében megkaphatnak egy dollárt, vagy még többet is!

DISZNAPTÁR 1920-RA INGYEN!

Mindenki, aki legalább EGY DOLLÁR értékű rendelést küld be és rendeléséhez a szelvényt mellékel, annak idején ingyen kapja a Partos Patika 1920. évi gyönyörű fall naptárát.

A fenti rendelés árát ..... dollár ..... centet itt küldöm.

Nevem ..... Házzám, utca vagy Box .....

Város ..... Állam .....

